

075.2832

๑ 1730

1.3

การศึกษาการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ในโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
จังหวัดอุบลราชธานี

ปริญญานิพนธ์

ของ

จรูญ พิมพ์ศิริ



เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

26 ส.ค. 2534

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... /ก๊วนม 1/25/25..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

..... /ดร. วาณิช..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

คณะกรรมการสอบ

..... /ก๊วนม 1/25/25..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

..... /ดร. วาณิช..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..... /ดร. วิจิตร..... กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์เชียรศรี วิจิตร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... /สมพร บัวทอง..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ...6... เดือน ...พฤษภาคม..... พ.ศ. 2534.....

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน
กรรมการที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์เชียรศรี วิวิธสิริ กรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้สละเวลา
อันมีค่าให้คำปรึกษา คำแนะนำ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้แก่ศิษย์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา รองศาสตราจารย์
ดร.ปฐม นิคมานนท์ รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ อาจารย์ผู้ให้ความรู้ในสาขาวิชา
การศึกษาผู้ใหญ่ และแนะนำช่วยเหลือผู้วิจัยระหว่างการศึกษา

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มีกุล ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ และ
คณะอาจารย์ผู้ให้การอบรมในโครงการอบรมบุคลากรกรรมการศึกษานอกโรงเรียนด้านการวิจัยและ
ประเมินผลเชิงคุณภาพทุกท่าน

ขอขอบพระคุณผู้ใหญ่บ้าน คณะผู้นำ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์ที่พักและ
ความสะดวกนานาประการตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าในพื้นที่หมู่บ้านทั้ง 12 แห่ง
ของจังหวัดอุบลราชธานี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อเจริญ และคุณแม่สีดา พิมพ์ศิริ และขอขอบคุณ คุณพรณิพย์ แสงวงศ์
ผู้ให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่
ภคอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นายจรรุญ พิมพ์ศิริ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	4
ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้	4
ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิด หลักการ และประวัติความเป็นมาของโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	7
ประวัติการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจังหวัดอุบลราชธานี	9
แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อและการจัดส่งหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือพิมพ์	
ประจำหมู่บ้าน	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	12
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	18
3 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	21
การคัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาวิจัย	21
การเข้าสู่พื้นที่	23
แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล	23
การตรวจสอบข้อมูล	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	26

4	สภาพหมู่บ้านและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	27
	สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้านเป้าหมาย	28
	อำเภอม่วงสามสิบ	28
	อำเภอเสนางคณิกม	33
	อำเภออำนาจเจริญ	38
	อำเภอโพธิ์ไทร	43
	อำเภอโขงเจียม	48
	อำเภอเมืองอุบลราชธานี	54
	สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์	59
	อำเภอม่วงสามสิบ	59
	อำเภอเสนางคณิกม	61
	อำเภออำนาจเจริญ	62
	อำเภอโพธิ์ไทร	64
	อำเภอโขงเจียม	66
	อำเภอเมืองอุบลราชธานี	68
5	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน	70
	อำเภอม่วงสามสิบ	71
	อำเภอเสนางคณิกม	77
	อำเภออำนาจเจริญ	83

อำเภอโพธิ์ไทร	87
อำเภอโขงเจียม	91
อำเภอเมืองอุบลราชธานี	96
6 สรุปและข้อเสนอแนะ	105
ความมุ่งหมายของการศึกษากันคว้า	105
วิธีดำเนินการศึกษากันคว้า	105
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	106
สรุปผลการวิจัย	106
อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	116
ข้อเสนอแนะทั่วไป	120
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	122
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	128
แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้านและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	129
แนวทางในการสัมภาษณ์กรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	133
แนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน	137
แนวทางในการสัมภาษณ์กลุ่มประชาชนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ..	140

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านเป้าหมายอำเภอวังสามสี	28
2	สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านเป้าหมายอำเภอเสนางนิคม	33
3	สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านเป้าหมายอำเภออำนาจเจริญ	38
4	สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านเป้าหมายอำเภอโพธิ์ไทร	43
5	สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านเป้าหมายอำเภอโขงเจียม	48
6	สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านเป้าหมายอำเภอเมืองอุบลราชธานี	54
7	สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบัวยางและบ้านปากหุ้ง	59
8	สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านป่าหวายและบ้านนาอุดม	61
9	สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านโคกกลางและบ้านม่วงโป้	62
10	สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหินห่อมและบ้านสองคอน	64
11	สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านวังสะแบงใต้และบ้านห้วยสะคาม	66
12	สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหนองมุกและบ้านเหล่าเสือโก้ก	68

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 สถานที่ตั้งตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์อำเภอเสนางนิคม และเส้นทางคมนาคม
ของชาวบ้านนาอุดม 81

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันมนุษย์กำลังดำเนินชีวิตอยู่ในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทุก ๆ ด้านอันเป็นกระบวนการที่ไม่อาจหยุดยั้งได้ โดยเริ่มจากส่วนที่เจริญแล้วผ่านกระบวนการสื่อสารมวลชนมายังเมืองใหญ่สู่เมืองเล็ก และสู่ชนบทตามลำดับ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ก่อให้เกิดช่องว่างของการรู้ไม่ทันกัน เกิดการเอาเปรียบโดยอาศัยช่องโหว่แห่งความไว้วางใจ คุณธรรม กฎหมาย และความรู้ที่มีมากกว่า ภาวะเช่นนี้นับเป็นอันตรายต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ควรที่จะได้แก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น วิธีทางประการหนึ่งก็โดยการทำให้คนรู้ทันกันด้วยการให้การศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาที่บุคคลต้องเผชิญอยู่ นั่นคือการศึกษานอกโรงเรียนหรือการศึกษาตลอดชีวิต (ทวี นาคบุตร. 2529 : 290 - 291)

บทบาทของการศึกษานอกโรงเรียน คือการจัดการศึกษาสำหรับประชาชนทุกคนให้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีพื้นฐานในการเรียนรู้ รู้จักคิดเป็น เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และได้มีโอกาสพัฒนาทักษะและวิชาชีพตามความจำเป็น มีคุณธรรม จริยธรรม ได้รับข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์และทันต่อเหตุการณ์อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน. 2529 ก : 1)

จากบทบาทดังกล่าว จะเห็นว่าการให้ข่าวสารข้อมูลเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาแก่ประชาชนเพื่อประโยชน์แห่งการดำรงชีวิต จะช่วยพัฒนาคุณภาพของบุคคล พัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะและเจตคติ อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาความเป็นอยู่ของบุคคล การที่มีข่าวสารข้อมูลเพียงพอหลาย ๆ ด้าน จะช่วยในการวิเคราะห์และตัดสินใจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ถูกต้อง (สุนทร สุนันท์ชัย. 2529 : 35)

โครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอีกรูปแบบหนึ่ง ในการบริการข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชน ได้ดำเนินการครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2514 โดยเริ่มการทดลองที่อำเภอเกาะกา จังหวัดลำปาง จำนวนทั้งสิ้น 75 หมู่บ้าน และใช้ชื่อว่า "ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน" โครงการดังกล่าวได้ดำเนินการต่อเนื่องตลอดมา จนถึงปี พ.ศ. 2526 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น "ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน" ทั้งนี้เพราะที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านนอกจากจะมีหนังสือพิมพ์แล้ว ยังมีสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ให้ประชาชนได้เลือกอ่าน เช่น หนังสือ วารสาร และ แผ่นปลิว ดังนั้นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจึงเป็นแหล่งข้อมูลกลางประจำหมู่บ้าน อีกทั้งยังเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนในชนบทด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดทั้งก่อให้เกิดความเสมอภาคในการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ส่งเสริมให้เกิดความรู้ความสามารถและทักษะที่สามารถนำไปใช้ทำให้มาตรฐานของชีวิตดีขึ้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 ข : 55)

นับจากนั้นเป็นต้นมา งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านก็ได้ขยายการดำเนินงานไปยังทุกส่วนของประเทศ จนถึงปัจจุบันนี้ มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศไทยเกือบ 30,000 หมู่บ้าน (โกวิท วรพิพัฒน์. 2531 : 111)

การดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้ประสบกับปัญหาอุปสรรคหลายประการ จากรายงานการประเมินผลที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั่วประเทศ เมื่อ พ.ศ. 2524 พบว่าที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านชั้นก็มีจำนวนน้อย และประเภทที่ต้องยุบหรือย้ายนั้น มีอยู่ในอัตราค่อนข้างสูง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 24) โดยเฉพาะปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การที่หนังสือพิมพ์เข้าไปไม่ถึงที่อ่านอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ดี ทำให้หนังสือพิมพ์ล่าช้า ที่อ่านหนังสือขาดการดูแลรับผิดชอบ (สิริ เทศประสิทธิ์. 2529 : 24)

จากสภาพปัญหาที่ผ่านมา กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้พัฒนาการดำเนินงานในด้านการจัดซื้อและการจัดส่งหนังสือไปสู่หมู่บ้าน โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดวิธีการจัดซื้อ จัดส่งหนังสือพิมพ์เป็น 2 วิธี คือ วิธีที่ 1 กำหนดให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้จัดซื้อจากตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) โดยวิธีพิเศษ ในราคาฉบับละ 5 บาท และมอบหมายให้ตัวแทนจำหน่ายในจังหวัดรับผิดชอบในการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ให้ถึงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านใน 2 วัน โดยจังหวัด

แต่งตั้งกรรมการในหมู่บ้านและครูในคณะทำงานผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนการพัฒนาชนบทระดับตำบลเป็นผู้ตรวจรับ ส่วนที่ 2 กำหนดให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจัดซื้อหนังสือพิมพ์กับตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (เอเยนซ์) ที่เป็นผู้แทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์จากส่วนกลางโดยตรง และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดส่งให้ถึงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทั้งนี้ กรรมการศึกษาโรงเรียนได้ยึดหลักปฏิบัติในการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ให้กับที่อ่านหนังสือแต่ละแห่งนั้น ชนิดของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับต้องเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านนั้น ๆ อย่างแท้จริง (กรมการศึกษาโรงเรียน. หนังสือที่ ศธ 1104/4300 เรื่อง การพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดส่งหนังสือพิมพ์ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2530 ; หนังสือควนมาก ที่ ศธ 1104/ว 0378 เรื่อง การพัฒนาระบบการจัดซื้อ จัดส่งหนังสือพิมพ์ ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2530 ; หนังสือ ที่ ศธ 1104/ว 0642 เรื่อง การพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดส่งหนังสือพิมพ์ ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2530)

จังหวัดอุบลราชธานี ปัจจุบันมีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่ใช้งบประมาณปกติ 1,380 แห่ง งบอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง 57 แห่ง และที่อ่านนอกงบประมาณ จำนวน 79 แห่ง รวมทั้งสิ้น มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวน 1,516 แห่ง ใช้งบประมาณดำเนินการเป็น จำนวนเงิน 5,466,781 บาท สามารถดำเนินการได้ร้อยละ 56.52 ของจำนวนหมู่บ้านทั่วจังหวัด (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี. 2532 : 16) ค่าเงินการจัดซื้อและจัดส่งหนังสือพิมพ์ตามรูปแบบที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดในวิธีที่ 1 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา จากสรุปการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ปีงบประมาณ 2530 และปีงบประมาณ 2531 พบ สภาพที่เป็นปัญหาสำคัญคือ หนังสือพิมพ์ส่งไปไม่ถึงที่อ่าน การจัดส่งล่าช้าไม่เป็นปัจจุบันสม่ำเสมอ หนังสือพิมพ์สูญหายระหว่างการจัดส่ง จำนวนหนังสือพิมพ์ที่ได้รับไม่ครบ ที่อ่านบางแห่งได้รับหนังสือพิมพ์ฉบับที่ไม่ตรงกับสัญญาที่ระบุเอาไว้ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี. 2529 : 22 - 29)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้แก่ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ปรากฏข้อมูลปัจจัยเงื่อนไขในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของจังหวัดอุบลราชธานีต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษากันคว้า

1. เพื่อศึกษาวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้านที่ดำเนินการประสบความสำเร็จและหมู่บ้านที่ไม่ประสบความสำเร็จ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จ และไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้แก่ผู้อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ความสำคัญของการศึกษากันคว้า

ผลจากการศึกษาวิจัยจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน และเป็นข้อมูลในการวางแผนการปฏิบัติงานโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงานต่อไป

ขอบเขตของการศึกษากันคว้า

1. พื้นที่ทำการวิจัย การศึกษารั้งนี้ดำเนินการให้ท้องที่ 6 อำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี โดยเจาะจงเลือกหมู่บ้านที่มีผู้อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ดังนี้

1.1 หมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ได้แก่ หมู่บ้านที่ได้รับการประเมินจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี ในการประกวดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ประจำปีงบประมาณ 2531 และได้รับคะแนนด้านการได้รับหนังสือพิมพ์ตามเกณฑ์กำหนดสูงสุดนับจากอันดับที่ 1 รองลงไปจนถึงอันดับที่ 6 ซึ่งแต่ละหมู่บ้านอยู่ในท้องที่ 6 อำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 6 หมู่บ้าน

1.2 หมู่บ้านที่ไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้แก่หมู่บ้าน ที่ผู้ศึกษาเจาะจงเลือกโดยอาศัยข้อมูลจากบุคลากรผู้ทำหน้าที่นี้เทศติดตามผลงานที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านที่อ่านหนังสือไม่ได้รับหนังสือพิมพ์ หรือได้รับไม่สม่ำเสมอไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ครบ ตามจำนวนที่ระบุ หรือหนังสือพิมพ์ไม่ตรงตามที่ระบุในสัญญา หนังสือพิมพ์ที่อ่านไม่อยู่ในสภาพ พร้อมทั้งจะบริการแก่ประชาชน จำนวน 6 หมู่บ้าน

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากบุคคลต่อไปนี้

2.1 คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ได้แก่บุคคลผู้ทำหน้าที่ในการตรวจรับ และดูแลรักษาหนังสือพิมพ์ในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะบริการประชาชน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้านฝ่ายการศึกษาและวัฒนธรรมครูในขณะทำงานสนับสนุนการ พัฒนาชนบทระดับตำบล (กปต.) และผู้ทรงคุณวุฒิจากการเลือกตั้งของประชาชน หมู่บ้านละ 3 - 5 คน

2.2 ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ หมู่บ้านละ 1 คน

2.3 ประชาชนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 3 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หมายถึง สถานที่ที่ประชาชนใช้เป็นที่อ่านหนังสือพิมพ์ หนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ หรือเป็นศูนย์รวมในการจัดกิจกรรมเสริมความรู้และประสบการณ์แก่ ประชาชน โดยชาวบ้านเป็นผู้พิจารณาหาสถานที่จัดตั้ง จัดหา หรือสร้างอาคาร อาจจะเป็นอาคาร เอกเทศหรืออาคารสาธารณะอื่น ๆ ตามความเหมาะสม กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะสนับสนุน งบประมาณเป็นค่าหนังสือพิมพ์ชนิดที่ชาวบ้านต้องการวันละสองฉบับต่อที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน แต่ละแห่ง

2. หมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จ หมายถึง หมู่บ้าน ที่อ่านหนังสือได้รับหนังสือพิมพ์ตรงตามชนิดที่ชาวบ้านต้องการ ครบตามจำนวน เป็นปัจจุบันและ สม่าเสมอทุกวัน หนังสือพิมพ์ในที่อ่านพร้อมที่จะบริการแก่ประชาชน

3. หมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบความสำเร็จ หมายถึงหมู่บ้านที่
ที่อ่านหนังสือไม่ได้รับหนังสือพิมพ์ หรือได้รับไม่สม่ำเสมอ ไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ครบตามจำนวนที่ระบุ
หรือหนังสือพิมพ์ไม่ใช่ชนิดที่ชาวบ้านต้องการ หนังสือพิมพ์ที่อ่านไม่อยู่ในสภาพที่พร้อมจะบริการ
ประชาชน

4. การดำเนินการจัดส่ง หมายถึง ระบบการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ที่ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี ทำสัญญากับตัวแทนจำหน่ายในจังหวัดส่งหนังสือพิมพ์ให้ตัวแทน
จำหน่ายในอำเภอ เพื่อรับผิดชอบส่งให้ถึงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านโดยสม่ำเสมอเป็นประจำทุกวัน
โดยมีผู้รับส่งหนังสือพิมพ์ระหว่างตัวแทนจำหน่ายในอำเภอกับหมู่บ้าน การควบคุมการดำเนินการ
จัดส่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตัวแทนจำหน่ายและกรรมการ
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้าน
ประสบความสำเร็จ และไม่ประสบความสำเร็จ

5. กรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หมายถึง บุคคลที่จังหวัดแต่งตั้งให้ทำหน้าที่
ตรวจรับและดูแลรับผิดชอบหนังสือพิมพ์จากการจัดส่งให้ถูกต้อง และอยู่ในสภาพที่พร้อมจะบริการแก่
ประชาชน

6. ปัจจัย หมายถึง สาเหตุ เงื่อนไขหรือองค์ประกอบหลาย ๆ ประการ ที่เกี่ยวข้องกับ
การดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และส่งผลในลักษณะส่งเสริม หรือเป็นปัญหาอุปสรรคต่อ
การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไปยังที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เสนอเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิด หลักการ และประวัติกวามเป็นมาของโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จังหวัดอุบลราชธานี
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อและการจัดส่งหนังสือพิมพ์ สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
4. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
6. การตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

แนวคิด หลักการ และประวัติกวามเป็นมาของโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

สุนทร สุนันท์ชัย (2530 : 23) ได้กล่าวไว้ว่า ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านถือเสมือนเป็นห้องสมุดขนาดเล็กสำหรับชาวบ้านชนบท ในยุคที่เราไม่มีทรัพยากรเพียงพอ เกิดขึ้นสมัยที่นายสมานแสงมะลิ เป็นหัวหน้ากองการศึกษาผู้ใหญ่ ในครั้งนั้น ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นเพียงงานในโครงการศึกษาชนบท ซึ่งดำเนินการระหว่างกรม กอง และจังหวัดที่อยู่ในโครงการ เมื่อ พ.ศ. 2510 การดำเนินการเป็นลักษณะการหมุนเวียนหนังสือไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ โดยอาศัยรถจักรยานยนต์ แต่ไม่ได้ขยายมากนักเนื่องจากข้อจำกัดด้านเจ้าหน้าที่และยานพาหนะ แต่ก็ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในสมัยปัจจุบัน

ในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น ประชาชนไทยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในชนบท ขาดความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต โอกาสที่จะได้รับการศึกษามีน้อย เด็กที่จบจากโรงเรียนแล้ว นาน ๆ

จึงจะมีโอกาสได้อ่านหนังสือใช้หนังสือ ในที่สุดอาจล้มหนังสือจนกลายเป็นคนไม่รู้หนังสือไป ถึงแม้จะมีหน่วยราชการหลายหน่วยพยายามส่งเอกสารหรือหนังสือไปยังหมู่บ้าน แต่ก็ไม่ได้รับผลเท่าที่ควร จากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของกรมสามัญศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2513 มีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องรื้อจัดทำหนังสืออ่านสำหรับประชาชนในชนบทอย่างรีบด่วน เช่น เด็กที่เรียนจบ ป.4 ไปแล้วร้อยละ 33 อาจจะเป็นคนไม่รู้หนังสือภายในเวลาไม่กี่ปี ทำให้การลงทุนสำหรับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาปีละประมาณ 6,000 ล้านบาท ต้องสูญเปล่าถึงร้อยละ 33 หรือราว 2,000 ล้านบาท

ด้วยสาเหตุดังกล่าว กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา จึงได้วางโครงการจัดทำหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านขึ้น โครงการนี้ มีจุดมุ่งหมายคือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

2528 ก : 77 - 78)

1. เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ
2. เพื่อส่งเสริมการอ่านและป้องกันการล้มหนังสือ
3. เพื่อสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านแก่ประชาชน

สำหรับเหตุผลและความจำเป็นที่พิจารณาเลือกหนังสือพิมพ์เป็นสื่อหลักในการเผยแพร่ความรู้ หอสรุปได้คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2518 : 16) ประชาชนไม่คุ้นเคยกับการอ่านหนังสือเป็นเล่ม ไม่สนใจที่จะอ่านหนังสือเล่มใด ๆ ชาวบ้านอ่านหนังสือไม่คล่อง เนื่องจากไม่คุ้นเคยกับการอ่านหนังสือเป็นประจำ และขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่กองการศึกษาผู้ใหญ่ออกติดตามผลการอ่านหนังสือของประชาชน สังเกตเห็นว่าในหมู่บ้านที่หนังสือพิมพ์ไปถึงประชาชนจะสนใจอ่านหนังสือพิมพ์มาก มีการอ่าน การเล่าสู่กันฟัง และเกิดการอภิปรายถกเถียง ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนเกิดความรู้ ความคิด กว้างขวาง มีวิจาร์ญาณทัศนะ ไม่เป็นผู้ถูกหลอกลวงได้ง่าย และเห็นว่าหนังสือพิมพ์มีความเหมาะสมกับประชาชนในชนบท หรือท้องที่ทางไกลหลายประการ คือ

1. หนังสือพิมพ์มีภาพประกอบมาก ผู้อ่านหนังสือไม่แตกฉาน ไม่คล่อง ก็สามารถเข้าใจได้
2. ผู้อ่าน สามารถเลือกอ่านเฉพาะเรื่องที่สนใจ ไม่จำเป็นต้องอ่านทั้งเล่มหรือ

หลายหน้า

3. ชาวบางเรื่องสามารถเชื่อมโยงกับข่าวทางวิทยุหรือโทรทัศน์ ทำให้อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้น และหนังสือพิมพ์มีกรายงานข่าวหรือมีเรื่องที่น่าสนใจที่ผู้อ่านจะต้องคอยติดตามอ่านทำให้เกิดนิสัยรักการอ่านได้

ด้วยสาเหตุดังกล่าว กองการศึกษาผู้ใหญ่จึงได้เริ่มโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านขึ้น โดยใช้ชื่อว่า "ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน" ทดลองดำเนินการครั้งแรกที่อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง เมื่อ พ.ศ. 2514 - 2515 จำนวน 75 หมู่บ้าน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2527 : 118) จากผลการทดลอง ปรากฏว่ามีประชาชนสนใจใช้บริการและร่วมมือในการดำเนินงานเป็นอย่างดี มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นดูแลรับผิดชอบเอง ประชาชนเห็นความสำคัญของที่อ่าน สามารถปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและป้องกันการลืมนั่งสอได้ตามความมุ่งหมาย จึงได้ขยายการดำเนินงานขึ้นเรื่อย ๆ ในทุก ๆ จังหวัดทั่วประเทศ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2526 ได้เปลี่ยนชื่อโครงการเป็น "ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน" เนื่องจากได้เพิ่มบทบาทในด้านบริการหนังสือ สิ่งพิมพ์ และวารสารอื่น ๆ นอกเหนือจากหนังสือพิมพ์ (เก็บ ศรีสง่า. 2528 : 11) และอุดม เขียววงศ์ (2527 : 126 - 127) กล่าวไว้ว่า ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นการจัดการศึกษาแก่ประชาชนที่ถูกต้องที่สุด ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแต่ละแห่งเท่ากับการลงทุนรายหัวของนักเรียนประถมศึกษาเพียง 2 คนต่อปี แต่ประโยชน์มีหลายเท่าตัว

ประวัติการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจังหวัดอุบลราชธานี

เมื่อ พ.ศ. 2516 จังหวัดอุบลราชธานี โดยหน่วยศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษาประจำจังหวัดอุบลราชธานี ได้จัดซื้อหนังสือชุดชนบทกราวละ 1 คำบล ทุกอำเภอ ในคู่มือหนังสือนั้นจะมีหนังสือชุดละ 100 - 150 เล่ม เพื่อให้ประชาชนได้ยืมอ่าน โดยทางกองการศึกษาผู้ใหญ่กรมสามัญศึกษา จำยาคำตอบแทนให้กับผู้ดูแลเดือนละ 450 บาทต่อคู่มือ หลังจากการทดลอง โครงการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านที่จังหวัดลำปาง ในปี พ.ศ. 2514 - 2515 ประสบผลสำเร็จแล้ว ก็ได้ขยายโครงการ

ไปยังจังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งจังหวัดอุบลราชธานีในปี พ.ศ. 2516 โดยจัดตั้งครั้งแรก 24 แห่งใน 24 หมู่บ้าน ภายใต้ข้อจำกัดที่จะจัดให้เฉพาะหมู่บ้านที่มีการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ประเภทชั้นเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานได้มีหนังสืออ่านเพื่อคงสภาพการรู้หนังสือ หลังจากนั้น ที่อ่านหนังสือก็ขยายเพิ่มเติมกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ในการดำเนินการช่วงแรก ๆ นั้น ยังไม่เป็นที่สนใจของประชาชนมากนัก อาจจะเนื่องจากข้อจำกัดหลายประการ เช่น ผู้ดำเนินการอาจขาดความเข้าใจในโครงการอย่างแจ่มชัด การจัดตั้งไม่ได้เป็นไปตามหลักการที่แท้จริง สิ่งสำคัญที่สุดคือ ขาดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงแต่ภายหลังจากการที่มีการประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2518 แล้ว งานที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านจึงมาอยู่ในการดูแลรับผิดชอบโดยตรงจากศูนย์ โดยเป็นงานหนึ่งในฝ่ายการศึกษามวลชน มีหัวหน้างาน และเจ้าหน้าที่ประจำงานรับผิดชอบอย่างมีระบบทั้งในด้านธุรการ วิชาการ และการประเมินผล (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี. 2524 : 12)

นับเป็นเวลา 16 ปี ที่งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้ดำเนินการ จากความสำคัญและการประสบผลสำเร็จของโครงการ จึงได้ขยายที่อ่านหนังสือไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ถึง 1,516 หมู่บ้าน ใช้งบประมาณในการดำเนินการในแต่ละปีจำนวนเงินถึง 5,466,781 บาท (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี. 2532 : 16)

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อและการจัดส่งหนังสือพิมพ์ สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ปัจจุบัน กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อและการจัดส่งหนังสือพิมพ์ สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็น 2 วิธี คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. หนังสือที่ ศธ 1104/ว.4775 เรื่อง การพัฒนาการจัดซื้อหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน. ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2530)

วิธีที่ 1

1. การจัดซื้อ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจัดซื้อหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (เอเยนต์) โดยวิธีพิเศษในราคา ฉบับละ 3 บาท ซึ่งต่อมาภายหลัง สำนักงบประมาณได้เล็งเห็นความสำคัญของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากขึ้น จึงได้อนุมัติเงินงบประมาณค่าหนังสือพิมพ์ให้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพิ่มขึ้นฉบับละ 5 บาท โดยเงินส่วนลดยังทางจังหวัดสามารถติดต่อกับเอเยนต์และได้ส่วนลดพิเศษนั้น ให้นำไปจัดซื้อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหรือวารสารรายักษ์ หรือรายสัปดาห์ เพื่อส่งให้กับที่อ่านตามความเหมาะสม (กรมการศึกษาออกโรงเรียน. หนังสือที่ ศธ 1104/9152 เรื่อง การจัดซื้อหนังสือพิมพ์รายวันในปีงบประมาณ 2532. ลงวันที่ 30 กันยายน 2531)

2. การจัดส่ง ตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (เอเยนต์) รับผิดชอบในการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไปยังที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านภายใน 2 วัน จากวันที่ระบุในสิ่งพิมพ์

3. การตรวจรับ ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับหนังสือพิมพ์ตามแนวปฏิบัติที่กรมการศึกษาออกโรงเรียนกำหนด เมื่อคณะกรรมการตรวจรับหนังสือพิมพ์ได้ตรวจรับเรียบร้อยแล้ว ให้รวบรวมหลักฐานการส่งของ การตรวจรับ ส่งศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเพื่อเบิกจ่ายเงินให้เดือนละ 1 ครั้ง

4. การทำสัญญา ให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้ทำสัญญาตามแบบสัญญาซื้อขายหนังสือพิมพ์รายวันที่กรมการศึกษาออกโรงเรียนกำหนด เป็นรายเดือน โดยทำสัญญากับตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (เอเยนต์) ที่เป็นผู้แทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์จากส่วนกลางโดยตรง ทั้งนี้ ตัวแทนจำหน่ายในจังหวัดจะต้องมีหนังสือมอบหมายการเป็นผู้แทนจำหน่ายเป็นหลักฐานด้วย

วิธีที่ 2

1. การจัดซื้อ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจัดซื้อหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายในจังหวัดโดยวิธีพิเศษ สำหรับเงินที่เหลือจากการดำเนินการจัดซื้อ ให้ศูนย์การศึกษา

นอกโรงเรียนจังหวัดนำมาจัดซื้อหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือสิ่งพิมพ์ในรูปแบบอื่น เพื่อเสริมใน
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านต่าง ๆ และหรือจ่ายเป็นค่าจัดส่งหนังสือพิมพ์ไปให้ถึงที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้าน

2. การจัดส่ง ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้จัดส่งหนังสือพิมพ์ไป
ยังที่อ่าน

3. การตรวจรับ ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของศูนย์
จำนวน 3 คน เป็นกรรมการตรวจรับหนังสือพิมพ์และเบิกจ่ายให้เดือนละ 1 ครั้ง

4. การทำสัญญา ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้ทำตามสัญญาซื้อขาย
หนังสือพิมพ์รายวัน เป็นรายเดือน โดยทำสัญญากับตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด ที่เป็นผู้แทนจำหน่าย
หนังสือพิมพ์จากส่วนกลางโดยตรง ทั้งนี้ ตัวแทนจำหน่ายในจังหวัดต้องมีหนังสือมอบหมายการเป็น
ผู้แทนจำหน่ายเป็นหลักฐานด้วย

5. การบริการขนส่ง ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้บริการขนส่งในการจัดส่ง
หนังสือพิมพ์ไปยังที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแต่งตั้งกรรมการ
ตรวจการจ้าง จำนวน 3 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน
2 คน และเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น จำนวน 1 คน หรือในกรณีที่การจ้างขนส่งอยู่ในวงเงินค่าจ้างไม่เกิน
10,000 บาท จะแต่งตั้งข้าราชการคนเดียวหรือหลายคน โดยให้คนใดคนหนึ่งเป็นผู้ตรวจการจ้างก็ได้
ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ และเบิกจ่ายเงินให้เดือนละ 1 ครั้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

กุหลาบ หวังศิริกุล (2517 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการคงอยู่ของการรู้หนังสือแบบ
เบ็คเสร็จ และผู้จบ ป.4 พบว่า ผู้จบการศึกษาแบบเบ็คเสร็จและผู้จบ ป.4 ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน
ที่มีที่อ่าน มีระดับความคงอยู่ของการรู้หนังสือสูงกว่าประชาชนประเภทเดียวกันในหมู่บ้านที่ไม่มีที่อ่าน
หนังสือประจำหมู่บ้าน

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ดำเนินการวิจัยสภาพการดำเนินงาน และผลสัมฤทธิ์ของการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตการศึกษา 11 ซึ่งปรากฏข้อสังเกต บางประการเกี่ยวกับผลการวิจัย ได้แก่ กรรมการร้อยละ 54.65 ตอบว่า ไม่ได้รับการเลือกจาก ประชาชน ร้อยละ 41.04 ของกรรมการตอบว่า ควรจะให้เอเยนต์จัดส่งหนังสือพิมพ์ถึงที่อ่าน ร้อยละ 86.48 ของผู้ให้บริการเห็นว่าการจัดตั้งที่อ่านได้ประโยชน์คุ้มค่า การรับข่าวสารข้อมูลและความรู้ กับความคงอยู่ของการรู้หนังสือภาษาไทยของผู้ให้บริการ มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของผู้ใช้ บริการ แต่ไม่สัมพันธ์กับมาตรฐานของที่อ่าน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ . 2521 : 51 - 56)

ประสิทธิ์ ฤทธาภิรมย์ (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณของชาวบ้านในหมู่บ้านที่มี และไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า

1. ในการเข้าไปใช้ที่อ่านหนังสือ ปรากฏว่าชาวบ้านส่วนใหญ่เข้าไปใช้ที่อ่านหนังสือทุกวัน แต่เวลาที่เข้าไปใช้ไม่แน่นอน หนังสือพิมพ์ที่ชาวบ้านชอบมากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐข่าวที่สนใจมาก คือข่าวทั่ว ๆ ไป หนังสือพิมพ์ที่ได้อ่านส่วนมากเป็นหนังสือพิมพ์ล่วงมาแล้ว 1 - 3 วัน และส่วนมาก ชาวบ้านจะรีบอ่านหนังสือพิมพ์ทันทีที่หนังสือพิมพ์มาถึงที่อ่าน

2. ในด้านแหล่งข่าวและความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือพิมพ์ ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่มีและไม่มีที่อ่าน หนังสือในหมู่บ้าน จะใช้เวลาว่างอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าทำอย่างอื่น แหล่งที่สามารถหาหนังสือพิมพ์ อ่านได้ถ้าไม่มีที่อ่านคือร้านค้า และห้องสมุดโรงเรียน และมีความกึกเห็นว่าการได้อ่านหนังสือพิมพ์ หลายฉบับทำให้มีความรู้แบบมีเหตุผลมากขึ้น ส่วนการเชื่อถือข่าวสารจากหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับ ปานกลาง

3. ในด้านความสามารถในการอ่านแบบมีวิจารณญาณ ชาวบ้านในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้าน มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ

พ.ศ. 2523 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ ได้ติดตามประเมินผลที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2523 ผลการวิจัยสรุปได้คือ 1) สภาพที่อ่านหนังสือทั้งหมด 175 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลได้ 167 แห่ง เมื่อจัดเกณฑ์ระดับคะแนนแล้วมีสภาพดีมาก 3 แห่ง สภาพดี 10 แห่ง สภาพพอใช้ 83 แห่ง และสภาพควรปรับปรุง 71 แห่ง 2) แต่ละแห่งมี ประชาชนไปอ่านหนังสือประมาณ 20 - 25 คนต่อวัน 3) หนังสือพิมพ์ไปถึงที่อ่านอย่างช้า 1 วัน 4) ท่าเลที่ตั้งอยู่ในชุมชนประชาชนไปใช้ได้สะดวก 5) ที่อ่านหนังสือมีบริการที่นั่งได้อย่างน้อย 8 คน ขึ้นไป 6) มีผู้เอาใจใส่ดูแลอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง 7) มีหนังสือพิมพ์ย้อนหลังให้อ่านได้ 5 วัน 8) หนังสือเสริมการอ่านอื่น ๆ แทบจะไม่มีไว้บริการประชาชนให้อ่านเลย 9) เอกสาร เผยแพร่ทางราชการและหนังสือพิมพ์ฝาผนังมีน้อย เก่า ฉีกขาด 10) วัสดุอุปกรณ์ค่อนข้างจะ หดหู่ทรนใช้ประโยชน์ได้น้อยมาก ไม่สามารถดึงดูดผู้เข้าไปใช้ 11) การตกแต่งอาคารทั้งภายใน และภายนอกมีน้อย 12) อาคารสถานที่ไม่ค่อยใช้ประโยชน์อย่างอื่น (กรมการศึกษาออกโรงเรียน. 2524 : บทคัดย่อ)

สุนน ชูประสิทธิ์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการรับข่าวสารและความรู้ ระหว่างผู้ใช้กับผู้ไม่ใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านถ้าจะมอง ตำบลสากเหล็ก อำเภอฟิจิตร จังหวัด ฟิจิตร จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้มีการรับทราบข่าวสารข้อมูลมากกว่าผู้ไม่ใช้ ซึ่งตรงกับสมมุติฐาน ที่ตั้งไว้ โดยผู้使用者มีการรับทราบข่าวสารและความรู้ในหมวดคอนามัย การพยาบาลเบื้องต้น หมวดความรู้ เกี่ยวกับอาชีพ หน้าที่ต่อชุมชน และหมวดการวางแผนครอบครัวมากกว่าผู้ไม่ใช้ แต่ในหมวดเหตุการณ์ บ้านเมืองท้องถิ่นและประเทศในปัจจุบันและหมวดกฎหมายที่บุคคลควรรู้ ทั้งผู้ใช้และผู้ไม่ใช้ มีการ รับทราบข่าวสารและความรู้หมวดนี้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษาออกโรงเรียน ได้ศึกษาวิจัยถึงองค์ประกอบที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พบว่ามีองค์ประกอบ 7 ประการที่ส่งผลโดย เรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ 1) ความพึงพอใจต่อลักษณะการจัดที่อ่าน 2) การมีส่วนร่วมของ หน่วยงานอื่น ๆ 3) อัตราการรู้หนังสือของประชาชน 4) การมีส่วนร่วมของประชาชน

5) การนิเทศตรวจเยี่ยม 6) การมองเห็นความสำคัญของที่อ่าน และ 7) ความสะดวกในการเดินทางไปใช้ องค์ประกอบทั้ง 7 ประการนี้ สามารถอธิบายประสิทธิภาพของการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้ร้อยละ 33.96 ซึ่งนอกเหนือจากนั้นเป็นอิทธิพลขององค์ประกอบอื่น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2528 : 48 - 49)

เก็บ ศรีสง่า (2528 : 63 - 67) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของประชาชนในเขตพื้นที่ยากจน อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป จำนวน 286 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมของประชาชน จะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีความเข้มของความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ประชาชนที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย และประชาชนที่มีการศึกษาต่ำจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านเพศ และความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นรินทร์ บุญวงศ์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน และการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตอำเภอสว่าง จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีความสามารถในการอ่านแตกต่างจากประชากรในหมู่บ้านที่ไม่มีที่อ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. ประชาชนกลุ่มอายุต่างกัน มีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ประชาชนในหมู่บ้านที่มีที่อ่านมีการรับรู้ข่าวสารแตกต่างจากประชาชนในหมู่บ้านที่ไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4. อันตีความสำคัญของสื่อที่เป็นแหล่งข่าวสารระหว่างประชาชนในหมู่บ้านที่มีที่อ่าน และไม่มีที่อ่าน มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .93

รหัน แดงจวง และรัตนา บุรพากุล (2530 : 29) ได้ศึกษาผลกระทบของที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน ที่มีต่อการพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มพูนทักษะการอ่านและการเขียนพบว่า ที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้านเป็นแหล่งของการศึกษาหาความรู้แหล่งหนึ่ง ที่มีผลกระทบต่อการเพิ่มพูนทักษะการอ่าน และการเขียน จากการประเมินพบว่าร้อยละ 80 ของผู้อ่านในหมู่บ้านที่อ่านสามารถอ่านได้ และจับใจความได้ดี ส่วนผู้อ่านหนังสือไม่ออกจะใช้วิธีรูปภาพและเคาเหตุการณ์ตาม

นอกจากนี้ จินดา บุเร (2531 : 29) ยังได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน ศึกษากรณีจังหวัดมหาสารคาม ในเรื่องสภาพการไปอ่านหนังสือ ณ ที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เคยไปใช้บริการจำนวนค่อนข้างมากถึงร้อยละ 61.7 ส่วนที่ไม่ได้ไปใช้บริการมีจำนวนน้อย ประมาณร้อยละ 38.3

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศนั้น จากการศึกษาของ ชแนรม และโรเบิร์ต (Schramm and Robert. 1971 : 26) ได้วิจัยพบว่า คนที่มีการศึกษาสูงจะมีแนวโน้มที่จะอ่านหนังสือพิมพ์ มากกว่าคนที่มีการศึกษาค่ำ เพราะคนที่มีการศึกษาสูง มักมีงานอื่นที่ต้องทำมาก จึงใช้เวลาที่ว่าง จากงานอื่นอ่านหนังสือพิมพ์ เพราะสื่อมวลชนประเภทนี้จะใช้เวลาใดอ่านก็ได้ และยังพบว่าจำนวน ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ จะคงอยู่จนถึงอายุ 40 ปี จากนั้นจะลดลงเนื่องจากความบกพร่องทางสายตา

กิลเลอโม (Guillermo. 1973 : 1307-A) ได้ทำการวิจัยเพื่อสำรวจผู้อ่าน หนังสือพิมพ์คาลิฟา ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์เก่าแก่ของฟิลิปปินส์ และมีสถิติการจำหน่ายสูงสุด โดยใช้วิธีการส่งแบบสอบถามเป็นภาษาตากาล็อกให้กับสมาชิกของหนังสือพิมพ์เล่มนี้ ซึ่งสุ่มมาจากผู้ที่อยู่ใน ตำบลต่าง ๆ จำนวน 450 คน จากการศึกษาพบว่า ผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีแต่งงานแล้ว มีอายุ ระหว่าง 25 - 44 ปี และมีรายได้ต่ำจนถึงปานกลาง เนื้อหาที่ผู้อ่านสนใจมากที่สุดคือคอลัมน์ความคิดเห็น บทบรรณาธิการ และการประชุมสภา ส่วนเนื้อหาที่ผู้อ่านไม่ค่อยสนใจคือเรื่องเพศกับเรื่องอาชญากรรม

องค์การยูเนสโก (Unesco. 1974 : 1) รายงานว่า ในประเทศมาลี ซึ่งอยู่ทางตะวันตกของทวีปแอฟริกา มีจำนวนผู้อ่านหนังสือพิมพ์ไม่มากนัก จากการสำรวจในหมู่บ้านคีตา ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองหลวง 120 ไมล์ ชาวบ้านจะพากันเข้ามาจับกลุ่มอ่านหนังสือพิมพ์ทุกครั้งที่มีหนังสือพิมพ์เข้าไปในหมู่บ้าน เมื่อเสร็จจากการอ่านแล้วก็เกิดมีกิจกรรมเป็นต้นว่ามีการอภิปรายถึงการปรับปรุงเทคนิคทางการเกษตรแผนใหม่ตามหนังสือพิมพ์ได้เสนอมา บางกลุ่มก็มีการโต้เถียงกันอย่างเอาจริงเอาจังในเรื่องการรักษาสุขภาพและเรื่องสภาพชีวิตโดยทั่วไป

และจากการวิจัยของแซดแซด (Sadsad. 1977 : 40) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการอ่านหนังสือพิมพ์ สรุปได้ว่า ผู้ประกอบอาชีพรับจ้างอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่น และผู้มีรายได้สูงอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าผู้มีรายได้ต่ำ

จากผลการวิจัยของบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมา แสดงให้เห็นถึงสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นอย่างดี โดยเฉพาะที่สามารถชี้ชัดเจนนก็คือการรักษาสภาพการรู้หนังสือ ความสามารถในการอ่านและการรับรู้ข่าวสารข้อมูลของประชาชนในหมู่บ้านที่ได้ดำเนินโครงการ อันจะเป็นการลดช่องว่างของโอกาสในการรับรู้ข่าวสารข้อมูลของชาวชนบท ตลอดจนการที่จะนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพได้นอกจากนี้ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในปัจจุบันมิได้เป็นเพียงสถานที่ที่ชาวบ้านจะมาอ่านหนังสือได้เพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นสถานที่พบปะสังสรรค์ พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ถือว่าเป็นการศึกษาโรงเรียนอีกรูปแบบหนึ่ง ที่จะนำมาซึ่งกระบวนการแห่งความเป็นประชาธิปไตยอีกทางหนึ่งด้วย

และจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้านที่ดำเนินการประสบความสำเร็จ และหมู่บ้านที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนฝ่ายต่าง ๆ ทั้งคณะกรรมการที่อ่าน ประชาชนผู้ให้บริการ ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ และตัวแทนจำหน่าย (เอเย่นต์) ในอำเภอ ผู้ศึกษาจึงขอเสนอหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนของบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

สำนักงานแรงงานนานาชาติ (1971 : 17) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งรวมถึงความรับผิดชอบ สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชน

อาภรณ์ จันทรสว่าง (2522 : 4) ได้อธิบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และความเห็นพ้องต้องกันนั้นจะต้องมีมากพอจนเกิดการริเริ่มโครงการเพื่อปฏิบัติการ กล่าวคือ จะต้องเป็นการเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการนั้น ๆ

รีคเคอร์ (Reeder. 1974 : 27) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การมีปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527 : 8) ได้สรุปหลักการและแนวทางในการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจะทำได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ มากมาย คือต้องเป็นกิจกรรมที่ประชาชนยอมรับความจำเป็นและเป็นประโยชน์ในกิจกรรมนั้น ๆ และต้องดำเนินการในลักษณะกลุ่มเพื่อสร้างพลังกลุ่ม ร่วมกับรับผิดชอบ ปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมแก่ส่วนรวม กิจกรรมที่จัดให้ประชาชนในชุมชนที่มีส่วนร่วมต้องสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน ต้องอาศัยผู้นำชุมชน ซึ่งหมายถึงผู้นำตามธรรมชาติที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ผู้นำทางศาสนา ผู้นำที่ได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งจากทางราชการ เพื่อเป็นผู้บุกเบิกและชักนำชาวบ้านต่อไป ขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น คือ หาข้อมูล หาสาเหตุของปัญหา ร่วมกันปรึกษาหาหรือหาทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ ร่วมตัดสินใจ วางแผนและปฏิบัติร่วมกัน

ไพรัตน์ เคชะรินทร์ (2531 : 21 - 23) ได้สรุปแนวปฏิบัติในการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อการพัฒนา กรณีศึกษาจากมทรรพหุ่นฟางนกจังหวัดชัยนาท พบปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จหลายประการ ได้แก่

1. ความร่วมมือเกิดจากความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน
2. ความร่วมมือเกิดจากการให้โอกาสการเรียนรู้ การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น และการมีโอกาพัฒนาความถนัดของตนเองในการร่วมกิจกรรม
3. ความร่วมมือเกิดจากความต่อเนื่อง การมีระบบติดตามผลที่ตกลงกันไว้และการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
4. ความร่วมมือเกิดจากการได้รับการยกย่องในความสำเร็จของผลงาน
5. ความร่วมมือเกิดจากการที่ไม่มีหลักเกณฑ์ที่หยาบหยาบ ไม่มีพิธีรีตองที่ทำให้ผู้เข้าร่วมต้องอึดอัดหรือเกิดความไม่พอใจ
6. ความร่วมมือเกิดจากความศรัทธาต่อการทำงานเป็นหมู่คณะ ทุกคนมีหน้าที่และความสำคัญ ผู้นำทุกหน่วยมีจิตสำนึกต่อการมีส่วนร่วม และช่วยกันแก้ปัญหาการปฏิบัติให้ลุล่วงไปทุกขั้นตอน

จากแนวคิดที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคน ที่เห็นพ้องต้องกันและเข้าร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการ และสิ่งที่ทำให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมนั้น เขาต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับจากการที่เข้ามามีส่วนร่วมด้วย ฉะนั้น การดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำเป็นจะต้องยึดหลักการในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย การดำเนินงานในทุก ๆ ด้านจึงจะประสบความสำเร็จ

การตรวจสอบข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล จึงเสนอการตรวจสอบในความแม่นยำ และความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล ดังนี้ (สุภางค์ จันทวนิช. 2531 : 1 - 2; อ้างอิงจาก Denzin. 1970)

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ในขั้นแรกจะต้องตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือยัง ข้อมูลนั้น
ตอบปัญหาของการวิจัยหรือไม่ ถ้าข้อมูลไม่ตรงกันจะต้องตรวจสอบว่าข้อมูลที่แท้จริงนั้นเป็นเช่นไร
การตรวจสอบข้อมูลที่ใช้มากในการวิจัยเชิงคุณภาพคือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า
(Triangulation) ซึ่งมีวิธีการโดยละเอียดคือ

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) คือการพิสูจน์ข้อมูลที่
ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีตรวจสอบคือการสอบแหล่งของข้อมูลแหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการ
ตรวจสอบได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล แหล่งเวลาหมายถึง ถ้าข้อมูลต่างเวลากัน
จะเหมือนกันหรือไม่ เช่น ถ้าผู้วิจัยเคยสังเกตผู้ป่วยโรคจิตเวลาเช้า ควรตรวจสอบข้อมูลโดยการ
สังเกตผู้ป่วยเวลาบ่ายและเวลาอื่นด้วยแหล่งสถานที่หมายถึงว่า ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกัน
หรือไม่ เช่น ผู้ป่วยโรคจิตมีอาการคลุ้มคลั่งเมื่ออยู่ในบ้าน ถ้าหากไปอยู่ที่อื่นจะยังมีอาการคลุ้มคลั่ง
หรือไม่ แหล่งบุคคลหมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนแปลงไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ เช่น
เคยซักถามบุตรชายผู้ป่วยเปลี่ยนเป็นซักถามบุตรหญิงหรือพยาบาลหรือเปลี่ยนจากปัจเจกบุคคลเป็นกลุ่ม
บุคคลหรือกลุ่มสังคม

การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือ การ
ตรวจสอบว่า ผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลต่างกันอย่างไร โดยเปลี่ยนตัวผู้สังเกตแทนที่จะใช้ผู้วิจัย
คนเดียวกันสังเกตโดยตลอด ในกรณีที่ไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้รวบรวมข้อมูลสนาม ควรเปลี่ยนตัว
ผู้วิจัยให้มีให้มหลายคน

การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือการตรวจสอบว่า
ถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด
อาจทำได้ง่ายกว่าในระดับสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) และแนวคิดขณะที่ลงมือ
ตีความสร้างข้อสรุปเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ ปกตินักวิจัยจะตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎีได้ยากกว่า
ตรวจสอบด้านอื่น

การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation)
คือการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกต
ควบคู่กับการซักถามพร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วย

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) ในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล วิธีดำเนินการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้ คือ

1. การคัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาวิจัย
2. การเข้าสู่พื้นที่
3. แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การตรวจสอบข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การคัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาวิจัย

พื้นที่ที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ เป็นการเจาะจงเลือกโดยอาศัยเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ

1. หมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ได้แก่ หมู่บ้านที่ได้รับการประเมินจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี ในการประกวดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ประจำปีงบประมาณ 2531 และได้รับคะแนนด้านการได้รับหนังสือพิมพ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดสูงสูด นับจากอันดับที่ 1 รองลงไปจนถึงอันดับที่ 6 ซึ่งแต่ละหมู่บ้านอยู่ในท้องที่ 6 อำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้

- 1.1 บ้านบัวยาง หมู่ที่ 8 ตำบลคูมใหญ่ อำเภอม่วงสามสิบ
- 1.2 บ้านป่าหวาย หมู่ที่ 9 ตำบลไร่มะขาม อำเภอเสนางคนิคม

- 1.3 บ้านโคกกลาง หมู่ที่ 5 ตำบลคงมะยาง อำเภอนาแกเจริญ
- 1.4 บ้านหินท่อม หมู่ที่ 7 ตำบลสารภี อำเภอโพธิ์ไทร
- 1.5 บ้านวังสะแบงใต้ หมู่ที่ 2 ตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม
- 1.6 บ้านหนองมุก หมู่ที่ 12 ตำบลหัวเรือ อำเภอเมืองอุบลราชธานี

2. หมู่บ้านที่ไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ เจาะจงเลือกโดยอาศัยข้อมูลจากบุคลากร ผู้ทำหน้าที่นี้เพื่อติดตามผลงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี โดยเลือกหมู่บ้านในอำเภอเดียวกันกับที่มีหนังสือที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งอำเภอละ 1 หมู่บ้าน ได้แก่

- 2.1 บ้านปากทุ่ง หมู่ที่ 13 ตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ
- 2.2 บ้านนาอุดม หมู่ที่ 3 ตำบลหนองไฮ อำเภอเสนางคนิคม
- 2.3 บ้านม่วงไผ่ หมู่ที่ 3 ตำบลเหล่าพรวน อำเภอนาแกเจริญ
- 2.4 บ้านสองคอน หมู่ที่ 1 ตำบลสองคอน อำเภอโพธิ์ไทร
- 2.5 บ้านห้วยสะคาม หมู่ที่ 3 ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม
- 2.6 บ้านเหล่าเสือโก้ก หมู่ที่ 2 ตำบลเหล่าเสือโก้ก อำเภอเมืองอุบลราชธานี

การเลือกหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ทั้ง 2 ลักษณะ ผู้ศึกษาได้พิจารณาถึงสภาพบางประการของหมู่บ้านที่มีความใกล้เคียงกัน ได้แก่ สภาพการคมนาคม จำนวนประชากร ขนาดของหมู่บ้าน ทั้งนี้เพื่อเป็นการขจัดปัจจัยแทรกซ้อนบางประการที่อาจจะส่งผลกระทบต่องานวิจัยนี้

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบบันทึกข้อมูล และแนวทางประเด็นสัมภาษณ์ จากกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสารและการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่หมู่บ้านที่ศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้าน และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
 2. แนวทางในการสัมภาษณ์กรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
 3. แนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน
 4. แนวทางในการสัมภาษณ์กลุ่มประชาชนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
- นอกจากนี้ได้ใช้เทปบันทึกเสียง และสมุดบันทึก (Field Note) บันทึกข้อมูลด้วย

การเข้าสู่พื้นที่

เนื่องจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี ได้ส่งข้าราชการของศูนย์ไปปฏิบัติหน้าที่ผู้ประสานงานการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอต่าง ๆ ทุกอำเภอ รวมทั้ง 6 อำเภอที่เป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้ประสานงานการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ (ผปอ.) ในการนำผู้วิจัยเข้าสู่หมู่บ้านและแนะนำทำความรู้จักกับคณะผู้นำของหมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยได้แจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานให้ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้านทราบ ผู้วิจัยได้พักอาศัยในหมู่บ้านแต่ละแห่งเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ช่วงเวลา ช่วงแรกหมู่บ้านละ 5 วัน ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2532 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2532 และช่วงที่ 2 หมู่บ้านละ 2 - 3 วัน ระหว่างวันที่ 2 - 25 กันยายน 2533 เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล และเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนที่ต้องวิเคราะห์เพิ่มเติม

แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมในเนื้อหาที่ค้นคว้า ผู้วิจัยใช้วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาจากแหล่งข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์จากแบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน (แบบ กขช. 2 ค) ทั้ง 12 หมู่บ้าน เอกสารการตรวจเยี่ยมหมู่บ้าน ทะเบียนรับจ่าย

หนังสือพิมพ์ สมุดตรวจเยี่ยมที่อ่านหนังสือของหมู่บ้านแต่ละแห่ง เพื่อนำมาเป็นส่วนประกอบในการกำหนดกรอบแนวคิด (Conceptual Frameworks) ในเบื้องต้นของการศึกษาวิจัยและเพื่อใช้ในการตรวจสอบข้อมูลในช่วงของการวิเคราะห์

2. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant and Observation) เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยสนิทสนม กับบุคคลต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดตรงตามความจริง โดยเฉพาะในส่วนของผู้กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งเป็นแบบแผนพฤติกรรมของชุมชนหมู่บ้าน ที่ทำการศึกษาระดมความคิดเห็นโดยยึดกรอบแห่งการวิจัย (Conceptual Framework) เกี่ยวกับการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์เป็นแนวทางในการสังเกต

3. การเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

3.1 คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interviews) เพื่อให้ได้ข้อมูลโดยละเอียดโดยมีแนวคำถาม ซึ่งกำหนดจากกรอบของการศึกษาวิจัย ประเด็นคำถามเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในฐานะผู้ตรวจรับ ผู้ดูแลรับผิดชอบต่อการจัดให้มีหนังสือพิมพ์ในการบริการประชาชน สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ของที่อ่าน การควบคุมและติดตามผลการจัดส่งหนังสือพิมพ์ การรายงานผลการดำเนินงาน รูปแบบการจัดส่ง ผลดีผลเสียหรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แนวทางที่จะแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาระบบการจัดส่งให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์เข้าสู่หมู่บ้าน ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) เช่นเดียวกัน ประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการจัดส่ง สภาพการได้รับหนังสือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับส่งกับหมู่บ้านและกับตัวแทนจำหน่าย ความสนใจในการทำงาน สภาพการดำเนินงานที่ได้ปฏิบัติตามจนถึงปัจจุบัน ปัญหาในการปฏิบัติงาน และความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการจัดส่ง

3.3 ประชาชนผู้ใช้บริการ ผู้วิจัยใช้วิธีสนทนากลุ่มย่อย (Group Interview)

ในการรวบรวมข้อมูลใช้คำถามแบบปลายเปิดซึ่งผู้วิจัยได้เตรียมไว้เป็นแนวคำถาม ประเด็นสนทนาเกี่ยวข้องกับ สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ในด้านความสม่ำเสมอ ความเป็นปัจจุบันและตรงกับความต้องการของชาวบ้าน ความสนใจต่อการไปใช้ที่อ่าน การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับที่อ่าน การแก้ไข ปัญหาการรับส่ง ตลอดจนข้อคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการที่อ่าน ผู้รับส่ง หนังสือพิมพ์ และแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้ดีขึ้น

การตรวจสอบข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละหน่วยของการศึกษาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูล โดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ดังนี้ (สุภาวศ์ จันทวนิช. 2531 : 1 ; อ้างอิงจาก Denzin. 1970)

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยการตรวจสอบว่าข้อมูลจากการศึกษาในเอกสาร จากการสังเกต และจากการสัมภาษณ์ ในประเด็นคำถามเดียวกัน มีความตรงกันหรือไม่อย่างไร
2. การตรวจสอบสามเส้าข้อมูลด้านบุคคล (Data Triangulation) เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบจากแหล่งบุคคลหลายบุคคลในกลุ่มเดียวกัน และต่างกลุ่ม เพื่อหาคำตอบในประเด็นคำถามเดียวกันว่า ถูกต้องตรงกันหรือไม่ และน่าเชื่อถือเพียงใด เป็นลักษณะของการตรวจสอบร่วมกัน (Cross Check)
3. ผู้วิจัยได้ตรวจสอบสามเส้าข้อมูลด้านเวลา โดยได้เข้าศึกษาวิจัยในแต่ละหมู่บ้าน 2 ช่วงเวลา เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องหรือตรงกันของข้อมูลจากการเก็บในช่วงแรกและช่วงที่ 2 ของการศึกษาวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น กระทำเมื่อผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลในแต่ละครั้งในห้องที่หมู่บ้านเพื่อหาความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ หรือแนวทางจากข้อมูลเดิมที่จะศึกษาเพิ่มเติมจากประเด็นที่ได้พบเห็น และจัดบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดในแบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์นี้จะดำเนินการอย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาที่เก็บข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลรวม เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วน ผู้ศึกษานำข้อมูลทั้งหมดมาจำแนกและจัดลำดับหมวดหมู่ตามเนื้อหาสาระ โดยแยกเป็นกลุ่มหมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบผลสำเร็จ และกลุ่มที่ไม่ประสบผลสำเร็จในแต่ละอำเภอ วิเคราะห์ตีความข้อมูลทั้งหมดเพื่อแสดงให้เห็นสภาพปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี ตลอดจนปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จ นำมาเชื่อมโยงสัมพันธ์สร้างข้อสรุปโดยจะนำเสนอผลที่ได้จากการศึกษาทั้งนี้ในรูปแบบของการบรรยาย และบางส่วนที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณได้นำเสนอเป็นคำร้อยละ

สภาพหมู่บ้านและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

บทนี้จะนำเสนอข้อมูลสภาพพื้นฐานของหมู่บ้าน และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเพื่อให้เข้าใจสภาพพื้นฐานทั่วไปอันเป็นบริบทของหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ซึ่งผู้วิจัยได้เจาะจงเลือกหมู่บ้านในการศึกษาวิจัยในท้องที่ 6 อำเภอ ของจังหวัดอุบลราชธานี อำเภอละ 2 หมู่บ้าน หมู่บ้านหนึ่งเป็นหมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จ และอีกหมู่บ้านหนึ่งการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งสิ้น 12 หมู่บ้าน ผู้วิจัยจะนำเสนอหมู่บ้านในแต่ละอำเภอดังนี้

1. อำเภอม่วงสามสิบ หมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบผลสำเร็จคือ บ้านบัวยาง หมู่ที่ 8 ตำบลคูมใหญ่ หมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งไม่ประสบผลสำเร็จคือ บ้านปากทุ่ง หมู่ที่ 13 ตำบลหนองไข่นก

2. อำเภอเสนางคนิคม หมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบผลสำเร็จคือบ้านป่าหวาย หมู่ที่ 9 ตำบลไร่สีสุก หมู่บ้านที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จคือ บ้านนาอุดม หมู่ที่ 3 ตำบลหนองไฮ

3. อำเภออำนาจเจริญ หมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบผลสำเร็จคือ บ้านโคกกลาง หมู่ที่ 5 ตำบลดงมะยาง หมู่บ้านที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จคือ บ้านม่วงโป้ หมู่ที่ 3 ตำบลเหล่าพรวน .

4. อำเภอโพธิ์ไทร หมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบผลสำเร็จคือ บ้านหินท่อม หมู่ที่ 7 ตำบลสารภี หมู่บ้านที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จ คือ บ้านสองคอน หมู่ที่ 1 ตำบลสองคอน

5. อำเภอโขงเจียม หมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบผลสำเร็จคือบ้านวังสะแบงใต้ หมู่ที่ 2 ตำบลหนองแสงใหญ่ หมู่บ้านที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จคือ บ้านห้วยสะคาม หมู่ที่ 3 ตำบลโขงเจียม

6. อำเภอเมืองอุบลราชธานี หมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบผลสำเร็จ คือ บ้านหนองมุก หมู่ที่ 12 ตำบลหัวเรือ หมู่บ้านที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จ คือ บ้านเหล่าเสือโก้ก หมู่ที่ 2 ตำบลเหล่าเสือโก้ก

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้าน

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพต่าง ๆ ของหมู่บ้านทั้ง 2 ประเภท ที่จะนำเสนอต่อไปนี้ ได้จากการศึกษาในเอกสาร กชช 2 ค การสัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้าน และคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และจากการสังเกตของผู้วิจัย ดังนี้

ตาราง 1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านเป้าหมายอำเภอม่วงสามสิบ

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	บ้วยาง	ปากทุ่ง
1. ประชากร		
1.1 จำนวนครัวเรือน	199	33
1.2 จำนวนประชากร	822	185
1.2.1 ชาย	387	86
(ร้อยละ)	(47.01)	(46.49)
1.2.2 หญิง	435	99
(ร้อยละ)	(52.99)	(53.51)

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	บ้วยาง	ปากทุ่ง
2. สถานที่ตั้งและสภาพการคมนาคม		
2.1 ห่างจากอำเภอ (กิโลเมตร)	12	11
2.2 ห่างจากจังหวัด (กิโลเมตร)	46	32
2.3 ระยะเวลาเดินทางถึงอำเภอ (นาที)	15	20
2.4 รถโดยสารประจำทาง (เที่ยว/วัน)	4	1
2.5 การติดต่อกับอำเภอ	สะดวก	สะดวก
3. สภาพเศรษฐกิจ		
3.1 อาชีพหลัก	ทำนา	ทำนา
3.2 อาชีพเสริม	-	ปลูกพริกพันธุ์หัวเรือ
3.3 พื้นที่ทำกินโดยเฉลี่ย (ไร่/ครัวเรือน)	20.5	31.97
3.4 ครัวเรือนที่มีที่ทำกินของตนเอง (ร้อยละ)	166 (97.48)	32 (96.97)
3.5 ฐานะทางเศรษฐกิจโดยรวม	ดี	ดี
4. บริการสาธารณะในหมู่บ้าน		
4.1 ศูนย์สาธิตการตลาด	มี	มี
4.2 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	มี	มี
4.3 กองทุนยาและเวชภัณฑ์	มี	มี
5. การศึกษาและศาสนา		
5.1 โรงเรียนประถมศึกษา (โรง)	1	ไม่มี

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	บ้วยาง	ปากทุ่ง
5.2 ผู้กำลังศึกษา (คน)		
5.2.1 ป.1 - ป.6	75	32
5.2.2 ม.1 - ม.6	12	6
5.2.3 สูงกว่า ม.ปลาย หรือเทียบเท่า	ไม่มี	ไม่มี
5.3 อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้	4	ไม่มี
5.4 ศึกษาในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ		
ทางไกล	1	ไม่มี
5.5 วัด (แห่ง)	1	ไม่มี

บ้านบ้วยาง หมู่ที่ 8 ตำบลคูใหญ่ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอม่วงสามสิบ โดยมีถนนลูกช้าง รพช. เชื่อมระหว่างอำเภอกับหมู่บ้านเป็นระยะทาง 12 กิโลเมตร ข้อมูลด้านประชากร บ้านบ้วยาง มีจำนวนครัวเรือน 119 ครัวเรือน จำนวนประชากร 822 คน แยกเป็นชาย 387 คน หรือร้อยละ 47.08 และหญิง 435 คน หรือร้อยละ 52.92

การคมนาคม สามารถติดต่อกับอำเภोजังหวัดได้สะดวกทุกฤดูกาล เนื่องจากถนนที่ตัดผ่านหมู่บ้านบ้วยาง รถโดยสารของหลายหมู่บ้านที่จะเข้าอำเภอก็ต้องใช้เส้นทางนี้วันละอย่างน้อย 4 เที่ยว ใช้เวลาประมาณ 15 นาที ในการเดินทางระหว่างหมู่บ้านกับอำเภอ

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพหลักของประชาชนในหมู่บ้านนี้ คือ การทำนา มีครอบครัวที่
รับราชการอยู่ 7 ครอบครัว แต่ก็ได้ทำนาเป็นอาชีพอย่างหนึ่งด้วย พื้นที่ทำกินโดยเฉลี่ยครอบครัวละ
20.25 ไร่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 97.48 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดมีที่ทำกินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง
เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ผลผลิตข้าวจึงอยู่ในเกณฑ์สูงเพียงพอสำหรับ
การบริโภค และเหลือสำหรับขายในแต่ละปี แต่การเคลื่อนย้ายแรงงานสำหรับหมู่บ้านนี้มีสูงถึง 80
ครัวเรือนที่สมาชิกไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร แล้วนำส่งเงินรายได้ขึ้นไปให้กับพ่อแม่ที่บ้าน ปัจจุบัน
นิยมทำงานในโรงงานเย็บผ้าอุตสาหกรรม สภาพเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของหมู่บ้านนี้จัดอยู่ในระดับที่
บริการสาธารณะในหมู่บ้าน หมู่บ้านนี้มีไฟฟ้า มีประโยชน์เอกชนอนุญาตของตำบลมีกองทุนยา
และเวชภัณฑ์ ศาลาประชาคม ศูนย์สาธิตการตลาด หอกระจายข่าว และได้รับจัดสรรหนังสือพิมพ์
สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

การศึกษาและศาสนา หมู่บ้านแห่งนี้มีวัดพุทธศาสนา 1 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา 1 โรง
ในปี พ.ศ. 2533 มีผู้กำลังศึกษาระดับประถมศึกษา 75 คน ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียน
มัธยมประจำอำเภอ 12 คน อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ 4 คน และศึกษาในหลักสูตรการศึกษาออก
โรงเรียน วิธีเรียนทางไกลระดับ ม.ต้น จำนวน 1 คน

บ้านปากทุ่ง หมู่ที่ 13 ตำบลหนองไช้บก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่
ทางทิศใต้ของอำเภอม่วงสามสิบ โดยมีถนนลูกรังเชื่อมระหว่างถนนขยางกูรกับหมู่บ้าน ช่วง
หลักกิโลเมตรที่ 19 - 20 เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ตั้งบ้านเรือนกระจุกกระจายไปตามแนวความยาว
ของถนนจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 33 ครัวเรือน ประชากรรวม 185 คน แยกเป็นชาย 86 คน คิดเป็น
ร้อยละ 46.49 และหญิงจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 53.51

สภาพการคมนาคม สามารถติดต่อกับอำเภอม่วงสามสิบและตัวจังหวัดอุบลราชธานีได้อย่าง
สะดวกทุกฤดูกาล ระยะทางจากหมู่บ้านถึงอำเภอ 2 กิโลเมตร เป็นถนนลูกรังและ 9 กิโลเมตร
เป็นถนนลาดยาง ใช้เวลาในการเดินทาง 15 นาที ประชาชนนิยมใช้รถจักรยานสองล้อเป็น
ยานพาหนะ มาต่อรถโดยสารที่ถนนขยางกูร ซึ่งมีอยู่ตลอดเวลาในช่วงกลางวัน ส่วนรถโดยสาร
ประจำหมู่บ้านมีวันละ 1 เที่ยวในตอนเช้า

สภาพเศรษฐกิจ ประชาชนประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก ผลผลิตข้าวต่อครอบครัวในแต่ละปีอยู่ในเกณฑ์สูง เนื่องจากสภาพดินเป็นที่ราบลุ่มมีความอุดมสมบูรณ์ประกอบกับพื้นที่นาโดยเฉลี่ยแต่ละครอบครัวมีถึง 31.97 ไร่ นอกนี้ชาวบ้านยังประกอบอาชีพเสริมคือการปลูกพริกพันธุ์หัวเรือหลังจากฤดูเก็บเกี่ยว จากการสอบถามทราบว่ารายได้สำหรับครอบครัวที่ปลูกพริกจะตกประมาณปีละ 10,000 บาท จำนวนครอบครัวที่ปลูกพริกประจำ มีจำนวน 15 ครอบครัว การเคลื่อนย้ายแรงงานมี 7 ครอบครัว ที่สมาชิกไปทำงานนอกหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.21 ของจำนวนครอบครัวทั้งหมด

บริการสาธารณะในหมู่บ้าน หมู่บ้านนี้ได้รับการจัดสรรไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเมื่อปี พ.ศ. 2533 มีศูนย์สาธิตการตลาด 1 แห่ง กองทุนยาและเวชภัณฑ์อีก 1 แห่ง

การศึกษาและศาสนา หมู่บ้านพากทุ่งไม่มีโรงเรียนประถมศึกษา เด็ก ๆ ต้องเดินทางไปเรียนที่โรงเรียนหมู่บ้านอื่น ในปี พ.ศ. 2533 มีเด็กที่กำลังเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 32 คน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย 6 คน โดยเดินทางเข้าไปศึกษาที่โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอม่วงสามสิบ ไม่มีผู้อ่านหนังสือไม่ออกเขียนไม่ได้ และหมู่บ้านแห่งนี้ยังไม่มีวัด

ตาราง 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านเป้าหมายอำเภอเสนางอนนิคม

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	ป่าหวาย	นาอุดม
1. ประชากร		
1.1 จำนวนครัวเรือน	105	93
1.2 จำนวนประชากร	447	311
1.2.1 ชาย	210	163
(ร้อยละ)	(46.98)	(52.41)
1.2.2 หญิง	237	148
(ร้อยละ)	(53.02)	(47.59)
2. สถานที่ตั้งและสภาพการคมนาคม		
2.1 ระยะทางจากหมู่บ้านถึงอำเภอ (กม.)	8	18
2.2 ระยะเวลาในการเดินทางถึงอำเภอ (นาที)	20	40
2.3 รถโดยสารประจำทาง (เที่ยว/วัน)	1	1
2.4 การติดต่อกับอำเภอ	สะดวก.	ไม่สะดวก
3. สภาพเศรษฐกิจ		
3.1 อาชีพหลัก	ทำนา	ทำนา
3.2 อาชีพเสริม	สานกระติบข้าว, ปลูกลอ, มันสำปะหลัง.	ปลูกลอ, มันสำปะหลัง, ทำเครื่องเรือน จากไม้, ทำไม้กวาด

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	ป่าหวาย	นาอุดม
3.3 พื้นที่ทำกินโดยเฉลี่ย (ไร่/ครัวเรือน)	46.8	23
3.4 ลักษณะเอกสารสิทธิ์	นส 3 ก	สทก
3.5 สภาพดิน	อุดมสมบูรณ์	ดินกรวดทราย
3.6 จำนวนครัวเรือนที่สมาชิกเคลื่อนย้ายแรงงาน (ร้อยละ)	15 (14.29)	10 (10.75)
3.7 ฐานะทางเศรษฐกิจ	ปานกลาง-ค่อนข้างดี	ยากจน
4. บริการสาธารณะในหมู่บ้าน		
4.1 ธนาคารข้าว	มี	มี
4.2 ศาลาประชาคม	มี	มี
4.3 หอกระจายข่าว	มี	มี
4.4 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	มี	มี
4.5 ประปาหมู่บ้าน	มี	ไม่มี
5. การศึกษาและศาสนา		
5.1 โรงเรียนประถมศึกษา (โรง)	1	1
5.2 ผู้กำลังศึกษา		
5.2.1 ป.1 - ป.6	31	48
5.2.2 ม.1 - ม.6	7	9
5.2.3 สูงกว่า ม.6 หรือเทียบเท่า	ไม่มี	ไม่มี

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	ป่าหวาย	นาอุดม
5.3 ผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้	ไม่มี	ไม่มี
5.4 ได้รับการอบรมด้านความมั่นคง (ครั้ง)	1	1
5.5 วัด (แห่ง)	1	1

บ้านป่าหวาย หมู่ที่ 9 ตำบลไร่สีสุก อำเภอสว่างคันคม จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอ ระยะทาง 8 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศเหนือ 102 กิโลเมตร โดยอยู่ห่างจากถนนชยางกูร ช่วงหลักกิโลเมตรที่ 100 และเชื่อมระหว่างถนนใหญ่กับหมู่บ้านด้วยถนนลูกรังยาว 2 กิโลเมตรเศษ

บ้านป่าหวายมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 105 ครัวเรือน ประชากร 447 คน แยกเป็นชาย 210 คน คิดเป็นร้อยละ 46.98 หญิง 237 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.02

การคมนาคม มีเส้นทางเข้าออกหมู่บ้าน 2 เส้นทาง ติดต่อกับถนนชยางกูร และติดต่อกับอำเภอสว่างคันคม มีรถโดยสารสองแถวติดต่อกับอำเภอสว่างคันคม 1 เที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนไม่นิยมจะไปจับจ่ายซื้อของที่ตัวอำเภอ เนื่องจากอำเภอมีสขนาดเล็กแหล่งสินค้าไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เต็มที่ แต่นิยมที่จะเดินทางไปอำเภออำนาจเจริญ ซึ่งห่างออกไป 25 กิโลเมตร เป็นอำเภอที่ใหญ่และมีสินค้าบริการได้มากกว่า และการเดินทางก็สะดวกกว่า การเดินทางติดต่อกันระหว่างหมู่บ้านกับอำเภอสว่างคันคม จะใช้เวลาประมาณ 20 นาที ประชาชนนิยมใช้ยานพาหนะส่วนตัว โดยเฉพาะจักรยานยนต์ในการเดินทางติดต่อ ซึ่งมีความสะดวกในทุกฤดูกาล

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพหลักของประชาชนคือ ทำนา ผลผลิตในแต่ละปีอยู่ในเกณฑ์สูง เนื่องจากสภาพดินเป็นที่ราบเชิงเขา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ประกอบกับแต่ละครอบครัวมีพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งเป็นที่นาเฉลี่ยถึงครอบครัวละ 46.8 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นที่ นส 3 ก. และประชาชนยังมีอาชีพเสริมหลักฤดูกาลประกอบอาชีพหลัก ได้แก่ สานกระติบข้าวจากไม้ไผ่ภูเขาที่ชาวบ้านเรียกว่า "ไม้เอี้ยก" ปลูกมันสำปะหลัง และปลูกปอ นอกจากนั้นเยาวชนหนุ่มสาวยังนิยมที่จะเคลื่อนย้ายลงมาทำงานที่กรุงเทพมหานครหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว ซึ่งเป็นการเคลื่อนย้ายแรงงานตามฤดูกาล ในปี พ.ศ. 2533 มีสมาชิกจากครอบครัว 15 ครอบครัว ที่มีการเคลื่อนย้ายแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ของ ครอบครัวทั้งหมด สภาพทางเศรษฐกิจโดยภาพรวมของหมู่บ้านแห่งนี้จัดอยู่ในเกณฑ์ดี

บริการสาธารณะของหมู่บ้าน หมู่บ้านแห่งนี้มีประปาหมู่บ้าน ศาลาประชาคม หอกระจายข่าว และได้รับจัดสรรหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

การศึกษาและศาสนา มีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรง ในปี พ.ศ. 2533 จำนวนเด็กที่เรียนในระดับประถมศึกษาจากหมู่บ้านแห่งนี้ 31 คน ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ 7 คน ไม่มีบุคคลที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และประชาชนเคยได้รับการอบรมในโครงการจัดกลุ่มสนใจของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน 2 กลุ่ม เคยมีครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนมาประจำหมู่บ้านแห่งนี้เมื่อปี พ.ศ. 2531 และประชาชนเคยได้รับการอบรมด้านความมั่นคงของชาติ โครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) มาแล้ว และมีวัดในพุทธศาสนา 1 แห่ง

บ้านนาอุดม หมู่ที่ 3 ตำบลหนองไฮ อำเภอเสนางคนิคม ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกห่างจากตัวอำเภอเสนางคนิคม 18 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอขามแก่นของจังหวัดอุบลราชธานี เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ประชาชนเป็นการผสมผสานระหว่างชาวไทยอีสานและเผ่าผู้ไท หมู่บ้านนี้เคยอยู่ในเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์มาก่อน

บ้านนาอุดม มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 93 ครัวเรือน ประชากร 311 คน แยกเป็นชาย 163 คน คิดเป็นร้อยละ 52.41 และหญิง 148 คน คิดเป็นร้อยละ 47.59

การคมนาคม มีถนนลูกรังเข้าสู่หมู่บ้าน 2 สาย เส้นทางแรกติดต่อระหว่างหมู่บ้านกับอำเภอสองคนคม ระยะทาง 18 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 45 นาที มีรถโดยสารสองแถว วันละ 1 เที่ยว แต่ไม่แน่นอนในฤดูฝนและฤดูเก็บเกี่ยว อีกเส้นทางหนึ่ง เป็นถนนลูกรังมาจากอำเภ่อำนาจเจริญ ผ่านหน้าหมู่บ้านนาอุดมไปสู่อำเภอลืออำนาจ ระยะทางถึงอำเภอลืออำนาจ 25 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางถึงอำเภอลืออำนาจประมาณ 40 นาที ประชาชนจะใช้เส้นทางนี้ในการเดินทางมาจับจ่ายซื้อของที่ตลาดอำเภอลืออำนาจเจริญ ซึ่งถนนและเที่ยวรถโดยสารมีความสะดวกทุกฤดูกาล

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพหลักของประชาชนคือทำนา แต่เนื่องจากสภาพดินเป็นดินปนทราย ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแหล่งน้ำ อาศัยทำน่าน้ำฝนตามฤดูกาลผลผลิตจึงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เพียงพอแก่ในการบริโภคในแต่ละปีเป็นส่วนใหญ่ การถือครองพื้นที่ทำกินเฉลี่ยครัวเรือนละ 23 ไร่ เอกสารสิทธิ์ที่ทำกินส่วนใหญ่เป็น สทก. อาชีพเสริมหลังฤดูเก็บเกี่ยวได้แก่ การทำไม้กวาดดอกหญ้า การทำเครื่องเรือนจากไม้ ซึ่งมีวัสดุในท้องถิ่น นอกจากนั้น ก็มีการทำไร่ปอกระเจา ไร่มันสำปะหลัง แต่มีเพียงจำนวนน้อยครอบครัว การเคลื่อนย้ายแรงงานในปี พ.ศ. 2533 มี 10 ครัวเรือนที่มีสมาชิกไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร และตัวจังหวัดอุบลราชธานี คิดเป็นร้อยละ 10.75 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด สภาพเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของหมู่บ้านแห่งนี้อยู่ในเกณฑ์ยากจน

บริการสาธารณะ หมู่บ้านแห่งนี้มีธนาคารข้าว ศูนย์สาธิตการตลาด ศาลาประชาคม หอกระจายข่าว และได้รับจัดสรรหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

การศึกษาและศาสนา หมู่บ้านนี้มีวัด 1 แห่ง ประชาชนนับถือศาสนาพุทธ มีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรงเรียน ปี 2533 มีจำนวนนักเรียน 48 คน ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมประจำตำบลคึมใหญ่ อำเภอลืออำนาจเจริญ ซึ่งอยู่ห่างประมาณ 5 กิโลเมตร จำนวน 9 คน ไม่มีผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ประชาชนเคยได้รับการอบรมในด้านความมั่นคงของชาติ 1 ครั้ง

ตาราง 3 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้านเป้าหมาย อำเภอนานาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	โคกกลาง	ม่วงโป้
1. ประชากร		
1.1 จำนวนครัวเรือน	83	86
1.2 ประชากร	451	565
1.2.1 ชาย	208	253
(ร้อยละ)	(46.12)	(44.78)
1.2.2 หญิง	243	312
(ร้อยละ)	(53.88)	(55.22)
2. สถานที่ตั้งและสภาพการคมนาคม		
2.1 สถานที่ตั้ง	หลักกิโลเมตรที่ 57 ถนนชยางกูร	หลักกิโลเมตรที่ 20 ถนนอรุณประเสริฐ
2.2 ห่างจากอำเภอ (กม.)	13	24
2.3 ห่างจากตัวจังหวัด (กม.)	57	97
2.4 ระยะเวลาเดินทางถึงอำเภอ (นาที)	15	60
3. สภาพเศรษฐกิจ		
3.1 อาชีพหลัก	ทำนา	ทำนา
3.2 อาชีพเสริม	-	-
3.3 พื้นที่ทำกินโดยเฉลี่ย (ไร่/ครัวเรือน)	32.46	16.98
3.4 ลักษณะเอกสารสิทธิ์	นส 3 ก.	นส 3 ก.
3.5 ลักษณะดิน	ดินจืด	ดินเปรี้ยว

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	โคกกลาง	ม่วงโป้
3.6 จำนวนครัวเรือนที่สมาชิกเคลื่อนย้ายแรงงาน (ร้อยละ)	15 (18.07)	34 (39.53)
3.7 ฐานะทางเศรษฐกิจ	ปานกลาง-ค่อนข้างดี	ปานกลาง
4. บริการสาธารณะในหมู่บ้าน		
4.1 ประปาหมู่บ้าน	มี	มี
4.2 กองทุนยาและเวชภัณฑ์	มี	ไม่มี
4.3 ศาลาประชาคม	มี	มี
4.4 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	มี	มี
5. การศึกษาและศาสนา		
5.1 โรงเรียนประถมศึกษา (โรง)	1	1
5.2 ผู้กำลังรับการศึกษา		
5.2.1 ป.1 - ป.6	79	72
5.2.2 ม.1 - ม.6	14	13
5.2.3 สูงกว่า ม.6 หรือเทียบเท่า	2	ไม่มี
5.3 ผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้	ไม่มี	ไม่มี
5.4 ได้รับการอบรมจากหน่วยงานของรัฐ		
5.4.1 อบรมด้านความมั่นคง (ครั้ง)	ไม่มี	1
5.5 วัด (แห่ง)	1	1

บ้านโคกกลาง หมู่ที่ 5 ตำบลคงมะยาง อำเภอนานาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ริมถนนชยางกูร ทางทิศใต้ของอำเภอนานาจเจริญ ช่วงกิโลเมตรที่ 56 - 57 ลักษณะการตั้งบ้านเรือนจะกระจายยาวไปตามสองข้างถนน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 83 ครัวเรือน จำนวนประชากร 451 คน แยกเป็นชาย 208 คน คิดเป็นร้อยละ 46.12 และหญิง 243 คน คิดเป็นร้อยละ 52.88 การคมนาคม หมู่บ้านตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอ 13 กิโลเมตร สามารถติดต่อกับตัวอำเภอได้สะดวกมาก เนื่องจากถนนที่ผ่านหมู่บ้านเป็นถนนลาดยางขนาดใหญ่ มีรถโดยสารขนาดต่าง ๆ วิ่งผ่านเป็นประจำตลอดระยะเวลาระหว่าง 06.00 - 18.00 น. โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที หมู่บ้านตั้งอยู่ที่ทิศเหนือของจังหวัดอุบลราชธานี ระยะทาง 57 กิโลเมตร และสามารถติดต่อกับจังหวัดได้สะดวกเช่นกัน

สภาพเศรษฐกิจ ประชาชนบ้านโคกกลาง ประกอบอาชีพหลักคือการทำนาทั้ง 83 ครอบครัวยield ในจำนวนทั้งสิ้น 80 ครอบครัวยield ที่ประกอบอาชีพทำนาเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีอาชีพเสริมอย่างอื่น ในท้องที่ พื้นที่ทำกินโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 32.46 ไร่ เอกสารสิทธิ์เกือบทั้งหมดเป็น นส.3 ก. ลักษณะดินเป็นดินปนทราย พื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่มมักจะประสบกับปัญหาดินจืด แต่ชาวบ้านก็ได้ใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรสมัยใหม่ เช่น การใช้ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยคอกโดยเฉพาะจากมูลของไก่ ทำให้ผลผลิตข้าวที่ได้อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถเลี้ยงสมาชิกในครอบครัวได้ตลอดปี และเหลือสำหรับขายอีกจำนวนหนึ่ง นอกจากนี้ประชาชนในวัยหนุ่มสาวที่ไม่ได้ศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษามัธยมศึกษา ช่วงอายุ 15 - 25 ปี ยังนิยมไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2533 จำนวนครอบครัวที่สมาชิกไปทำงานนอกหมู่บ้าน 15 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.05 ของครัวเรือนทั้งหมู่บ้าน จากการประเมินโดยคณะทำงานผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนการพัฒนาชนบทระดับตำบลของตำบลคงมะยาง อำเภอนานาจเจริญ ให้ความเห็นว่าฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและค่อนข้างดี

บริการสาธารณะในหมู่บ้าน หมู่บ้านแห่งนี้ได้รับบริการด้านสาธารณูปโภคอยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบกับหมู่บ้านหลาย ๆ หมู่บ้านในระดับเดียวกัน ได้แก่ มีประปาของหมู่บ้านมีไฟฟ้า ศูนย์สภาตำบล กองทุนยาและเวชภัณฑ์ ศาลาประชาคม

การศึกษาและศาสนา หมู่บ้านมีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรงเรียน ในปี พ.ศ. 2533 มีผู้กำลังศึกษาระหว่างชั้น ป.1 - ป.6 จำนวน 79 คน ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา 1 - 6 หรือเทียบเท่า จำนวน 14 คน สูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 คน ไม่มีผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ด้านศาสนา หมู่บ้านมีวัดในพุทธศาสนา 1 แห่ง

บ้านม่วงโป้ หมู่ที่ 3 ตำบลเหล่าพรวน อำเภอนานาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอนานาจเจริญ ตรงหลักกิโลเมตรที่ 19 - 20 ถนนอรุณประเสริฐ ซึ่งเป็นถนนลาดยางเชื่อมระหว่างอำเภอนานาจเจริญกับอำเภอเขมราฐ จำนวนครัวเรือน 86 ครัวเรือน ประชากรรวม 565 คน แยกเป็นชาย 253 คน คิดเป็นร้อยละ 44.78 และหญิง 312 คน คิดเป็นร้อยละ 55.22

การคมนาคม หมู่บ้านตั้งอยู่ห่างจากอำเภอ 22 กิโลเมตร ช่วงถนนลาดยางจากอำเภอ 20 กิโลเมตร และเชื่อมด้วยถนนลูกรังยาว 4 กิโลเมตร เข้าสู่หมู่บ้าน การเดินทางติดต่อกับอำเภอไม่สะดวก เนื่องจากรถโดยสารจากหมู่บ้านเข้าสู่อำเภอมีเพียง 1 เที่ยวในตอนเช้า และกลับสู่หมู่บ้านในช่วงบ่าย ใช้เวลาในการเดินทางเฉพาะเที่ยวไป 60 นาที ส่วนในฤดูฝน การเดินทางช่วงถนนลูกรังต้องใช้เวลาามาก

สภาพเศรษฐกิจ ประชาชนทั้ง 86 ครอบครัวยึดทำนาเป็นหลัก จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กรรมการหมู่บ้าน ไม่ปรากฏว่าประชาชนมีอาชีพอื่นใดที่พอจะเป็นอาชีพเสริมหลังช่วงฤดูเก็บเกี่ยว พื้นที่ทำนาโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 16.98 ไร่ ประชาชนมีเอกสารสิทธิ์ นส.3 ก. เป็นส่วนใหญ่ สภาพดินประสบปัญหาดินเปรี้ยว ปริมาณผลผลิตข้าวในแต่ละปีเพียงพอสำหรับเลี้ยงครอบครัวได้ตลอดปี และเหลือสำหรับขายเป็นค่านายและยาปราบศัตรูพืชในฤดูกาลทำนาต่อไป รายได้ของครอบครัวอีกทางหนึ่งก็คือ การให้บุตรหลานอายุระหว่าง 15 - 25 ปี ไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2533 มีจำนวนถึง 34 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 39.53 จากความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาชนบทระดับตำบล (กปต.) ตำบลเหล่าพรวน ประเมินฐานะทางเศรษฐกิจของหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง

บริการสาธารณะในหมู่บ้าน หมู่บ้านม่วงโป้ มีศาลาประชาคม และได้รับจัดสรรหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จากการสังเกตและสัมภาษณ์คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน บริการสาธารณะ และกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ของชาวบ้านยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเต็มที่

การศึกษาและศาสนา หมู่บ้านมีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรงเรียน ผู้กำลังรับการศึกษา ในปี พ.ศ. 2533 ระดับประถมศึกษา จำนวน 72 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 13 คน ไม่มีผู้อ่านไม่ออกเขียนหนังสือไม่ได้ ประชาชนในหมู่บ้านแห่งนี้เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับความมั่นคง 1 ครั้ง ในด้านศาสนา มีวัดในพุทธศาสนา 1 แห่ง

ตาราง 4 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้านเป้าหมายอำเภอโพธิ์ไทร

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	หินท่อม	สองคอน
1. ประชากร		
1.1 จำนวนครัวเรือน	62	174
1.2 จำนวนประชากร (รวม)	362	1,230
1.2.1 ชาย	182	650
(ร้อยละ)	(50.28)	(49.19)
1.2.2 หญิง	180	605
(ร้อยละ)	(49.72)	(50.81)
2. สถานที่ตั้งและสภาพการคมนาคม		
2.1 สถานที่ตั้ง	ตั้งอยู่บนที่ราบบนเนินเขา	ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงริมฝั่งแม่น้ำโขง
2.2 ห่างจากอำเภอ (กม.)	12	17
2.3 ห่างจากตัวจังหวัด (กม.)	92	97
2.4 ระยะเวลาเดินทางถึงอำเภอ (นาที)	30	45
2.5 รถโดยสารที่ผ่านอำเภอ (จำนวนวันเที่ยว/วัน)	1	3
2.6 การติดต่อกับอำเภอ	ไม่สะดวก	สะดวก
3. สภาพเศรษฐกิจ		
3.1 อาชีพหลัก	ทำนา	ทำนา, ประมงน้ำจืด
3.2 อาชีพเสริม	ทำไร่มันสำปะหลัง, ทำไร่มันสำปะหลัง, ปอ และเลี้ยงสัตว์	ทำไร่มันสำปะหลัง, ทำไร่มันสำปะหลัง, ปอ และเลี้ยงสัตว์

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	หินท่อม	สองคอน
3.3 พื้นที่ทำกินโดยเฉลี่ย (ไร่/ครัวเรือน)	12	6.03
3.4 ลักษณะเอกสารสิทธิ์ที่ทำกิน	สค.1 และส่วนฝาก ไม่มีเอกสารสิทธิ์	สค.1
3.5 สภาพดิน	ดินปนทราย	ดินปนทรายและมีหินกรวด
3.6 จำนวนครัวเรือนที่สมาชิกเคลื่อนย้าย แรงงาน (ร้อยละ)	19(30.65)	50(28.74)
3.7 ฐานะทางเศรษฐกิจ	ยากจน	ปานกลาง
4. บริการสาธารณะในหมู่บ้าน		
4.1 ธนาคารโคกระบือ	ไม่มี	มี
4.2 สัตว์แพทย์อาสา	ไม่มี	มี
4.3 ธนาคารข้าว	ไม่มี	มี
4.4 กองทุนยาและเวชภัณฑ์	มี	มี
4.5 ศูนย์สาธิตการตลาด	มี	มี
4.6 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	มี	มี
5. การศึกษาและศาสนา		
5.1 โรงเรียนประถมศึกษา (โรง)	1	1

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	หินห่อม	สองคอน
5.2 ผู้กำลังรับการศึกษา		
5.2.1 ป.1 - ป.6	45	172
5.2.2 ม.1 - ม.6	2	7
5.2.3 สูงกว่า ม.ปลายหรือเทียบเท่า	ไม่มี	1
5.3 ผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้	ไม่มี	7
5.4 ได้รับการอบรมจากหน่วยงานของรัฐ	-	ได้รับการอบรม เกี่ยวกับความมั่นคง ของชาติ 4 ครั้ง/ 135 คน
5.5 วัด (แห่ง)	1	1

บ้านหินห่อม หมู่ที่ 2 ตำบลสารภี อำเภอฟุ่โธไทร จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบสูงบนเนินเขาทางทิศใต้ของอำเภอล้อมรอบไปด้วยป่าไม้เบญจพรรณ เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก จำนวนครัวเรือน 62 ครัวเรือน ประชากร 362 คน แยกเป็นชาย 182 คน คิดเป็นร้อยละ 50.28 หญิง 180 คน คิดเป็นร้อยละ 49.72

สภาพการคมนาคม หมู่บ้านหินท่อมอยู่ห่างจากตัวอำเภอโพธิ์ไทร 12 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 92 กิโลเมตร มีเส้นทางที่สามารถติดต่อกับอำเภอได้ 2 เส้นทาง เป็นถนนลูกรัง ระยะเวลาในการเดินทางถึงอำเภอ 30 นาที มีรถโดยสารเข้าอำเภอวันละ 3 เที่ยวเป็นประจำ เฉพาะฤดูแล้ง ส่วนฤดูฝนและช่วงของการเก็บเกี่ยวจำนวนเที่ยวรถไม่แน่นอน การติดต่อกับอำเภอค่อนข้างลำบาก

สภาพเศรษฐกิจ ประชาชนประกอบอาชีพหลัก คือ การทำนาข้าวปีละ 1 ครั้ง พื้นที่ทำกินเฉลี่ยครอบครัวละ 12 ไร่ ส่วนมากไม่มีเอกสารสิทธิ์ สภาพดินเป็นดินปนทราย ประกอบกับเป็นที่เนินสูง ผลผลิตจากนาข้าวจึงอยู่ในเกณฑ์ต่ำเพียงพอแก่การบริโภคในครัวเรือนแต่ละปีเท่านั้น อาชีพเสริมได้แก่ ทำไร่ปลูกกระเจา ไร่มันสำปะหลัง และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีจำนวน 20 ครอบครัว มีสมาชิกในครอบครัว 12 ครอบครัวที่มีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 30.65 ฐานะทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของหมู่บ้านแห่งนี้จัดอยู่ในขั้นยากจน

บริการสาธารณสุขในหมู่บ้าน ได้รับส่งเสริมด้านกองทุนและเวชภัณฑ์จากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ มีศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน และได้รับการสนับสนุนหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

การศึกษาและศาสนา มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาของหมู่บ้านนี้ 1 แห่ง ในปี พ.ศ. 2533 มีเด็กที่กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษาจำนวน 45 คน ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ 2 คน ไม่มีผู้ศึกษาสูงกว่าระดับนี้ ไม่มีผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ หมู่บ้านแห่งนี้มีสำนักสงฆ์ 1 แห่ง

บ้านสองคอน หมู่ที่ 1 ตำบลสองคอน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่แห่งหนึ่งของอำเภอโพธิ์ไทร ตั้งอยู่บริเวณที่เนินสูงริมแม่น้ำโขงตรงกันข้ามกับสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว จำนวนครัวเรือนในปี พ.ศ. 2533 จำนวน 174 ครัวเรือน ประชากร 1,230 คน แยกเป็นชาย 605 คน คิดเป็นร้อยละ 49.19 หญิง 625 คน คิดเป็นร้อยละ 50.81

สภาพการคมนาคม หมู่บ้านสองคอนตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอโพธิ์ไทรไปทางทิศตะวันออก 17 กิโลเมตร มีถนนลูกรังเชื่อมระหว่างอำเภอกับหมู่บ้าน ระยะเวลาในการเดินทางประมาณ

30 นาที มีรถโดยสารเข้าอำเภอวันละ 1 เที่ยวเป็นประจำทุกวัน และทุกฤดูกาล รถโดยสารนี้จะรับส่งผู้คนผ่านอำเภอโพธิ์ไทรสู่อำเภอตระการพืชผลซึ่งมีตลาดสินค้าที่เจริญกว่า

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพหลักของชาวบ้านสองคอนคือ การทำนา จำนวน 102 ครอบครัวยึดเป็นร้อยละ 58.62 ของครัวเรือนทั้งหมด ในจำนวนนี้มี 52 ครอบครัวยึดทำไร่ปลูกกระเจา และมันสำปะหลังเป็นอาชีพเสริม อาชีพประมงน้ำจืด 30 ครัวเรือน หรือร้อยละ 17.24 อาชีพเลี้ยงวัว 18 ครัวเรือน หรือร้อยละ 10.34 และอีก 24 ครัวเรือน หรือร้อยละ 13.80 ประกอบอาชีพรับจ้างอาชีพปลูกมะขามหวาน และค้าขายกับราษฎรฝั่งประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวนพื้นที่ทำกินเฉลี่ย 6.03 ไร่ ต่อครอบครัว ที่เอกสารสิทธิ์เป็นที่ สก.1 เป็นส่วนมาก สภาพดินเป็นดินปนทรายมีหินกรวด และหินทรายแทรกเป็นจำนวนมาก ประกอบกับพื้นที่เป็นเนินสูง ๆ ต่ำ ๆ ลักษณะเป็นพื้นที่ลูกกระนาค ผลผลิตข้าวที่ได้ในแต่ละปีจึงไม่มากนัก มีสมาชิกในวัยหนุ่มสาวใน 50 ครอบครัวยึดหรือร้อยละ 28.74 ที่อพยพไปทำงานในจังหวัดอื่น สภาพทางเศรษฐกิจของหมู่บ้านนี้โดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง

บริการสาธารณะในหมู่บ้าน หมู่บ้านแห่งนี้มีบริการสาธารณะที่ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ ได้แก่ ธนาคารโคกระบือ ส้วมแพทย์อาสาในหมู่บ้าน ธนาคารข้าว กองทุนยาและเวชภัณฑ์ศูนย์สาธารณสุขการตลาด และได้รับจัดสรรหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน สาเหตุที่ได้รับการสนับสนุนในหลาย ๆ กิจกรรม เนื่องจากหมู่บ้านนี้มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ เป็นหมู่บ้านในโครงการป้องกันตนเองชายแดนไทย - ลาว (ปชด. ทล)

การศึกษาและศาสนา มีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรงเรียน นักเรียนในปี พ.ศ. 2533 มีจำนวน 172 คน เยาวชนในหมู่บ้านศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 7 คน ศึกษาในระดับวิทยาลัยที่ตัวจังหวัด 1 คน มีผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จำนวน 7 คน ประชาชนในหมู่บ้านเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ จำนวน 4 ครั้ง ผู้เข้ารับการอบรม 135 คน และมีวัดในพุทธศาสนา 1 แห่ง

ตาราง 5 สภาพพื้นฐานและข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านเป้าหมาย อำเภอลำปาง

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	วังสะแบงใต้	ห้วยสะคาม
1. ประชากร		
1.1 จำนวนครัวเรือน	95	48
1.2 จำนวนประชากร (รวม)	534	264
1.2.1 ชาย	248	158
(ร้อยละ)	(46.44)	(59.85)
1.2.2 หญิง	256	106
(ร้อยละ)	(53.56)	(40.15)
2. สถานที่ตั้งและสภาพการคมนาคม		
2.1 สถานที่ตั้ง	ที่ราบริมฝั่งแม่น้ำมูล	ที่เนินเขาริมฝั่งแม่น้ำโขง
2.2 ห่างจากอำเภอ (กม.)	15	4
2.3 ห่างจากตัวจังหวัด (กม.)	65	76
2.4 การติดต่อกับอำเภอ	สะดวกทุกฤดูกาล	สะดวกทุกฤดูกาล
2.5 ระยะเวลาเดินทางถึงอำเภอ	30	10
2.6 รถโดยสารที่ผ่านอำเภอ		
(จำนวนวันเที่ยว/วัน)	3	3
3. สภาพเศรษฐกิจ		
3.1 อาชีพหลัก ห่านา (ครัวเรือน)	95	33
3.2 อาชีพรอง	-	ไปทำงานต่างจังหวัด นอกฤดูห่านา
3.3 พื้นที่ทำกินโดยเฉลี่ย (ไร่/ครัวเรือน)	17.15	15.60

ตาราง 5 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	วังสะแบงใต้	ห้วยสะคาม
3.4 ลักษณะเอกสารสิทธิ์	นส.3 ก.,	ส่วนมากไม่มีเอกสารสิทธิ์
3.5 สภาพพื้นที่ดิน	เป็นที่ราบริมน้ำ พื้นดินมีความ อุดมสมบูรณ์	เป็นที่เนินเขาริมฝั่งโขง พื้นดินมีหินกรวดมาก ขาดความอุดมสมบูรณ์
3.6 จำนวนครัวเรือนที่สมาชิกเคลื่อนย้าย แรงงาน (ร้อยละ)	29 (30.53)	15 (31.25)
3.7 ฐานะทางเศรษฐกิจ	ดี	ยากจน
4. บริการสาธารณะในหมู่บ้าน		
4.1 ศาลาประชาคม	มี	ไม่มี
4.2 หอกระจายข่าว	มี	ไม่มี
4.3 ธนาคารข้าว	ไม่มี	มี
4.4 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	มี	มี
5. การศึกษาและศาสนา		
5.1 โรงเรียนประถมศึกษา (โรง)	1	1
5.2 ผู้กำลังรับการศึกษา		
5.2.1 ป.1 - ป.6	77	55
5.2.2 ม.1 - ม.6	13	2
5.2.3 สูงกว่า ม.ปลาย	9	ไม่มี

รวมทั้งแก่งตะนะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดด้วย อีกทั้งการเดินทางด้วยพาหนะรถยนต์สะดวกสบายรวดเร็วกว่า
ประชาชนนิยมมาจับจ่ายซื้อของหรือขายสินค้าที่อำเภอพิบูลมังสาหารมากกว่าอำเภอโขงเจียม
เนื่องจากเป็นอำเภอใหญ่มีตลาดกลางสินค้าสนองความต้องการของประชาชนได้มากกว่า การติดต่อ
ระหว่างหมู่บ้านกับอำเภอโขงเจียมและอำเภอพิบูลมังสาหารทำให้สะดวกทุกฤดูกาล เนื่องจากมีรถ
โดยสารวิ่งผ่านประจำใช้เวลาประมาณ 30 นาทีเท่ากัน

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพหลักของประชาชนหมู่บ้านนี้คือการทำนา พื้นที่ทำการเกษตรของหมู่บ้าน
แห่งนี้สภาพเป็นที่ราบริมน้ำ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เคยเป็นลุ่มข้าวอู่น้ำของอำเภอโขงเจียมมาตั้งแต่
อดีตกาล อาชีพเสริมไม่มี นอกจากการเคลื่อนย้ายแรงงานตามฤดูกาลของเยาวชนหนุ่มสาวช่วงอายุ
15 - 25 ปี ไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2533 มีสมาชิกในครัวเรือนที่มีการเคลื่อนย้าย
แรงงานทั้งหมด 30 ครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 30.53 ของครัวเรือนในหมู่บ้าน ผู้เคลื่อนย้าย
แรงงานส่วนใหญ่จะกลับเมื่อถึงฤดูทำนา ฐานะทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของหมู่บ้านอยู่ในระดับที่

บริการสาธารณะในหมู่บ้าน หมู่บ้านแห่งนี้มีธนาคารข้าว ผู้วิจัยทราบในขณะเก็บข้อมูลว่า
ดำเนินการได้ผลดีในการให้ยืมข้าวบริโภคและการส่งใช้คืน มีหอกระจายข่าวศาลาประชาคม และ
ได้รับจัดสรรหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

การศึกษาและศาสนา ประชาชนหมู่บ้านแห่งนี้นับถือศาสนาพุทธ มีวัด 1 แห่ง ที่มีความเจริญ
ทางด้านอารยวัตถุหลายประการอันเป็นผลเนื่องจากความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อศาสนา รวมทั้ง
เจ้าอาวาสได้ให้ความสำคัญแก่การพัฒนาวัดและหมู่บ้านตลอดมา หมู่บ้านมีโรงเรียนประถมศึกษา
1 โรง พ.ศ. 2533 มีนักเรียนจากหมู่บ้านแห่งนี้เข้าเรียนตั้งแต่ ป.1 - ป.6 จำนวน 77 คน ผู้ที่
ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 13 คน และผู้ที่ศึกษาในระดับสูงกว่า
มัธยมศึกษาตอนปลาย 9 คน มีกลุ่มนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
วิธีเรียนทางไกล 1 กลุ่ม จำนวนผู้เรียน 18 คน โดยครูประจำกลุ่มเป็นคนในท้องถิ่นนี้ ประชาชน
ในหมู่บ้านเคยได้รับการอบรมหลักสูตรกลุ่มสนใจของการศึกษานอกโรงเรียน 3 กลุ่ม จำนวน 47 คน
เมื่อปีงบประมาณ 2533 นับเป็นหมู่บ้านอีกแห่งหนึ่งที่ให้ความสำคัญของการศึกษา

สิ่งหนึ่งที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อหมู่บ้านแห่งนี้คือการที่ทางราชการจะสร้างเขื่อนปากมูล เพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้า และต้องอพยพประชาชนทั้งหมู่บ้านไปตั้งหลักแหล่งในที่ทำกินแห่งใหม่ทำให้ชาวบ้านเกิดการรวมตัวต่อต้าน และได้ดำเนินการมาตลอดจนปัจจุบัน

บ้านห้วยสะคาม หมู่ที่ 3 ตำบลโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่บนที่ราบเนินเขาริมฝั่งแม่น้ำโขง ทางทิศเหนือของอำเภोजองเจียมขึ้นไป 5 กิโลเมตร ลักษณะหมู่บ้านกระจายทอดยาวไปตามถนนและพื้นที่ริมน้ำโขง เส้นทางที่ไปผาแต้ม แหล่งอุทยานประวัติศาสตร์จะผ่านหมู่บ้านแห่งนี้ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดอุบลราชธานี 76 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ชาวบ้านเป็นคนจากหลายถิ่นอพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่หมู่บ้านแห่งนี้

ประชากรปี พ.ศ. 2533 หมู่บ้านห้วยสะคาม มีจำนวนครอบครัว 48 ครัวเรือน ประชากร 256 คน แยกเป็นชาย 158 คน คิดเป็นร้อยละ 59.85 หญิง 106 คน คิดเป็นร้อยละ 40.15

การคมนาคม มีถนนลาดยางจากตัวจังหวัดผ่านหมู่บ้านเข้าสู่ตัวอำเภोजองเจียม ระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร ประชาชนสามารถติดต่อกับอำเภอได้อย่างสะดวก ยานพาหนะที่นิยมใช้คือจักรยานสองล้อ ระยะเวลาดังอำเภอประมาณ 10 นาที และสามารถติดต่อกับตัวจังหวัดได้สะดวกเนื่องจากรถโดยสารระหว่างอำเภोजองเจียม และจังหวัดอุบลราชธานีผ่านหมู่บ้านแห่งนี้

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพหลักของประชาชนคือ การทำนา ซึ่งมีจำนวน 33 ครัวเรือน จากจำนวน 48 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 68.75 ผลผลิตที่ได้จากการทำนาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เพียงพอแก่บริโภคได้ตลอดปีสำหรับครอบครัวเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากสภาพพื้นที่ประกอบด้วยหินทรายเป็นจำนวนมาก ดินเป็นดินปนทรายประกอบด้วยลักษณะพื้นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ เก็บกักน้ำได้ยาก การทำนาจึงได้ผลผลิตต่ำ ชาวบ้านจึงต้องส่งบุตรหลานและผู้อยู่ในวัยแรงงานไปทำงานที่อื่น ในปี พ.ศ. 2533 ครอบครัวที่สมาชิกการเคลื่อนย้ายแรงงานมีจำนวน 15 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 31.25 ส่วนมากไปทำงานไร่อ้อยที่จังหวัดกำแพงเพชร โดยจะมีรถสิบล้อมารับถึงหมู่บ้านเมื่อเสร็จฤดูกาลทำนา และนำมาส่งเมื่อถึงฤดูทำนา ชาวบ้านให้เหตุผลว่านอกจากจะมีรายได้ในหน้าว่างงานแล้ว การให้คนไป

ทำงานที่อื่นนั้นยังเป็นการลดค่าใช้จ่ายในครอบครัวอีกทางหนึ่ง นอกจากนั้นยังมีอีก 15 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 31.25 ยึดอาชีพทำการประมงน้ำจืดในลำน้ำโขง โดยภาพรวมแล้วสภาพเศรษฐกิจของประชาชนหมู่บ้านแห่งนี้จัดอยู่ในขั้นยากจน

บริการสาธารณะในหมู่บ้าน หมู่บ้านแห่งนี้มีธนาคารข้าว ศาลาประชาคม และได้รับจัดสรรหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

การศึกษาและศาสนา หมู่บ้านห้วยสะคาม มีสำนักสงฆ์ 1 แห่ง จากการสังเกตของผู้วิจัย เห็นว่าชาวบ้านให้ความศรัทธาในศาสนา มาก สังเกตจากปริมาณคนทำบุญตักบาตรในแต่ละวัน มีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรง พ.ศ. 2533 จำนวนนักเรียน 55 คน ผู้กำลังศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ 2 คน ไม่มีผู้ศึกษาสูงกว่าระดับนี้ และไม่มีผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ตาราง 6 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านเป้าหมาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	หนองมุก	เหล่าเสือโก้ก
1. ประชากร		
1.1 จำนวนครัวเรือน	105	250
1.2 จำนวนประชากร (รวม)	593	1974
1.2.1 ชาย	289	1014
(ร้อยละ)	(48.74)	(52.98)
1.2.2 หญิง	304	906
(ร้อยละ)	(51.26)	(47.02)
2. สถานที่ตั้งและสภาพการคมนาคม		
2.1 ห่างจากอำเภอ (กม.)	14	21
2.2 ระยะเวลาในการเดินทางติดต่อ		
กับอำเภอ (นาที)	20	30
2.3 รถโดยสารประจำทาง (เที่ยว/วัน)	4	มีตลอดในช่วง เวลากลางวัน
2.4 การติดต่อกับอำเภอ	สะดวกมาก	สะดวกมาก
3. สภาพเศรษฐกิจ		
3.1 อาชีพหลัก	ทำนา	ทำนา
3.2 อาชีพเสริม	ปลูกพริกพันธุ์หัวเรือ	-
3.3 พื้นที่ทำกินโดยเฉลี่ย (ไร่/ครัวเรือน)	12.38	21.99
3.4 ลักษณะเอกสารสิทธิ์	นส.3 ก.	นส.3 ก.
3.5 สภาพดิน	อุดมสมบูรณ์	ดินปนทราย

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	หนองมุก	เหล่าเสือโก้ก
3.6 จำนวนครัวเรือนที่สมาชิกเคลื่อนย้ายแรงงาน (ร้อยละ)	21 (20.00)	77 (30.8)
3.7 ฐานะทางเศรษฐกิจ	ดี	ปานกลาง
4. บริการสาธารณะในหมู่บ้าน		
4.1 ธนาคารข้าว	มี	มี
4.2 กองทุนยาและเวชภัณฑ์	มี	มี
4.3 ศาลาประชาคม	มี	มี
4.4 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	มี	มี
4.5 ศูนย์สาธิตการตลาด	มี	มี
4.6 หอกระจายข่าว	มี	ไม่มี
5. การศึกษาและศาสนา		
5.1 โรงเรียนประถมศึกษา (โรง)	1	1
5.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน (โรง)	ไม่มี	1
5.3 ผู้กำลังรับการศึกษา		
5.3.1 ป.1 - ป.6	75	183
5.3.2 ม.1 - ม.6	13	23
5.3.3 สูงกว่า ม.ปลายหรือเทียบเท่า	1	3

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	หนองมุก	เหล่าเสือโก้ก
5.4 การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ	1	2
5.5 ผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้	ไม่มี	ไม่มี
5.6 วัด (แห่ง)	1	1

บ้านหนองมุก หมู่ที่ 12 ตำบลหัวเรือ อำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอมืองอุบลราชธานี และตัวจังหวัดอุบลราชธานี ไปทางทิศเหนือ 14 กิโลเมตร โดยอยู่ห่างจากถนนขยางกูร ตรงหลักกิโลเมตรที่ 10 เป็นระยะทาง 4 กิโลเมตร ถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้านกับถนนใหญ่มีสภาพเป็นถนนลูกรัง สภาพที่ สามารถเดินทางติดต่อกับหมู่บ้านได้สะดวก

บ้านหนองมุกมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 105 ครัวเรือน ประชากร 593 คน เป็นชาย 289 คน คิดเป็นร้อยละ 48.74 และหญิง 304 คน คิดเป็นร้อยละ 51.26

การคมนาคม มีเส้นทางเข้าออกหมู่บ้าน 4 เส้นทาง มีรถยนต์โดยสารสองแถวขนาดเล็กวิ่งระหว่างหมู่บ้านกับตัวจังหวัด วันละมากกว่า 4 เที่ยวเป็นประจำ ใช้เวลาเดินทางจากหมู่บ้านถึงตัวจังหวัดประมาณ 20 นาที การติดต่อกับตัวจังหวัดและชุมชนอื่น ๆ โดยรอบสะดวกมาก ยานพาหนะที่นิยมใช้คือ รถจักรยานยนต์ซึ่งมีแทบทุกหลังคาเรือน

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพหลักของประชาชนคือทำนา เนื่องจากดินมีคุณภาพดีมาก ผลผลิตข้าวที่ได้อยู่ในเกณฑ์สูง อาชีพเสริมซึ่งนำรายได้มาสู่แต่ละครอบครัวเป็นจำนวนมาก คือ การปลูกพริก

พื้นที่หัวเรือ พื้นที่ทำกินโดยเฉลี่ย 12.38 ไร่ต่อครัวเรือน ทั้งหมดมีเอกสารรับรองสิทธิ์ ส่วนใหญ่เป็น นส.3 ก. นอกเหนือจากอุทยานน่าจะมีสมาชิกของหมู่บ้านแห่งนี้เข้าไปทำงานในตัวจังหวัดได้แก่ งานช่างฝีมือ งานก่อสร้าง และรับจ้างทั่วไป ซึ่งมีสมาชิกของครอบครัว 21 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 20.00 ที่เคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานอาชีพเสริมเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง ฐานะทางเศรษฐกิจของหมู่บ้านแห่งนี้โดยส่วนรวมจึงจัดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานทั่วไปของจังหวัดอุบลราชธานี

บริการสาธารณะในหมู่บ้าน หมู่บ้านแห่งนี้มีบริการสาธารณะหลาย ๆ อย่าง อันแสดงให้เห็นถึงผลแห่งความสมัครสมานสามัคคี และความสามารถของคณะผู้นำหมู่บ้านได้ ได้แก่ ธนาคารข้าว กองทุนยาและเวชภัณฑ์ ศูนย์สาธิตการตลาด ศาลาประชาคม หอกระจายข่าว และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยทั่ว ๆ ไป ประชาชนจะให้ความร่วมมือกับทางราชการเป็นอย่างดี

การศึกษาและศาสนา ในหมู่บ้านแห่งนี้มีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรงเรียน มีนักเรียนจากหมู่บ้านแห่งนี้ จำนวน 75 คน ผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับเดินทางเข้าไปศึกษาชั้น ม.1 - ม.6 ในตัวจังหวัด จำนวน 13 คน ศึกษาในระดับวิทยาลัย 1 คน ศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน นอกจากนั้นจบการศึกษาภาคบังคับทั้งหมด และไม่มีผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และมีวัดในพุทธศาสนา 1 แห่ง

บ้านเหล่าเสือโก้ก หมู่ที่ 2 ตำบลเหล่าเสือโก้ก อำเภอมือเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอมือเมืองอุบลราชธานี และตัวจังหวัดอุบลราชธานี ไปทางทิศตะวันออก 21 กิโลเมตร อยู่ห่างจากถนนสายอุบลราชธานี - ตระการพืชผล ตรงหลักกิโลเมตรที่ 20 แล้วมีถนนลูกรังเชื่อมระหว่างหมู่บ้านกับถนนใหญ่ สามารถเดินทางติดต่อกับตัวจังหวัดได้อย่างสะดวกตลอดวัน

บ้านเหล่าเสือโก้ก เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ขนาดใหญ่ จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 250 ครัวเรือน สำหรับหมู่ที่ 2 ซึ่งเป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ นอกจากนั้นยังมีหมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 6 อยู่ในบริเวณพื้นที่ติดต่อกัน จำนวนประชากรของหมู่ที่ 2 มี 1,974 คน แยกเป็นชาย 1,014 คน คิดเป็นร้อยละ 52.98 หญิง 960 คน คิดเป็นร้อยละ 47.02

การคมนาคม มีเส้นทางเข้าออกหมู่บ้าน 5 เส้นทาง มีถนน รพช. สายเหล้าเสือโกลัก - เทพา ตัดผ่านสถานที่แห่งนี้ เป็นจุดผ่านของรถโดยสารสองแถวของหลายหมู่บ้านที่จะต้องผ่านเพื่อเข้าสู่ตัวจังหวัดอุบลราชธานี ใช้เวลาเดินทางจากหมู่บ้านแห่งนี้ถึงตัวจังหวัดประมาณ 30 นาที มีโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์ไว้บริการ สภาพการคมนาคมติดต่อสื่อสารสำหรับหมู่บ้านนี้จัดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพหลักของประชาชนคือการทำนา แต่เนื่องจากสภาพดินเป็นดินปนทรายคุณภาพของดินอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ผลผลิตข้าวต่อไร่จึงไม่คึกนัก แต่ก็สามารถชดเชยด้วยการเพิ่มปริมาณพื้นที่การผลิต ซึ่งมีเฉลี่ยถึงครอบครัวละ 21.99 ไร่ ปริมาณข้าวที่ผลิตได้เพียงพอสำหรับเก็บไว้บริโภคได้ตลอดปี และนำขายบ้างเป็นส่วนน้อย อีกทั้งพื้นที่ทำการเกษตรของชาวบ้านแห่งนี้ขาดแคลนแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรในฤดูแล้ง จึงไม่มีอาชีพเสริมทางด้านนี้ ส่วนมากทุกครัวเรือนมีเอกสารสิทธิที่ทำกินเป็นแบบ นส.3 ก. อัตราการเคลื่อนย้ายแรงงานมีครอบครัวที่สมาชิกเคลื่อนย้ายแรงงานจำนวน 77 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.80 เกือบทั้งหมดไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร ผู้ที่ไปทำงานจะอยู่ในช่วงอายุ 15 - 20 ปี เงินที่ได้จะส่งมาให้ครอบครัวเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ฐานะทางเศรษฐกิจของหมู่บ้านแห่งนี้จัดอยู่ในระดับปานกลาง

บริการสาธารณะในหมู่บ้าน หมู่บ้านแห่งนี้มีบริการสาธารณะหลายรูปแบบ เนื่องจากเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ เป็นหมู่บ้านตำบลขนาดใหญ่ เป็นผลจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานานได้แก่ ธนาคารข้าว กองทุนยาและเวชภัณฑ์ หอกระจายข่าว กลุ่มพัฒนาอาชีพสตรี ศูนย์สาธิตการตลาด และได้รับจัดสรรหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

การศึกษาและศาสนา มีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน และมีโรงเรียนเอกชนสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1 โรงเรียน ผู้ที่กำลังเรียนระดับประถมศึกษา ป.1 - ป.6 จำนวน 183 คน เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย 13 คน ศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 คน ไม่มีผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ประมาณร้อยละ 10 ของประชากรของหมู่บ้าน เคยศึกษาจนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และมีวัดในพุทธศาสนา 1 แห่ง

สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ผู้วิจัยนำเสนอสภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน แบ่งเป็นหมู่บ้านที่การดำเนินงานจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จ และหมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบความสำเร็จ ใน 6 อำเภอ จำนวน 12 หมู่บ้าน สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพอาคาร บริเวณสถานที่ตั้ง อุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับที่อ่านหนังสือ เอกสารทะเบียนต่าง ๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมของที่อ่านหนังสือแต่ละหมู่บ้าน เหตุผลที่นำเสนอเป็นหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ เพื่อให้เห็นลักษณะเชิงเปรียบเทียบซึ่งมีความสัมพันธ์กับสภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ อันเป็นผลจากการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในแต่ละหมู่บ้าน ดังต่อไปนี้

1. สภาพที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ อำเภอวังสามสี

ตาราง 7 สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้วยาง และบ้านปากทุ่ง

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	บ้วยาง	ปากทุ่ง
1. สภาพอาคาร	เอกเทศ ถาวรมั่นคง	เอกเทศ ทรุดโทรมมาก
2. ขนาด (เมตร)	6 X 9	4 X 6
3. สถานที่ตั้ง	หน้าวัด กลางหมู่บ้าน	ริมถนนหน้าบ้านผู้ใหญ่บ้าน
4. ความสะดวกต่อการไปใช้บริการ	สะดวก	ไม่สะดวก
5. ที่จัดบริการหนังสือพิมพ์	มี	ไม่มี
6. โต๊ะ - เก้าอี้	มี(ม้ายาวและม้าหินอ่อน)	ไม่มี

ตาราง 7 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	บ้วยาง	ปากหุ้ง
7. สัญลักษณ์ของชาติ ศาสนา		
พระมหากษัตริย์	มี	ไม่มี
8. ทะเบียนควบคุมการรับ - จ่าย		
หนังสือพิมพ์	มี	ไม่มี
9. สมุคนิเทศ - ตรวจเยี่ยม	มี	ไม่มี

จากตาราง 7 สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านบ้วยาง สภาพอาคารเป็นไม้พื้นเพคอนกรีต เป็นเอกเทศ ชาวบ้านสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านโดยเฉพาะ ขนาดพื้นที่ 6 x 9 เมตร ตั้งอยู่บริเวณสนามหน้าวัด ติดถนนใหญ่ และบ่อน้ำสาธารณะของหมู่บ้าน มีความสะดวกต่อการไปใช้บริการ ภายในที่อ่านวางหนังสือพิมพ์ไว้บริการในรอบสัปดาห์ 14 ฉบับ รอบ ๆ ภายในอาคารเป็นม้ายาว ตรงกลางเป็นโต๊ะกลมพร้อมผ้าหิโน้น ผังภายในแสดงผลงานของที่อ่านได้รับรางวัลจากการประกวด มีธงชาติ พระพุทธรูป และพระบรมฉายาลักษณ์ตั้งอยู่ในที่อันสมควร บนเพดานติดหลอดฟลูออเรสเซนต์ ขนาด 40 แรงเทียน 1 หลอด ไว้บริการในเวลากลางวัน มีทะเบียนควบคุมการรับจ่ายหนังสือพิมพ์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการลงรายละเอียดเป็นปัจจุบัน มีสมุคนิเทศ ตรวจเยี่ยมซึ่งใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ส่วนที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านปากหุ้งเป็นอาคารไม้เอกเทศ ขนาด 4 x 6 เมตร ตั้งอยู่ที่ใต้สุดของหมู่บ้านบริเวณถนน หน้าหมู่บ้านผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากการตั้งบ้านเรือนของหมู่บ้านแห่งนี้กระจัดกระจายไปตามถนน ที่อ่านจึงอยู่ไกลไม่สะดวกต่อการไปใช้ และจากสภาพภายในที่ไม่มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น โต๊ะ เก้าอี้ หรือม้านั่ง และที่วางหนังสือพิมพ์ ที่เหมาะสมแก่สภาพที่อ่าน หนังสือพิมพ์ไม่ได้นำมาไว้บริการในอาคารแห่งนี้

2. สภาพที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ อำเภอสว่างนิคม

ตาราง 8 สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านปาทวย และบ้านนาอุดม

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	ปาทวย	นาอุดม
1. สภาพอาคาร	เอกเทศ และถาวรมั่นคง	ไม่เป็นเอกเทศ อาศัยมุมหนึ่งของศาลาประชาคม
2. ขนาด (เมตร)	6 x 8	ไม่มีขนาดขอบเขตแน่ชัด
3. สถานที่ตั้ง	กลางหมู่บ้าน	กลางหมู่บ้าน
4. ความสะดวกต่อการไปใช้บริการ	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
5. ที่จัดบริการหนังสือพิมพ์	มี	มี
6. โต๊ะ - เก้าอี้	มี	ไม่มี
7. สัญลักษณ์ของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	มี	ไม่มี
8. ทะเบียนควบคุมการรับ - จำย หนังสือพิมพ์	มี	ไม่มี
9. สมุคนิเทศ - ตรวจเยี่ยม	มี	ไม่มี

จากตาราง 8 สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านป่าหวาย สภาพอาคารเป็น
เอกเทศอาคารมั่นคง ชาวบ้านจัดสร้างเพื่อเป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยเฉพาะขนาดกว้าง
6 เมตร ยาว 8 เมตร พื้นคอนกรีต มุงสังกะสี ฝาเพดานบุไม้ไผ่ ตั้งอยู่กลางหมู่บ้าน บริเวณสถานที่
ร่มรื่น ภายในที่อ่าน มีที่วางหนังสือพิมพ์พร้อมหนังสือพิมพ์ และหนังสือเสริมต่าง ๆ ไว้บริการ มีโต๊ะ
เก้าอี้เป็นม้ายาว มีเอกสารการนิเทศตรวจเยี่ยมและทะเบียนควบคุมการรับส่งหนังสือพิมพ์ที่เป็นปัจจุบัน
ผนังอาคารด้านในจัดแสดงโล่รางวัลชนะการประกวดที่อ่าน มีพระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์และ
ธงชาติ ตั้งไว้ในที่อันสมควร ผู้วิจัยเห็นว่าสถานที่อ่านแห่งนี้มีสภาพดี สะดวก เหมาะสมและเชิญชวน
ต่อการใช้บริการมาก ส่วนบ้านนาอุดม ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบ
ความสำเร็จ สภาพจะแตกต่างจากบ้านป่าหวาย อาคารที่เป็นที่จัดเป็นที่อ่านอาศัยมุมหนึ่งของศาลา
ประชาคมของหมู่บ้าน สภาพบริเวณของอาคารที่จัดเป็นที่อ่านไม่มีอุปกรณ์ที่จะอำนวยความสะดวก
เช่น โต๊ะ เก้าอี้ มีที่วางหนังสือพิมพ์แต่ไม่มีหนังสือพิมพ์ ขาดทะเบียนเอกสารที่จะควบคุมปกติ
หนังสือพิมพ์จะไม่ถูกส่งมาไว้สถานที่แห่งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าความเหมาะสมแก่สภาพการเป็นที่อ่านหนังสือ
ของหมู่บ้านแห่งนี้มีน้อยมาก

3. สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ อำเภออำนาจเจริญ

ตาราง 9 สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านโคกกลาง และบ้านม่วงโป้

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	โคกกลาง	ม่วงโป้
1. สภาพอาคาร	อยู่ในบริเวณศูนย์สาธิต การตลาด	เอกเทศ
2. ขนาด (เมตร)	4 X 4	4 X 5

ตาราง 9 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	โคกกลาง	ม่วงโป้
3. สถานที่ตั้ง	กลางหมู่บ้าน	กลางหมู่บ้าน
4. ความสะดวกต่อการไปใช้บริการ	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
5. ที่จัดบริการหนังสือพิมพ์	มี	มี
6. โต๊ะ - เก้าอี้	มี (ม้ายาว)	มี (ม้ายาว)
7. สัญลักษณ์ของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	มี	ไม่มี
8. ทะเบียนควบคุมการรับ - จ่าย หนังสือพิมพ์	มี	ไม่มี
9. สมุดบันทึก - ตรวจเยี่ยม	มี	ไม่มี

จากตาราง 9 สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านโคกกลาง สภาพอาคารที่จัดเป็นที่อ่านจะจัดอยู่ในมุมหนึ่งของอาคารที่เป็นศูนย์สาธิตการตลาด ขนาดพื้นที่ 12 ตารางเมตร โดยใช้ตู้หนังสือกันเป็นสัดส่วนที่เหมาะสม อาคารตั้งอยู่ติดกับโรงเรียนก่อนไปทางทิศเหนือของหมู่บ้านสะดวกและเหมาะสมต่อการให้บริการ ภายในจัดตกแต่งด้วยป้ายข่าวสารข้อมูล มีที่วางหนังสือพิมพ์พร้อมหนังสือพิมพ์ มีโต๊ะ เก้าอี้ที่เป็นม้ายาว ธงชาติ พระพุทธรูป และพระบรมฉายาลักษณ์ เป็นส่วนเดียวกันกับศูนย์สาธิต ส่วนเอกสารการควบคุมการรับส่งหนังสือพิมพ์ และสมุดตรวจเยี่ยม เก็บไว้ที่บ้านผู้ดูแลที่อ่านซึ่งอยู่ติดกับศูนย์สาธิตการตลาด ส่วนหมู่บ้านม่วงโป้ สภาพอาคารที่อ่านเป็นอาคารไม้จัดสร้างเป็นเอกเทศไว้กลางหมู่บ้าน มีม้านั่งยาวภายในอาคาร ไม่มีอุปกรณ์หรือเอกสารอื่น ๆ ที่จำเป็นแก่สภาพที่อ่านหนังสือ ข้อมูลจากชาวบ้านพบว่าไม่มีการใช้งาน และการดูแลรักษาอาคารแห่งนี้เป็นเวลานานแล้ว

4. สภาพที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ อำเภอโพธิ์ไทร

ตาราง 10 สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหินท่อม และหมู่บ้านสองคอน

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	หินท่อม	สองคอน
1. สภาพอาคาร	เอกเทศ มั่นคงถาวร	ไม่เป็นเอกเทศ
2. ขนาด (เมตร)	5 X 6	3 X 5
3. สถานที่ตั้ง	กลางหมู่บ้าน	อาคารที่พักผู้โดยสาร ตรงทางออกของหมู่บ้าน
4. ความสะดวกต่อการไปใช้บริการ	เหมาะสม	เหมาะสม
5. ที่จัดบริการหนังสือพิมพ์	มี	มี
6. โต๊ะ - เก้าอี้	มี	มีเฉพาะเก้าอี้ (ม้ายาว)
7. สัญลักษณ์ของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	มีเฉพาะธงชาติ	ไม่มี
8. ทะเบียนควบคุมการรับ - จ่าย หนังสือพิมพ์	มี (ไม่เป็นปัจจุบัน)	ไม่มี
9. สมุดนิเทศ - ตรวจเยี่ยม	มี	ไม่มี

จากข้อมูลในตาราง สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือบ้านหินท่อม อาคารสร้างจากไม้หาสิ่งคงาม เป็นผลจากการร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้าน ขนาดกว้าง 5 เมตร ยาว 6 เมตร ตั้งอยู่กลางหมู่บ้าน ติดกับศาลาประชาคม สะดวกและเหมาะสมแก่การใช้บริการ สภาพภายนอกเป็นรั้วไม้ บริเวณปลูกไม้ประดับสวยงาม ภายในมีโต๊ะ เก้าอี้ม้ายาวสำหรับบริการผู้อ่าน มีที่วางหนังสือพร้อมไม้หนีบ มีตู้เก็บหนังสือพิมพ์เก่า ส่วนทะเบียนควบคุมการรับส่งหนังสือพิมพ์และสมุดนิเทศตรวจเยี่ยมจัดเก็บไว้ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากเกรงว่าจะสูญหาย ส่วนบ้านสองคอนที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่ในที่พักผู้โดยสาร บริเวณทางออกของหมู่บ้าน สถานที่มีความเหมาะสมพอสมควร เนื่องจากเป็นจุดติดต่อของประชาชน ภายในอาคารมีม้ายาวรอบ ๆ อาคาร ส่วนเอกสารทะเบียนควบคุมการรับ - จ่ายหนังสือพิมพ์และสมุดนิเทศตรวจเยี่ยม คณะกรรมการไม่ได้จัดไว้ และหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านแต่ละเดือนจะส่งมาบริการที่นี้ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่แล้วจะถูกบุคคลนำไปอ่านที่อื่น

5. สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ อำเภอโขงเจียม

ตาราง 11 สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านวังสะแบงใต้ และหมู่บ้านห้วยสะคาม

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	วังสะแบงใต้	ห้วยสะคาม
1. สภาพอาคาร	เอกเทศ มั่นคงถาวร	เอกเทศ สภาพทรุดโทรม
2. ขนาด (เมตร)	6 X 6	4 X 6
3. สถานที่ตั้ง	ตั้งอยู่ในวัด	ภายในบริเวณบ้านผู้ดูแล
4. ความสะดวกต่อการไปใช้บริการ	เหมาะสม	เหมาะสม
5. ที่จัดบริการหนังสือพิมพ์	มี	มี
6. โต๊ะ - เก้าอี้	มี	มี
7. สัญลักษณ์ของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	มี	ไม่มี
8. ทะเบียนควบคุมการรับ - จ่าย หนังสือพิมพ์	มี	ไม่มี
9. สมุคนิเทศ - ตรวจเยี่ยม	มี	ไม่มี

จากตาราง 11 สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือบ้านวังสะแบงใต้ เป็นอาคารถาวรมั่นคง สร้างด้วยปูน ตั้งอยู่ภายในบริเวณวัดตรงประตูเข้า ชาวบ้านจัดสร้างเพื่อเป็นที่อ่านหนังสือของหมู่บ้าน โดยเฉพาะ มีความเหมาะสมสะดวกต่อการไปใช้และการดูแลรักษา ภายในมีชั้นวางหนังสือพิมพ์ โต๊ะเก้าอี้ ตู้เก็บหนังสือ และจัดธงชาติ พระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์ไว้ในที่อันสมควร ส่วนสมุดควบคุมการจัดส่งหนังสือพิมพ์และสมุดตรวจเยี่ยมที่อ่านจัดเก็บไว้ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ดูแลที่อ่าน ส่วนบ้านห้วยสะคาม สภาพที่อ่าน อาคารเป็นอาคารเอกเทศจัดสร้างโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นหลังคามุงหญ้า ขนาดกว้าง 4 เมตร ยาว 6 เมตร สภาพทรุดโทรม ตั้งอยู่ภายในบริเวณบ้านผู้ดูแลมีม้านั่งยาวและโต๊ะสำหรับผู้ไปใช้บริการ มีที่วางหนังสือพิมพ์ แต่ไม่ปรากฏว่ามีหนังสือพิมพ์ ทะเบียนควบคุมการรับส่งและการนิเทศตรวจเยี่ยมไม่มี จากการให้ข้อมูลของผู้ใหญ่บ้าน ทราบว่าที่อ่านแห่งนี้เคยเป็นที่อ่านดีก่อนของอำเภอมาก่อน

6. สภาพที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ อำเภอเมืองอุบลราชธานี

ตาราง 12 สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหนองมุกและบ้านเหล่าเสือโก้ก

ลักษณะข้อมูล	หมู่บ้าน	
	หนองมุก	เหล่าเสือโก้ก
1. สภาพอาคาร	เอกเทศ มั่นคงถาวร	เอกเทศ ถาวรมั่นคง
2. ขนาด (เมตร)	4 X 6	4 X 6
3. สถานที่ตั้ง	หน้าศูนย์สาธิตการตลาด	หน้าวัด กลางหมู่บ้าน
	กลางหมู่บ้าน	
4. ความสะดวกต่อการไปใช้บริการ	สะดวก	สะดวก
5. ที่จัดบริการหนังสือพิมพ์	มี	ไม่มี
6. โต๊ะ - เก้าอี้	มี (ม้ายาว)	มี
7. สัญลักษณ์ของชาติ ศาสนา		
พระมหากษัตริย์	มี	ไม่มี
8. ทะเบียนควบคุมการรับ - จ่าย		
หนังสือพิมพ์	มี	ไม่มี
9. สมุดบันทึก - ตรวจเยี่ยม	มี	ไม่มี

จากตาราง 12 สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหนองมูก เป็นอาคารเอกเทศ ที่ประชาชนจัดสร้างเป็นที่อ่านโดยเฉพาะ ขนาดกว้าง 4 เมตร ยาว 6 เมตร ยกพื้น ตั้งอยู่หน้า ศูนย์สาธิตการตลาดใจกลางหมู่บ้านสะดวกและเหมาะสมต่อการให้บริการมาก ภายในมีที่จัดบริการ หนังสือพิมพ์ชั้นวางหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ บ้ายข่าวสารข้อมูล และจัดแสดงโลโก้รางวัลชนะการประกวด ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2529 และ พ.ศ. 2531 มีธงชาติ พระพุทธรูป และพระบรมฉายาลักษณ์ จัดไว้ในที่อันสมควร ส่วนทะเบียนการควบคุมการจัดส่งหนังสือพิมพ์และสมุดตรวจเยี่ยม จัดเก็บไว้กับผู้ดูแลในศูนย์สาธิตการตลาด การดำเนินงานของที่อ่านแห่งนี้ สามารถจัดส่งหนังสือพิมพ์ บริการแก่ประชาชนได้อย่างเป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่องตลอดมา ส่วนที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เหล่าเสือโก้ก สภาพอาคารจัดสร้างเป็นเอกเทศ ตั้งอยู่บริเวณที่สาธารณะกลางหมู่บ้านติดกับบริเวณ วัด มีป้ายบอกชื่อที่อ่าน ภายในอาคารมีเฉพาะม้านั่ง (ม้ายาว) ส่วนที่จัดบริการหนังสือพิมพ์ สัญลักษณ์ สถาบันของชาติ สมุดควบคุมการรับ - จ่ายหนังสือพิมพ์ และสมุดบันทึกตรวจเยี่ยม ไม่มีการจัดไว้ จากการสอบถามผู้ใหญ่บ้านทราบว่าไม่ได้จัดหนังสือพิมพ์มาบริการในอาคารที่อ่านนานเป็นปีแล้ว

จากข้อมูลสภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 12 แห่ง จะพบลักษณะแตกต่าง ระหว่างหมู่บ้านที่ระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จ และหมู่บ้านที่ดำเนินการไม่ประสบความสำเร็จอย่างเห็นได้ชัด เป็นผลจากความเอาใจใส่ในการดำเนินการทำนุบำรุง ดูแลรักษาของผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง จากข้อมูลที่ได้รับ ผู้วิจัยเห็นว่าสภาพทั่วไปของที่อ่านที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น เป็นส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญประการหนึ่งของการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน

ในบทที่ 4 ที่ผ่านมา ได้กล่าวถึงสภาพพื้นฐานทั่วไปของหมู่บ้าน และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน อันเป็นบริบท (Context) ของการศึกษาการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ เพื่อให้เห็นภาพรวมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ

ในบทนี้ จะแยกวิเคราะห์หมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จ และไม่ประสบความสำเร็จในแต่ละอำเภอ เพื่อให้เห็นข้อมูลในลักษณะการเปรียบเทียบ คุณลักษณะของการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้านแต่ละแห่ง ซึ่งได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ กับการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มประชาชนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยได้จัดหมวดหมู่ปรากฏการณ์ ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขหรือสาเหตุที่เกิดขึ้นในแต่ละหมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ นำเสนอในแต่ละอำเภอในประเด็นศึกษาต่อไปนี้

1. สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์และวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่ง

หนังสือพิมพ์หมู่บ้าน

เหตุผลที่ผู้วิจัยนำเสนอหมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จเป็นรายอำเภอ เนื่องจากมีบริบทหรือสิ่งแวดล้อมของการดำเนินการที่ใกล้เคียงกัน เช่นการรับหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายเดียวกัน สภาพหมู่บ้าน สภาพการคมนาคม สภาพพื้นที่ และเงื่อนไขต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นอำเภอเมืองอุบลราชธานี และอำเภออำนาจเจริญ ที่หมู่บ้านรับหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายคนละแห่ง

อำเภอวังสามสี

หมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จ คือ บ้านบัวยาง หมู่ที่ 8 ตำบลคูมใหญ่ และหมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบความสำเร็จ คือ บ้านปากทุ่ง หมู่ที่ 13 ตำบลหนองไข่นก

1. บ้านบัวยาง

1.1 สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์และวิธีการจัดส่งหนังสือ สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านแห่งนี้ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2531 และช่วงเวลาที่ได้ทำการศึกษาวิจัยในปี พ.ศ. 2532 - 2533 ที่อ่านแห่งนี้ได้รับหนังสือพิมพ์ 2 ฉบับ คือ ไทยรัฐและมติชน ซึ่งตรงกับความต้องการของชาวบ้าน หนังสือพิมพ์ครบตามจำนวน 2 ฉบับต่อวันทุกวันอย่างสม่ำเสมอ ทุก ๆ ตอนบ่ายประมาณเวลา 13.00 น. ผู้รับส่งหนังสือพิมพ์จะนำหนังสือพิมพ์เข้าสู่ที่อ่าน จักลงทะเลเบียน นำใส่ไม้หนีบแทนหนังสือพิมพ์ฉบับที่เก่าที่สุดของสัปดาห์ ซึ่งที่วางหนังสือพิมพ์จะมีหนังสือพิมพ์ย้อนหลัง 6 วัน จำนวน 12 ฉบับ วางอยู่ตลอดเวลา จากข้อมูลที่ได้รับจากผู้ดูแล ซึ่งเป็นครูบ้านอยู่ตรงกันข้ามถนนกับที่อ่านทราบว่าสภาพการมีหนังสือพิมพ์ไว้บริการประชาชน อยู่ในสภาพเช่นนี้มาเป็นเวลานานแล้ว จนเป็นเรื่องปกติของที่อ่านที่นี้และมั่นใจว่าจะเป็นอย่างนี้ตลอดไป เนื่องจากที่ประชุมได้วางกฎเกณฑ์ของหมู่บ้านเอาไว้ดีว่าหนังสือพิมพ์เป็นสมบัติของส่วนรวมห้ามนำไปใช้ส่วนตัวอย่างเด็ดขาด ผู้ดูแลให้ข้อมูลว่าที่อ่านแห่งนี้ใช้ระบบการตรวจสอบควบคุมโดยประชาชนได้ เนื่องจากชาวบ้านให้ความสำคัญแก่หนังสือพิมพ์ และได้มีส่วนร่วมในการออกกฎเกณฑ์การควบคุมหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ของที่นี่จะนำออกจากที่อ่านได้จะต้องมีการยืม ถ้ามีการนำไปโดยพลการ เมื่อชาวบ้านทราบว่าใครเอาไปก็จะมี การแจ้งชื่อในที่ประชุมชาวบ้านประจำเดือน แม้แต่พระภิกษุในวัดซึ่งอยู่ติดกับที่อ่านก็ยังคงถูกแจ้งชื่อในที่ประชุมชาวบ้านเป็นกรณีตัวอย่างมาแล้ว

วิธีการรับส่งหนังสือพิมพ์ของที่อ่านแห่งนี้ ใช้บุคคลในหมู่บ้านที่ทำหน้าที่ไปรษณีย์เอกชนอนุญาตของตำบลเป็นผู้ทำหน้าที่รับส่ง บุคคลผู้นี้ได้รับการคัดเลือกในที่ประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน โดย

ไม่มีค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์อื่นใดแก่ผู้รับส่ง และให้ทำหน้าที่นี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ผู้รับส่งให้ข้อมูลว่าเขารู้สึกภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่ แรก ๆ ที่ทำหน้าที่ บางวันก็ลืมไปรับหนังสือพิมพ์เหมือนกัน แต่ปัจจุบันเหมือนกับเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน

"ทุกวันนี้ต้องไปรับหนังสือพิมพ์ทุกวัน ไม่ไปรับหรือลืมไม่ไปรับ ผู้อ่านเขาตามทวงผมถึงบ้าน บางช่วงที่มีเหตุการณ์สำคัญ ผมขับรถเข้ามาหมู่บ้านเขาก็รอผมอยู่ในที่อ่านแล้วครับ ที่สำคัญผมก็ชอบอ่านหนังสือพิมพ์เหมือนกัน"

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์

จากการศึกษาปรากฏการณ์ในหมู่บ้าน ผู้วิจัยพบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดส่งหนังสือพิมพ์หลายประการทั้งปัจจัยที่ส่งผลโดยตรง และปัจจัยที่อยู่เบื้องหลัง แต่ละปัจจัยสาเหตุที่มีส่วนเกี่ยวเนื่องสอดคล้องกันด้วยปัจจัยย่อย ๆ หลายประการดังนี้

1.2.1 บุคคลผู้ทำหน้าที่รับส่งมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่สูง จากข้อมูลที่ได้รับจากกรรมการที่อ่าน ผู้ดูแล และประชาชนผู้ใช้บริการพบว่าผู้ทำหน้าที่รับส่งไม่เคยบกพร่องต่อนหน้าที่นำส่งหนังสือพิมพ์ทุกวัน แม้กรณีเจ็บป่วยก็มีการมอบหมายให้ผู้อื่นทำหน้าที่แทนเสมอ

1.2.2 ระบบการควบคุมโดยประชาชน ประชาชนในหมู่บ้านแห่งนี้ได้มีส่วนในการควบคุมการจัดส่งหนังสือพิมพ์ เช่น การทวงถามจากผู้รับส่ง ทวงถามจากกรรมการ ผู้ดูแล และการเสนอชื่อผู้ทำผิดกฎในที่ประชุมประจำเดือนของชาวบ้าน หรือบางครั้งก็เป็นผู้ติดตามหนังสือพิมพ์เอง ผลของการควบคุมนี้เกิดขึ้นเนื่องจากผลของพันธะสัญญาที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการออกกฎใช้หนังสือพิมพ์ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาตนเองของชาวบ้าน สอดคล้องกับผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้านในส่วนคุณภาพชีวิต (จปฐ.3) ข้อ 35.23 หมู่บ้านมีส่วนช่วยในการพัฒนาตนเอง และข้อ 36.24 หมู่บ้านร่วมกันบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่รัฐและชุมชนสร้างขึ้น ซึ่งหมู่บ้านบวียงได้รับการประเมินให้ผ่านในแบบเทียบเกณฑ์จาก กบค. ตำบลคูมใหญ่

1.2.3 คณะกรรมการที่อ่านและคณะกรรมการหมู่บ้าน มีศักยภาพในการพัฒนาควบคุมการจัดส่ง และการใช้หนังสือพิมพ์ เช่น การเสนอบุคคลให้ที่ประชุมประชาชนและกรรมการ

หมู่บ้าน คัดเลือกผู้ทำหน้าที่จัดส่ง การออกกฎข้อบังคับในการใช้ - การยืมหนังสือพิมพ์ ทำให้ที่อ่านแห่งนี้มีหนังสือพิมพ์ให้บริการประชาชนทุกวัน จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัย สอดคล้องกับผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐานบ้านบ้วยาง พ.ศ. 2533 ในส่วนของคุณภาพชีวิต (จปฐ.3) ข้อ 36.28 กรรมการหมู่บ้านมีความสามารถวางแผนดำเนินการตามแผนและจัดระบบการบำรุงรักษาผลงานด้วยตนเองได้

1.2.4 ผู้นำที่ไม่เป็นทางการของหมู่บ้าน บ้านบ้วยาง มีพระภิกษุรูปหนึ่ง ท่านเป็นผู้มีภูมิลาเนาอยู่ในหมู่บ้านนี้ ปัจจุบันจำพรรษาอยู่วัดแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครได้ศึกษาทางพระจนได้เป็นมหาเปรียญ และสมณศักดิ์เป็นพระครู ท่านเป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก ตลอดเวลาที่ผ่านมาท่านจะขึ้นไปเยี่ยมบ้านปละหลายครั้งท่านได้เป็นผู้นำในการพัฒนาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแห่งนี้ และได้ให้ความสำคัญสำหรับที่อ่านหนังสือแห่งนี้มาก ผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นหนึ่งในกรรมการที่อ่านหนังสือของหมู่บ้านให้ข้อมูลว่า ทุกครั้งที่ท่านมาจากกรุงเทพมหานคร ท่านลงจากรถโดยสารแล้วจะต้องเดินเข้าไปดูที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านก่อนที่จะเข้าวัดทุกครั้ง หากมีสิ่งผิดปกติหรือผิดจากกฎเกณฑ์ท่านจะกล่าวตักเตือนให้แก้ไข สำหรับที่อ่านหนังสือแห่งนี้มีผู้ศรัทธาในตัวท่านได้บริจาคค่าไฟฟ้าสำหรับหลอดไฟติดไว้สำหรับประชาชนผู้มาใช้บริการอ่านในเวลาากลางคืน ผลจากการความศรัทธาในพระภิกษุท่านนี้ประชาชนได้ร่วมมือกันพัฒนาที่อ่านจนได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดที่อ่านของจังหวัดอุบลราชธานี ปี พ.ศ. 2531

1.2.5 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ในช่วงปีงบประมาณ 2531 ได้มีครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี มาปฏิบัติหน้าที่ประจำที่ตำบลคู่มือใหญ่ อำเภอม่วงสามสิบ และได้มาแนะนำช่วยเหลือชาวบ้านในการพัฒนาที่อ่านหนังสือ โดยเฉพาะในด้านของป้ายนิเทศ ระเบียบสถิติข้อมูล ทะเบียนควบคุมการรับจ่ายหนังสือ สมุดเยี่ยม ซึ่งยังคงปรากฏหลักฐานเหล่านั้นในส่วนของระบบการควบคุมโดยเอกสาร - ทะเบียน ที่ครูอาสาได้วางรากฐานไว้ เป็นส่วนหนึ่งที่สามารถควบคุมการรับ - จ่ายหนังสือพิมพ์ในที่อ่านแห่งนี้ได้

1.2.6 การเห็นความสำคัญของหนังสือพิมพ์ จากการสังเกตในเอกสาร แสดงสถิติและการสอบถามผู้ให้ข้อมูล ทราบว่าปริมาณผู้ใช้หนังสือพิมพ์ในท้องถิ่นจำนวนไม่ต่ำกว่า วันละ 25 คน ในจำนวนนี้จะมีผู้อ่านมาใช้บริการหนังสือพิมพ์เป็นประจำ 16 คน แสดงให้เห็นว่า ชาวบ้านให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์ เห็นหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นประโยชน์สำหรับตัวเขา ประชามติกรรมการที่อ่านแห่งนี้ได้ให้ข้อมูลว่า

"ก่อนหน้า 4 - 5 ปีที่ผ่านมา หนังสือพิมพ์ก็เหมือนเศษกระดาษธรรมดา เร็ยราดตาม ถนนบ้าง ถูกนำไปมวนยาสูบบ้าง ได้รับบ้างไม่ได้รับบ้าง แต่ทุกวันนี้หนังสือพิมพ์เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับเขา ไม่มีประชาชนคนใดทำอย่างนั้นอีกแล้ว"

ประเด็นในส่วนของการเห็นความสำคัญของหนังสือพิมพ์นี้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดแรงผลักดันต่อการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์

1.2.7 ระบบการนิเทศตรวจเยี่ยม จากการศึกษาข้อมูลในบันทึกการ ตรวจเยี่ยมนิเทศได้พบข้อมูลการตรวจเยี่ยมที่อ่านตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา พบว่าที่อ่านแห่งนี้ จะมีเจ้าหน้าที่จากหลายกระทรวง และเอกชนได้มาเยี่ยมชมอยู่เสมอมา ผู้ดูแลที่อ่านซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกรรมการที่อ่านให้ข้อมูลว่า "ทางคณะกรรมการจะรู้สึกเสียหน้ามาก ถ้าที่อ่านไม่มีหนังสือพิมพ์ ที่เป็นปัจจุบันไว้แสดงให้ผู้ตรวจเยี่ยมเห็น" แสดงให้เห็นว่าการนิเทศตรวจเยี่ยม ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการมีส่วนส่งผลต่อระบบการจัดส่ง

1.2.8 การประกวดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เนื่องจากเกณฑ์การให้คะแนน จากคะแนนเต็ม 300 คะแนนนั้น คะแนนในส่วนของการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์กำหนดไว้ถึง 55 คะแนน หรือ คิดเป็น ร้อยละ 18.33 ของคะแนนทั้งหมด จากแรงจูงใจในการส่งที่อ่านเข้าประกวด และผล ชนะเลิศอันดับ 1 ที่ได้รับจากการประเมิน เป็นแรงกระตุ้นประการหนึ่งต่อการดำเนินการจัดส่ง หนังสือพิมพ์ที่ประสบผลสำเร็จ

ทุก ๆ ปัจจัยที่กล่าวมาแล้ว ส่วนแต่ส่งผลเกี่ยวกับเนื่องเชื่อมโยงสัมพันธ์กันต่อระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้านนี้ให้ดำเนินการได้ประสบผลสำเร็จนับตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ต่อเนื่องโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน

2. บ้านปากทุ่ง ตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี

2.1 สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์และวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตปรากฏการณ์โดยตรงเกิดขึ้นกับการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้านปากทุ่ง หนังสือพิมพ์ที่หมู่บ้านใดรับนั้นจะไม่ถูกนำไปไว้ในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน แต่จะถูกนำไปไว้ที่บ้านของผู้ใหญ่บ้านสภา เช่นนี้ เกิดขึ้นเป็นเวลานานแล้วพร้อม ๆ กับการตั้งที่อ่านเมื่อ พ.ศ. 2526

วิธีการรับส่งหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านแห่งนี้ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2531 จะต้องไปรับที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งการจัดซื้อจัดส่งหนังสือพิมพ์ในช่วงนั้น อำเภอโดยสำนักงานศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้ดำเนินการ ทางหมู่บ้านไม่ได้รับมอบหมายให้ใครเป็นผู้ทำหน้าที่นี้เป็นการเฉพาะ ผู้ที่ทำหน้าที่รับหนังสือพิมพ์มาส่งหมู่บ้านคือ ผู้ใหญ่บ้าน รับหนังสือพิมพ์มาประมาณเดือนละครั้งสองครั้งแล้วแต่โอกาสที่ได้เข้าไปในอำเภอ

ต่อมาช่วงปี 2531 ทางราชการได้เปลี่ยนระบบการจัดซื้อจัดส่งหนังสือพิมพ์ในอำเภอให้มีตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ และให้หมู่บ้านจัดคนไปรับได้ที่ร้านม่วงสามสิบ พอดีกับที่บุตรชายของผู้ใหญ่บ้านเข้าไปเรียนระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนในอำเภอ ผู้ใหญ่บ้านจึงมอบหมายให้รับหนังสือพิมพ์กลับมาด้วย และหนังสือพิมพ์ที่รับมาก็้นำเก็บไว้ที่บ้านผู้ใหญ่บ้านเอง

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์

จากสภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านที่หนังสือพิมพ์ไม่เป็นปัจจุบันได้รับไม่สม่ำเสมอ และหนังสือพิมพ์ไม่ถูกจัดส่งไปที่อ่านหนังสือของหมู่บ้าน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกิดจากปัจจัยสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ในขอบเขตจำกัด ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ กำลังศึกษาอยู่นั้น อยู่ไกลจากร้านค้าที่เป็นตัวแทนจำหน่าย ถ้าจะรับหนังสือพิมพ์จะต้องย้อนกลับมารับในตัวอำเภอทำให้เข้ารู้สึกว่าเป็นภาระการรับหนังสือพิมพ์เช่นนี้ทุกวันเป็นเรื่องยุ่งยาก ดังนั้น 2 - 3 วัน หรือรอวันศุกร์ จึงรับครั้งหนึ่งซึ่งหนังสือพิมพ์ฉบับเก่าก็มักจะสูญหายไปแล้วและทางตัวแทนจำหน่ายก็ไม่ได้อำนวยความสะดวกในเรื่องนี้แต่อย่างใด

2.2.2 คณะกรรมการที่อ่านหนังสือ ผู้นำหมู่บ้าน และประชาชนในหมู่บ้าน ไม่เห็นความสำคัญ และไม่ให้ความสำคัญต่อหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน ปัจจุบันได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งให้ข้อมูลว่า ประชาชนในหมู่บ้านนี้ให้ความสนใจต่อการอ่านหนังสือพิมพ์มาก จนไม่สามารถจะบอกได้ว่า 1 วัน มีคนอ่านกี่คน เนื่องจากพฤติกรรมกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ของประชาชนในหมู่บ้านนี้เป็นการอ่านแบบบังเอิญ กล่าวคือถ้าพบเห็นหนังสือพิมพ์ก็อาจจะเก็บขึ้นมาอ่านหรือดูรูปภาพแต่การที่จะมาติดตามอ่านถึงที่บ้านผู้ใหญ่บ้านนั้นมีน้อยมาก นอกจากการที่มามีติดต่องานราชการที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน จึงจะหยิบขึ้นมาอ่านและยังมีราษฎรบางคนมาขอหนังสือพิมพ์ไปมวนยาสูบเป็นประจำ ในประเด็นของการไม่จัดส่งหนังสือพิมพ์ให้ไว้บริการในที่อ่าน ผู้นำหมู่บ้านและคณะกรรมการได้ให้เหตุผลว่า เนื่องจากสภาพที่อ่านอยู่ในสภาพทรุดโทรมมาก ไม่เหมาะสมที่จะนำหนังสือพิมพ์ไปไว้ประกอบกับหมู่บ้านแห่งนี้เป็นบ้านที่ล้อมรอบไปด้วยทุ่งนา ลมแรง หนังสือพิมพ์ที่เอนำไปไว้ก็ขาดเสียหาย และทางคณะกรรมการมีแผนที่จะนำหนังสือพิมพ์ไปไว้ในร้านค้าของหมู่บ้าน ในประเด็นที่เกี่ยวกับความสำคัญของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อประชาชน ทางคณะกรรมการและประชาชนให้ข้อมูลว่า มีความสำคัญ แต่จะให้มาอ่านทุกวันคงไม่ได้เนื่องจากเสียเวลาทำมาหากิน และจากการสังเกตของผู้วิจัยเห็นว่าหมู่บ้านแห่งนี้แต่ละครัวเรือนตั้งอยู่ห่างกัน กระจายกันยาวไปตามสองข้างถนนที่ตัดผ่านหมู่บ้าน อันเป็นลักษณะพิเศษของหมู่บ้านที่ตั้งใหม่ในปัจจุบัน จึงเป็นอุปสรรคสาเหตุหนึ่งต่อการไปใช้บริการที่อ่าน

สภาพดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นความต้องการและการเห็นความสำคัญของชาวบ้านที่จะใช้หนังสือพิมพ์อยู่ในระดับต่ำมาก ผลจากสภาพดังกล่าวนี้ ไม่อาจเกิดแรงผลักดันต่อการพัฒนาที่อ่านทั้งระบบ ซึ่งรวมทั้งระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ดังที่ปรากฏสภาพเช่นเดิมจากอดีตจวบจนปัจจุบัน

2.2.3 การดำเนินการเกี่ยวกับที่อ่านในหมู่บ้านนี้ขาดการนิเทศติดตามผลจากการศึกษาเอกสารการตรวจราชการของหมู่บ้าน และการสัมภาษณ์คณะกรรมการที่อ่านทราบว่าไม่เคยมีเจ้าหน้าที่มาตรวจเยี่ยม ทางคณะกรรมการไม่เคยรับการอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและไม่ทราบว่าหน่วยงานใดเป็นผู้จัดสรรงบประมาณจัดซื้อหนังสือพิมพ์ให้สภาพดังกล่าวส่งผลให้กรรมการและประชาชนขาดความเข้าใจ ไม่ตื่นตัว ไม่เห็นความสำคัญและขาดการเอาใจใส่เกี่ยวกับการดำเนินงานที่อ่านเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์ล้มเหลว

อำเภอเสนางนิคม

หมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของอำเภอเสนางนิคม หมู่บ้านที่ดำเนินการประสบความสำเร็จคือ บ้านป่าหวาย หมู่ที่ 9 ตำบลไร่สีสุก และหมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบผลสำเร็จคือ บ้านนาอุดม หมู่ที่ 3 ตำบลหนองไผ่

1. บ้านป่าหวาย

เป็นหมู่บ้านที่เลขอะนัค 2 จากการประกวดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของจังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ 2531 เป็นที่อ่านตัวอย่างของอำเภอเสนางนิคม

1.1 สภาพการได้รับหนังสือและวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์ คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้ให้ข้อมูลสภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ช่วงก่อนปี พ.ศ. 2530 ในช่วงนั้นยังไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หนังสือพิมพ์จะถูกรับมาจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยผู้ใหญ่บ้าน และนำ

มาไว้บริการประชาชนที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน การไปรับหนังสือพิมพ์ประมาณเดือนละ 2 - 3 ครั้ง แล้วแต่กิจธุระที่จะติดต่อกับอำเภอ พอถึงปี 2531 มีครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จากศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานีเข้ามาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในหมู่บ้าน นอกจากจะสอนการศึกษาผู้ใหญ่
แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานแล้วครูได้เป็นผู้นำในการจัดสร้างที่อ่านหนังสือไว้ใจกลางหมู่บ้านซึ่งได้รับ
การสนับสนุนจากคณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชนหมู่บ้านนี้อย่างคึกคัก จนได้ที่อ่านถาวรขนาด
มาตรฐาน แล้วจึงย้ายหนังสือพิมพ์มาประจำไว้ในที่อ่าน เพื่อให้มีหนังสือพิมพ์บริการประชาชนทุกวัน
ทางคณะกรรมการหมู่บ้านจึงได้มอบหมายให้บุตรชายของผู้ดูแลประปาหมู่บ้านซึ่งเรียนหนังสืออยู่ชั้น
ม.1 ของโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอและปั่นจักรยานไปกลับระหว่างอำเภอกับหมู่บ้านทุกวันเป็นผู้
รับหนังสือพิมพ์ซึ่งได้เปลี่ยนจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอมาเป็นระบบตัวแทนจำหน่าย ซึ่งตั้งอยู่
ในแฟลคที่หักของตำรวจภูธร สถานีตำรวจภูธรอำเภอเสนางคณิกมทุก ๆ เย็นหลังเลิกเรียน เด็กชาย
ผู้นี้กับเพื่อน ๆ ในหมู่บ้านอื่น ๆ ที่มีหน้าที่รับหนังสือพิมพ์ จะปั่นจักรยานรับหนังสือจากตัวแทนจำหน่าย
กลับหมู่บ้าน แต่ไม่สามารถที่จะจัดส่งที่อ่านได้ในวันนั้น แต่จะจัดเข้าที่อ่านทุก ๆ เช้าก่อนไปโรงเรียน
การปฏิบัติหน้าที่นี้เด็กชายผู้ทำหน้าที่รับส่งให้ข้อมูลว่าไม่ได้ค่าตอบแทนอะไรเป็นพิเศษ แรก ๆ ก็ขี้เกียจ
เหมือนกันที่จะต้องปั่นจักรยานเพิ่มระยะทางขึ้นอีกเกือบสองกิโลเมตรเพื่อเอาหนังสือและไม่เคยอ่าน
แต่ทุกวันนี้ชอบอ่านมาก โดยเฉพาะข่าวกีฬาอ่านทุกวัน หลังจากเลิกเรียนไปรับหนังสือพิมพ์ทุกวัน
ยกเว้นวันเสาร์ - อาทิตย์ ผู้รับส่งบอกว่าเขาไม่รู้ลึกเป็นภาระหรือยุ่งยากใจแต่ประการใด ในการ
ปฏิบัติหน้าที่นี้กลับเป็นผลดีสำหรับตัวเขาด้วย เพราะได้อ่านก่อนใครในหมู่บ้าน ปัจจุบันเด็กชายผู้นี้
ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนอกจากทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์แล้ว ทางกรรมการหมู่บ้านให้
เด็กชายผู้นี้เป็นผู้คุมบัญชีรับ - จ่ายหนังสือพิมพ์ และจัดเก็บหนังสือพิมพ์ด้วย จากการตรวจสอบบัญชี
ทะเบียนและสภาพการจัดเก็บพบว่าดำเนินการเรียบร้อยเป็นปัจจุบัน จากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลนี้
เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ที่อ่านหนังสือบ้านป่าหวายได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 2 ในการประกวดที่อ่าน
ของจังหวัดอุบลราชธานี ปี พ.ศ. 2531 ได้รับคะแนนในด้านการดำเนินการจัดส่งเต็ม และคงสภาพ
เป็นที่อ่านหนังสือดี ค่อนข้างอำเภอเสนางคณิกมจนถึงปัจจุบัน

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้านป่าหวาย
ผลสำเร็จของการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์บ้านป่าหวาย เกิดขึ้นเนื่องจาก

ปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 บุคคลผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบสูง จากข้อมูลที่ได้รับ
จากกรรมการที่อ่าน กรรมการหมู่บ้านและประชาชนผู้ใช้บริการ ให้ข้อมูลว่าผู้รับส่งได้ทำหน้าที่โดย
ไม่เคยบกพร่อง

1.2.2 ผู้นำหมู่บ้านให้ความสำคัญกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ผู้นำของ
หมู่บ้านเป็นกำนันของตำบลไร่สีสุกและมีภูมิลำเนาอยู่หมู่บ้านป่าหวาย เป็นผู้ที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรง
ในการจัดสร้างที่อ่านได้บริจาคเงินสมทบทุนสร้างที่อ่านถึง 5,000 บาท ให้ความสำคัญในเรื่องการ
มีหนังสือพิมพ์ไว้บริการในที่อ่านมาก และมาใช้บริการที่อ่านเกือบทุกวัน ผู้นำคนนี้เป็นผู้ที่ชาวบ้านศรัทธา
และให้ความเกรงใจเป็นอย่างมาก ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้รับส่ง และกรรมการที่อ่าน

1.2.3 ประชาชนให้ความสำคัญและความสนใจในการใช้บริการที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้าน จากข้อมูลในสถิติการใช้บริการที่อ่านของประชาชนบ้านป่าหวายในแต่ละวัน เฉลี่ย
32 คน ประกอบกับสถานที่ตั้งของที่อ่านอยู่ใจกลางหมู่บ้าน สภาพที่อ่านกว้างขวางร่มรื่นน่าใช้บริการ
จึงมีผู้ใช้บริการแต่ละวันจำนวนมาก เป็นแรงผลักดันประการหนึ่งต่อผู้รับส่งและกรรมการที่อ่านที่จะต้อง
จัดให้มีหนังสือพิมพ์ไว้บริการอย่างสม่ำเสมอ

1.2.4 ผลจากการจัดระบบที่อ่านของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน
เกี่ยวกับเรื่องการควบคุมในด้านทะเบียนการรับ - จ่ายหนังสือพิมพ์ ทำให้สามารถติดตามและควบคุม
หนังสือพิมพ์ได้

1.2.5 ปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินการจัดส่ง ประการหนึ่งก็คือบุคคลที่มี
หน้าที่โดยตรงในการควบคุมดูแลการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านคือ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ
เสนางคนิคม ได้มีครอบครัวอยู่ในหมู่บ้านป่าหวาย จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยเคยทำงานในหน้าที่
ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเสนางคนิคม พบว่าทางผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอได้ให้
ความสำคัญของงานที่อ่านอยู่ในระดับสูง และยังได้ช่วยเหลือผู้รับส่งหนังสือพิมพ์ โดยทำหน้าที่แทน
ในช่วงของการปิดภาคเรียนด้วย

1.2.6 หมู่บ้านที่อยู่ในโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)

ประชาชนเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาและความมั่นคง ตลอดจนการฝึกอบรมทางด้านกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนในด้านวิชาชีพ กลุ่มสนใจ ถูกจัดลงหมู่บ้านนี้ทุกปี ทำให้ประชาชนมีความพร้อม และตื่นตัวทางการศึกษาสูง สามารถที่จะดำรงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ ให้คงสภาพอยู่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านในส่วนที่ 6 คุณภาพชีวิต (จปฐ.3) หมู่บ้านแห่งนี้ได้รับการประเมินให้ผ่านเกณฑ์ข้อ 36.23 หมู่บ้านมีส่วนร่วมในการในการพัฒนาตนเอง 36.24 หมู่บ้านร่วมกันบำรุงสาธารณสมบัติที่รัฐและชุมชนสร้างขึ้น

ปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมดได้มีส่วนในการทำให้การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์บ้านป่าห้วย สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพจนถึงปัจจุบันนี้

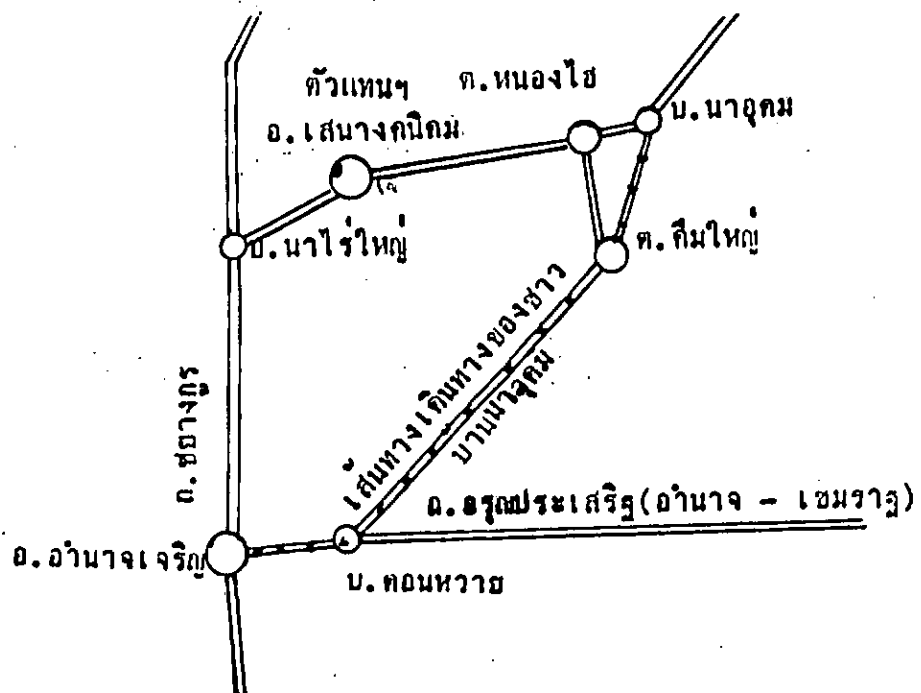
2. บ้านนาอุดม

2.1 สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์และวิธีการรับส่งหนังสือพิมพ์

จากการให้ข้อมูลของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านนาอุดมพบว่า สภาพการได้รับหนังสือของที่อ่านหนังสือแห่งนี้นับจากได้จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2526 ประสบปัญหาตลอดมา กล่าวคือหนังสือพิมพ์ไม่สามารถจัดส่งถึงหมู่บ้านได้ หนังสือพิมพ์สูญหายไม่เป็นปัจจุบัน ได้รับไม่สม่ำเสมอ สภาพเช่นนี้มาตลอดตั้งแต่การดำเนินการโดยสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และเปลี่ยนมาเป็นการ ดำเนินการด้วยตัวแทนจำหน่าย วิธีการรับส่งหนังสือของหมู่บ้านแห่งนี้ไม่ได้มีรูปแบบ และบุคคลที่กำหนดแน่นอนเป็นการดำเนินการตามความสะดวกใครที่ติดต่อกับอำเภอก็อาจจะเอาหนังสือพิมพ์มา ส่วนใหญ่ ผู้ทำหน้าที่นี้คือ คณะผู้นำของหมู่บ้านซึ่งมีโอกาสติดต่อกับอำเภอบ่อย การนำส่งหนังสือดำเนินการ ประมาณ 3 - 4 ครั้งในแต่ละเดือน หนังสือพิมพ์ที่รับมาจะอยู่ในบ้านผู้รับมาเป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้จัด บริการให้เป็นสาธารณะ ใครสนใจก็ไปขออ่านที่บ้าน สภาพดังกล่าวแตกต่างจากความมุ่งหมายของ การดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบปัจจัยที่เป็นสาเหตุคือ

2.2.1 สถานที่ตั้งของตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ของอำเภอเสนางนิคม
ไม่อยู่ในเส้นทางการสัญจรไปมาของบุคคลในหมู่บ้าน เนื่องจากสภาพการติดต่อกเพื่อการซื้อขายสินค้า
และกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชน และรถโดยสารของหมู่บ้านจะใช้เส้นทางนาอุดม - หนองไฮ -
คิมใหญ่ - อำนางเจริญ ซึ่งเป็นเส้นทางที่ไม่ผ่านตัวอำเภอเสนางนิคม แม้ว่าจะมีรถโดยสาร
ของหมู่บ้าน 1 คัน ที่ผ่านอำเภอเสนางนิคม แต่ได้ให้เหตุผลว่าเป็นการเสียเวลาที่จะต้องขับรถ
เข้าไปในแฟลตตำรวจเพื่อรับหนังสือพิมพ์ กังแผนที่ตั้งของตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์และ
เส้นทางการคมนาคมที่ชาวบ้านใช้เป็นปกติดังนี้



ภาพประกอบ 1 สถานที่ตั้งตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์อำเภอเสนางนิคม และเส้นทางการคมนาคม
ของชาวบ้านนาอุดม

สภาพดังกล่าวจะเห็นว่าสถานที่ตั้งของตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ไม่เอื้อต่อการเข้าไปรับหนังสือพิมพ์ ปัญหาดังกล่าวทางคณะกรรมการที่อ่านได้เสนอผ่านผู้นำหมู่บ้านแก้ไขโดยขอรับหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายในอำเภออำนาจเจริญ ซึ่งรถโดยสารของหมู่บ้านเดินทางเข้าออกทุกวัน แต่ยังไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ จากประสบการณ์ในการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของผู้วิจัยพบว่าสภาพปัญหากรณีบ้านนาอุดมนี้ เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ของแต่ละอำเภอในจังหวัดอุบลราชธานี และเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ควรจะดำเนินการแก้ไข

2.2.2 จากการสังเกตและสัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้านพบว่าให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่อการอ่านหนังสือพิมพ์น้อยมาก หลายคนให้ความเห็นว่าการอ่านหนังสือพิมพ์เป็นเรื่องของครู - ข้าราชการ ประชาชนต้องการทราบข่าวก็สามารถดูจากโทรทัศน์ได้ เมื่อสภาพความต้องการหนังสือพิมพ์ของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ จะทำให้ขาดแรงผลักดันในการพัฒนาระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์ และการดำเนินการเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐานปี พ.ศ. 2531 ในส่วนที่ 6 กุมภาพันธ์ (จปฐ.3) ข้อ 36.23 หมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ได้รับการประเมินจากคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาหมู่บ้านของตำบลหนองไฮ ไม่ผ่านแบบเทียบเกณฑ์ข้อนี้

2.2.3 ผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่ได้เอาใจใส่ต่อการแก้ปัญหาการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์อย่างจริงจัง ดังข้อมูลสภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ที่ปรากฏปัญหามาเป็นเวลาช้านานที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข หรือได้เคยเสนอแก้ไขแต่ขาดการติดตามเรื่องราวอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการสำรวจข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้านปี พ.ศ. 2531 ในส่วนที่ 6 กุมภาพันธ์ (จปฐ.3) ข้อ 36.28 กรรมการหมู่บ้านมีความสามารถวางแผนดำเนินการตามแผน และจัดระบบบำรุงรักษาผลงานด้วยตนเองได้ ได้รับการประเมินจากคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านตำบลหนองไฮ (กปค.) ตำบลหนองไฮ ไม่ผ่านแบบเทียบเกณฑ์ข้อนี้

2.2.4 ตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ในอำเภอไม่ได้อำนวยความสะดวกในการจัดส่งหนังสือพิมพ์ จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ของผู้วิจัย พบว่า ตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ไม่ได้ทำหน้าที่ในการแจกจ่ายหนังสือพิมพ์เลย แม้แต่เพียงการนำฝากส่งรถของหมู่บ้านก็ไม่ได้ทำ ลักษณะการปฏิบัติงานเพียงไปรับหนังสือพิมพ์ที่ตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ในจังหวัดส่งมาจากรถเข้าอำเภอ แล้วนำมาฉีกห่อกระดาษวางไว้รอผู้รับส่งหนังสือพิมพ์แต่ละหมู่บ้านมารับเท่านั้น ไม่เคยที่จะอำนวยความสะดวกในด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นข้อด้อยที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการจัดส่งระบบตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์)

ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นสาเหตุที่ทำให้การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์บ้านนาอุดมไม่ประสบความสำเร็จ

อำเภออำนาจเจริญ

หมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของอำเภออำนาจเจริญ หมู่บ้านที่ดำเนินการประสบความสำเร็จคือ บ้านโคกกลาง หมู่ที่ 5 ตำบลลงมะยาง และหมู่บ้านที่การดำเนินการไม่ประสบความสำเร็จคือ บ้านม่วงโป้ หมู่ที่ 3 ตำบลเหล่าพรวน

1. บ้านโคกกลาง

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านโคกกลาง เกษชนะได้รับรางวัลอันดับ 3 ในการประกวดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของจังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ 2531 และเป็นที่อ่านตัวอย่างแห่งหนึ่งของอำเภออำนาจเจริญ

1.1 สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์และวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์

สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ก่อนปี พ.ศ. 2530 ที่อ่านแห่งนี้จะรับจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ พอเปลี่ยนมาใช้ระบบจัดซื้อจัดส่งโดยตัวแทนจำหน่ายเปลี่ยนไปรับจากร้านค้าแห่งหนึ่งใจกลางอำเภออำนาจเจริญ ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายของอำเภอ โดยอาจารย์ใหญ่ของ

โรงเรียนเป็นผู้รับหนังสือพิมพ์ ส่วนมากจะนำเข้าไปไว้ในโรงเรียนให้ครูและนักเรียนอ่าน ต่อมา ช่วงต้นปี 2531 หมู่บ้านได้จัดตั้งร้านค้ากองทุนของหมู่บ้านขึ้น สถานที่อยู่ติดกับรั้วของโรงเรียน คณะกรรมการหมู่บ้านตกลงให้มีการนำหนังสือพิมพ์มาให้บริการในร้านค้าเพื่อดึงดูดคนมาซื้อบริการ โดยจะจัดตกแต่งส่วนหนึ่งของอาคารร้านค้าเป็นที่อ่านหนังสือของหมู่บ้าน ทางคณะกรรมการได้นำเรื่องไปปรึกษากับศึกษานิเทศก์อำเภออำนาจเจริญทางศึกษานิเทศก์ได้ขอความอนุเคราะห์ไปยังธนาคาร กสิกรไทย สาขาอำเภออำนาจเจริญ ได้รับงบประมาณสนับสนุนเพื่อตกแต่งสถานที่และจัดซื้อหนังสือ จำนวน 20,000 บาท จึงเป็นจุดเริ่มต้นของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านโคกกลางตั้งแต่นั้น

ต่อมาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี ได้เพิ่มตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ ของอำเภออำนาจเจริญอีก 1 แห่ง รับผิดชอบการจำหน่ายหนังสือพิมพ์ใน 8 ตำบลของอำเภออำนาจเจริญ ตอนใต้ ทั้งนี้เนื่องจากอำเภออำนาจเจริญมีพื้นที่กว้างขวางถึง 18 ตำบล ตัวแทนจำหน่ายแห่งใหม่นี้ตั้งอยู่ตำบลอำนาจ ห่างจากตัวอำเภออำนาจเจริญ 20 กิโลเมตร ห่างจากบ้านโคกกลาง 5 กิโลเมตร เป็นจุดรวมของการคมนาคมที่จะไปยังตำบลหมู่บ้านต่าง ๆ ของอำเภออำนาจเจริญตอนใต้

สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ของที่อ่านแห่งนี้ได้รับหนังสือพิมพ์เป็นปัจจุบัน สม่าเสมอทุกวัน วิธีการรับส่งหนังสืออาจารย์ใหญ่มอบหมายให้ภารโรงของโรงเรียนบ้านโคกกลางเป็นผู้ทำหน้าที่รับส่ง หนังสือพิมพ์ โดยจะไปรับหนังสือพิมพ์ในทุกเช้าที่ตัวแทนจำหน่ายที่ตำบลอำนาจ มาให้บริการแก่ ประชาชนและนักเรียน

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จเกิดจาก ปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่สูง จากการสัมภาษณ์ผู้ทำหน้าที่รับส่งได้ข้อมูลว่า ตัวผู้รับส่งถือว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่ง เพราะได้รับการมอบหมาย จากอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนอีกทั้งหนังสือพิมพ์ก็มีส่วนในการบริการเด็ก ๆ ของโรงเรียน ไม่ถือว่าเป็นภาระหรือความยุ่งยากใจแต่ประการใด ตัวผู้รับส่งเองก็เป็นผู้ที่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์อยู่แล้ว วันไหน ที่ทำหน้าที่ไม่ได้ก็ให้บุตรชายไปรับแทน และนอกจากทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์แล้วยังได้รับมอบหมาย

หน้าที่จากอาจารย์ใหญ่และคณะกรรมการหมู่บ้านให้เป็นผู้ดูแลรักษาความสะอาดด้วย เนื่องจากที่พักอาศัยอยู่ติดกับบริเวณที่อ่าน จากการที่ผู้วิจัยสอบถามคณะกรรมการที่อ่านและอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านโลกกลาง ทราบว่าผู้รับส่งเอาใจใส่ต่อการทำหน้าที่เป็นอย่างดี

1.2.2 ตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ หรือเอเยนต์ที่เป็นผู้แจกจ่ายหนังสือพิมพ์ อยู่ใกล้มีความสะดวกต่อการรับส่งหนังสือพิมพ์ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการเพิ่มจำนวนตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าจะเป็นแนวทางประการหนึ่งที่จะสามารถแก้ไขปัญหาการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลได้

1.2.3 ปริมาณความต้องการในการใช้บริการหนังสือพิมพ์ของผู้อ่านหนังสือแห่งนี้อยู่ในเกณฑ์สูง จากข้อมูลที่ได้รับจากผู้ดูแลทราบว่าจำนวนผู้ใช้บริการในแต่ละวันเฉพาะประชาชนทั่วไป ประมาณวันละ 20 - 30 คน ไม่นับรวมเด็กนักเรียนที่มาใช้บริการในช่วงเวลาก่อนเรียน และพักเที่ยงวันอีกจำนวนหนึ่ง หากไม่มีหนังสือพิมพ์ใหม่มาให้บริการ ผู้รับส่งก็จะถูกทวงถามอยู่ตลอด รวมทั้งอาจารย์ใหญ่ที่เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้รับส่งหนังสือพิมพ์ก็มาใช้บริการอยู่เป็นประจำ ปริมาณความต้องการการใช้หนังสือพิมพ์จึงเป็นปัจจัยหลักคันอันหนึ่งให้การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านแห่งนี้ประสบผลสำเร็จ

1.2.4 ลักษณะการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและหมู่บ้านที่จะใช้ประโยชน์ร่วมกันจากบริการหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน เป็นปัจจัยหลักคันประการหนึ่งต่อระบบการรับ - ส่ง หนังสือพิมพ์ ให้ดำเนินการเป็นปัจจุบัน

1.2.5 ผู้นำของหมู่บ้านได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนโลกกลาง เห็นความสำคัญของหนังสือพิมพ์ต่อการบริการประชาชน ปรากฏจากสภาพการไปขอรับการสนับสนุนหนังสือจากองค์กรเอกชนอื่น และการมอบหมายหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติ ถือเป็นปัจจัยหลักคันให้การดำเนินการรับส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้านแห่งนี้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทระดับตำบล (กบต.) ตำบลคงมะยาง ให้ผ่านเกณฑ์คุณภาพชีวิต (จปฐ.3) ของหมู่บ้าน ช้อ 36.28

คณะกรรมการหมู่บ้านมีความสามารถวางแผนดำเนินการตามแผนจัดระบบการบำรุงรักษาผลงานด้วยตนเองได้

ปัจจัยที่กล่าวมา ทำให้การจัดส่งหนังสือพิมพ์บ้านโคกกลาง ประสบความสำเร็จจนถึงปัจจุบัน

2. บ้านม่วงโป้

2.1 สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์และวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์

จากการให้ข้อมูลของกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านม่วงโป้ พบว่าสภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ของที่อ่านหนังสือแห่งนี้นับจาก พ.ศ. 2522 ซึ่งเริ่มจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านนั้น ประสบปัญหาโดยตลอด กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ไม่สามารถจัดส่งถึงหมู่บ้านได้ หรือส่งถึงหมู่บ้านแต่ไม่ได้ส่งที่อ่าน หนังสือพิมพ์สูญหาย และได้รับไม่เป็นปัจจุบัน บัณฑิตกล่าวยังคงสภาพอยู่ในปัจจุบัน และยังไม่เคยดำเนินการแก้ไขแต่อย่างใด จากการสังเกตของผู้วิจัยไม่พบหนังสือพิมพ์ในที่อ่านเลย และสภาพที่อ่านอยู่ในลักษณะขาดการเอาใจใส่และถูกปิดไว้ ทราบจากประชาชนว่าหนังสือพิมพ์ถูกนำไปไว้โรงเรียนเพื่อให้ครูและนักเรียนอ่าน ซึ่งเป็นการผิดวัตถุประสงค์ของการจัดสรรหนังสือพิมพ์สำหรับหมู่บ้าน

วิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์สำหรับหมู่บ้านแห่งนี้ ไม่ได้กำหนดรูปแบบและบุคคลที่แน่นอนผู้ใดไปรับก็ได้ จากการสอบถามและดูเอกสารการรับหนังสือพิมพ์ของตัวแทนจำหน่ายทราบว่าปกติครูในโรงเรียนมารับไป และบางครั้งผู้ใหญ่บ้านมารับ จากกฎเกณฑ์ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจะต้องมีหนังสือพิมพ์ไว้บริการประชาชนนั้น ถือว่าระบบจัดส่งหนังสือสำหรับหมู่บ้านแห่งนี้อยู่ในขั้นล้มเหลว

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์

2.2.1 คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน

และผู้นำเอาใจใส่ต่อการควบคุมการจัดส่งหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับต่ำ จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยปรากฏผลว่าความเข้าใจของผู้นำและกรรมการที่อ่านต่อการจัดบริการประชาชนคลาดเคลื่อนจากวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ดังสภาพที่หนังสือพิมพ์นำไปให้โรงเรียนเนื่องจากเห็นว่าประชาชนไม่ค่อยสนใจอ่านหนังสือพิมพ์ กลัวหนังสือพิมพ์ฉีกขาดสูญหาย และเห็นว่าให้เด็กในระบบโรงเรียนอ่านจะเกิดประโยชน์กว่า จากการศึกษานิสัยหลังของการเป็นกรรมการที่อ่านหนังสือทราบว่า ยังไม่เคยได้รับการอบรมคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดอุบลราชธานี ทราบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ศูนย์ยังไม่เคยจัดอบรมกรรมการที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน จากประสบการณ์ในการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ขณะที่ผู้วิจัยได้ทำหน้าที่ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนอำเภออำนาจเจริญ เสนางคม นายน และเคซอคม ได้พบสภาพปัญหาลักษณะเช่นเดียวกับหมู่บ้านม่วงโพนี่เป็นจำนวนมาก

2.2.2 ความต้องการในการใช้บริการหนังสือพิมพ์ของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เป็นผลเนื่องจาก ข้อ 2.2.1 ที่หนังสือพิมพ์ไม่ค่อยมีโอกาที่จะเข้ามาบริการแก่ประชาชน จากการสอบถาม ประชาชนหลายคนเข้าใจว่าหนังสือพิมพ์เป็นของโรงเรียน ไม่เคยและไม่กล้าที่จะเข้าไปใช้บริการ ในเมื่อหนังสือพิมพ์ไม่ได้เข้ามามีโอกาสเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้าน ความต้องการในส่วนนี้จึงขาดหายไปไม่เกิดแรงผลักดันต่อการพัฒนาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน รวมทั้งการดำเนินการ จัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้านด้วย

จากข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์ ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจัยข้อ 2.2.1 เป็นเงื่อนไขอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทระดับตำบล (กปต.) ตำบลเหล่าพรวน ซึ่งให้หมู่บ้านนี้ ไม่ผ่านเกณฑ์คุณภาพชีวิต (จปฐ.3) ข้อ 36.23 หมู่บ้านมีส่วนในการพัฒนาตนเอง และข้อ 36.28 กรรมการหมู่บ้านมีความสามารถในการวางแผนดำเนินการตามแผนและจัดระบบการบำรุงรักษา ด้วยตนเองได้

อำเภอโพธิ์ไทย

หมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ในโครงการ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของอำเภอโพธิ์ไทย ประกอบด้วยหมู่บ้านที่ดำเนินการประสบความสำเร็จ คือ บ้านหินท่อม หมู่ที่ 7 ตำบลสารภี และหมู่บ้านที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จคือ บ้านสองคอน หมู่ที่ 1 ตำบลสองคอน

1. บ้านหินห่อม

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหินห่อม เคยได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของจังหวัดอุบลราชธานี ในปี พ.ศ. 2531 และยังคงสภาพที่อ่านหนังสือต่อเนื่องมาจนถึง พ.ศ. 2533

1.1 สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ และวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์

ที่อ่านหนังสือแห่งนี้จัดตั้งพร้อม ๆ กับที่ระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์เปลี่ยนมาใช้เป็นระบบการจัดซื้อ - จัดส่งโดยตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ในช่วงปี พ.ศ. 2531 โดยชาวบ้านจากการนำของผู้ใหญ่บ้านและครูใหญ่ของโรงเรียนประถมศึกษา สาเหตุที่ได้รับจัดสรรหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านยากจนที่จะต้องเร่งรัดการพัฒนาหลาย ๆ ด้าน วิธีการรับหนังสือพิมพ์เข้ามายังหมู่บ้าน ช่วงแรกครูใหญ่เป็นผู้รับมาจากอำเภอ ต่อมาทางผู้นำหมู่บ้านได้มอบหมายให้เด็กหญิงที่เป็นบุตรของคนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ เป็นผู้นำหนังสือพิมพ์มาจากตัวแทนจำหน่ายในอำเภอ ปัจจุบันเด็กหญิงคนนี้ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ของที่อ่านแห่งนี้มีจากอดีตที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถที่จะบริการหนังสือพิมพ์แก่ประชาชนได้อย่างเป็นปัจจุบัน หนังสือพิมพ์ที่รับคือ ไทยรัฐกับมติชนบริการหนังสือพิมพ์ในที่อ่านแห่งนี้เฉพาะเวลากลางวัน ทุก ๆ เย็นผู้ใหญ่บ้านจะมาเก็บหนังสือไปไว้ที่บ้าน ซึ่งให้เหตุผลว่าเกรงหนังสือจะสูญหาย สำหรับหนังสือพิมพ์เก่าเกิน 1 สัปดาห์ได้มอบให้ทางโรงเรียนใช้ประโยชน์

ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในหมู่บ้านได้พบว่าหนังสือพิมพ์หายจากที่อ่านประจำจากการติดตามพบว่ามีกลุ่มผู้สูงอายุ 2 - 3 คน ในหมู่บ้านเป็นผู้นำไปอ่านที่บ้าน จากการสัมภาษณ์ทราบว่าได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำทุกวัน เหตุที่นำมาอ่านเนื่องจาก อ่านหนังสือได้ช้า ใช้เวลานาน และรำคาญเด็กวัยรุ่นที่ไปใช้บริการที่อ่าน และแจ้งขอยืมผู้ใหญ่บ้านแล้ว

1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์

เหตุที่ผู้อ่านแห่งนี้สามารถที่จะคงสภาพการมีหนังสือพิมพ์ไว้บริการแก่ประชาชนได้เกิดจากปัจจัย

1.2.1 ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ให้ความรับผิดชอบเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติ

หน้าที่ จากการสอบถามประชาชนผู้ใช้บริการ ทราบว่าทุกวันจะมีหนังสือพิมพ์ใหม่บริการเสมอ ยกเว้นวันเสาร์ และวันอาทิตย์ ซึ่งจะได้อ่านในตอนเย็นวันจันทร์ เนื่องจากผู้รับส่งไม่ได้เข้าอำเภอบางจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์อยู่ไกลจากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผู้รับส่งกำลังเรียนอยู่ประมาณ 1.5 กิโลเมตร และไม่อยู่ในเส้นทางผ่านที่จะกลับเข้าสู่หมู่บ้าน จึงเป็นภาระของเด็กหญิงที่ทำหน้าที่รับส่งทุกวันจะต้องปั่นจักรยานเพิ่มระยะทางขึ้นประมาณวันละ 3 กิโลเมตร นอกเหนือจากระยะทาง 24 กิโลเมตร ที่จะต้องปั่นจักรยานไปกลับระหว่างหมู่บ้านกับโรงเรียน ผู้ทำหน้าที่รับส่งบอกว่าแรก ๆ ก็ขี้เกียจอยู่บ้าง แต่ปัจจุบันเคยชินเสียแล้ว เป็นหน้าที่ที่จะต้องทำเพราะบิดาของตนเป็นคนรับผิดชอบที่อ่าน และมีความภูมิใจมากที่ทางคณะกรรมการหมู่บ้านเห็นชอบตั้งให้ตนเป็นหนึ่งในคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์

2. ผู้นำหมู่บ้าน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านหินท่อม และครูใหญ่โรงเรียนบ้านหินท่อม สังเกต สบอ.โพธิ์ไทร ให้การเอาใจใส่ต่อการควบคุมการรับส่งหนังสือพิมพ์เป็นอย่างดี ทุกเช้าผู้ใหญ่บ้านจะมอบหมายให้ลูกนำหนังสือมาไว้ที่ที่วางหนังสือพิมพ์ในที่อ่าน และนำไปไว้ที่อ่านในตอนเย็นทุกวัน ส่วนครูใหญ่นอกจากจะมาอ่านหนังสือพิมพ์ในที่อ่านหนังสือเป็นประจำแล้ว ในช่วงที่โรงเรียนปิดเทอมก็ได้ทำหน้าที่แทนผู้รับส่งหนังสือ ทั้งนี้เนื่องจากมีครอบครัวอยู่ในตัวอำเภอปอธาริม นอกจากนี้แล้วครูใหญ่ผู้นี้ยังอยู่เบื้องหลังการพัฒนาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหินท่อมจนได้รับรางวัลชมเชย

3. การประกวดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การจัดระบบการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ของที่อ่านดีขึ้นรวมทั้งระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์ เงินรางวัลที่ได้รับจากการประกวดชาวบ้านได้นำมาตั้งกองทุนเรียกว่า กองทุนที่อ่าน ไว้สำหรับให้ประชาชนยืม โดยนำดอกผลของเงินกองทุนดังกล่าวมาทำนุบำรุงที่อ่านเช่น ซื้อสี ธงชาติ ผลจากรางวัลที่ได้รับเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของหนังสือพิมพ์ เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดดำเนินการรับส่งที่สามารถบริการหนังสือพิมพ์ได้เป็นปัจจุบัน

4. ระบบการควบคุมการจัดส่งหนังสือพิมพ์โดยประชาชนในหมู่บ้าน ประชาชนผู้ใช้บริการให้ข้อมูลว่า ถ้าไม่ได้รับหนังสือพิมพ์ใหม่เกิน 2 - 3 วัน จะต้องมีการทวงถามจากผู้ใหญ่บ้านทันที ทั้งนี้เบื้องหลังของการทวงถามเนื่องจากความต้องการใช้บริการหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านแห่งนี้อยู่ในเกณฑ์สูงถึงวันละ 20 - 25 คน ส่วนมากจะเป็นเยาวชนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาแล้วไม่ได้ศึกษาต่อ และผู้สูงอายุอีกกลุ่มหนึ่งที่ใช้บริการทุกวัน การทวงถามเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ระบบการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดมา

ปัจจัยทั้ง 4 ประการ ต่างส่งผลเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันต่อความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์บ้านหินห่อม

2. บ้านสองคอน

2.1 สภาพการได้รับและวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์

การได้รับหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านช่วงระหว่างการจัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2528 ถึง พ.ศ. 2530 หมู่บ้านรับหนังสือพิมพ์จากสำนักงานศึกษาธิการ กิ่งอำเภอโพธิ์ไทร นับจาก พ.ศ. 2531 ถึงปัจจุบัน รับจากจุดจ่ายย่อยของตัวแทนจำหน่ายอำเภอโพธิ์ไทร ซึ่งจัดมาฝากบริการอยู่ในร้านค้าตรงทางแยกเข้าหมู่บ้านระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร หนังสือพิมพ์จะถึงจุดจ่ายย่อยประมาณเที่ยงวัน วิธีการจัดส่งต้องรอให้คนในหมู่บ้านมารับหนังสือพิมพ์ ซึ่งไม่ได้กำหนดบุคคลแน่นอนว่าให้ใครเป็นผู้รับ แล้วแต่ความสะดวกหรือความต้องการของผู้ใดผู้ที่หนึ่งจะมารับเมื่ออ่านเสร็จเป็นที่พอใจแล้วก็นำส่งไว้บ้านผู้ใหญ่บ้านบางครั้งก็ไม่นำส่ง สภาพดังกล่าวหนังสือพิมพ์จึงสูญหายเป็นส่วนใหญ่ หรือกว่าจะนำส่งบ้านผู้ใหญ่บ้านก็กลายเป็นหนังสือพิมพ์เก่าแล้ว หนังสือพิมพ์ไม่อาจบริการแก่ประชาชนได้ตามวัตถุประสงค์

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์เกิดขึ้นเนื่องจากเงื่อนไขดังนี้

2.2.1 วิธีการจัดส่ง - รับส่งหนังสือพิมพ์ในส่วนดำเนินการของหมู่บ้าน
ขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีการระบุบุคคลหรือมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

ทำหน้าที่ในการรับส่งหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะ การรับหนังสือพิมพ์ในลักษณะบุคคลใด ก็สามารถรับมาได้นี้ ทำให้ไม่สามารถติดตามหนังสือพิมพ์ได้

2.2.2 การขาดอาคารที่เป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทำให้ขาดหลักแหล่งที่จะจัดส่งและจัดเก็บหนังสือพิมพ์ไว้เป็นการเฉพาะ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หนังสือพิมพ์สูญหาย

2.2.3 คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและผู้นำยังขาดการเอาใจใส่ และยังไม่ให้ความสำคัญของงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หนังสือพิมพ์ที่จัดสรรให้กับร้อยละลักษณะเลยตามเลย ใครจะรับจะส่งก็ได้ ไม่มีการติดตามไม่จัดสถานที่เป็นหลักแหล่งขาดการควบคุมติดตามการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ความล้มเหลวดังกล่าวสอดคล้องกับที่ระบุในแบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้าน (กชช.2 ก) ปี 2531 ส่วนที่ 6 คุณภาพชีวิต (จปฐ. 3) ข้อ 36.28 กรรมการหมู่บ้านมีความสามารถวางแผนดำเนินการตามแผนและจัดระบบการบำรุงรักษาผลงานด้วยตนเองได้ คณะทำงานสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานพัฒนาชนบทระดับตำบล (กปค.) ตำบลสองคอน ที่ประเมินให้ไม่ผ่านแบบเทียบเกณฑ์ในข้อนี้

2.2.4 การเห็นความสำคัญของการอ่านหนังสือพิมพ์ของประชาชนหมู่บ้านนี้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัยขณะเก็บข้อมูลและพักอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้พบว่า ลักษณะการใช้หนังสือพิมพ์จะอยู่ในลักษณะอ่านแบบบังเอิญคือ พบเห็นค่อยหยิบอ่าน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่นั่งรอรถ การที่หนังสือพิมพ์ไม่สามารถจัดส่งเข้าบริการอย่างเป็นปัจจุบันสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความต้องการบริการจากหนังสือพิมพ์ของประชาชนลดลงจนเห็นว่าการอ่านหรือไม่อ่านเป็นเรื่องธรรมดา ที่คนจะเขินยอมขาดแรงผลักดันต่อระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์ที่พัฒนาให้ดีขึ้น

อำเภอโขงเจียม

หมู่บ้านที่เป็นหน่วยการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของอำเภอโขงเจียม หมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ประสบความสำเร็จคือ บ้านวังสะแบงใต้ หมู่ที่ 2 ตำบลหนองแสงใหญ่ และหมู่บ้านที่ทำการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบผลสำเร็จคือ บ้านห้วยสะคาม หมู่ที่ 4 ตำบลโขงเจียม

1. บ้านวังสะแบงใต้

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านวังสะแบงใต้ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2530 แตกต่างจากหน่วยการวิเคราะห์อื่น ๆ คือ สถานที่ตั้งอยู่ในวัด สภาพเป็นอาคารคอนกรีต ทาสีสวยงาม เป็นผลจากความร่วมมือระหว่างวัดกับชาวบ้าน

1.1 สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ และการจัดสร้างหนังสือพิมพ์

เดิมที่ที่อ่านหนังสือแห่งนี้รับหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายของอำเภอพิบูลมังสาหาร โดยมีคนขับรถของหมู่บ้านเป็นผู้รับส่ง แต่สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ขาด ๆ หาย ๆ ไม่เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีผลตอบแทนแก่ผู้ทำหน้าที่จัดส่งหนังสือพิมพ์ ทางคณะกรรมการที่อ่านโดยการนำของผู้ใหญ่บ้าน จึงได้ประชุมกันและมีมติให้เปลี่ยนสถานที่รับหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายในอำเภอพิบูลมังสาหาร ไปรับที่ตัวแทนจำหน่ายอำเภอโขงเจียม โดยได้ขอความกรุณาไปยังครูโรงเรียนประถมศึกษาบ้านวังสะแบงใต้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ตัวอำเภอ และเดินทางไปกลับระหว่างหมู่บ้านนี้กับอำเภอทุกวัน เป็นผู้รับหนังสือพิมพ์มาให้ ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดูแลจัดเก็บเข้าสู่ที่อ่านจากปี 2531 เป็นต้นมา ที่อ่านแห่งนี้มีหนังสือพิมพ์ 2 ฉบับต่อวันไว้บริการแก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอทุกวัน นอกจากช่วงเสาร์ - อาทิตย์ ที่จะได้รับหนังสือพิมพ์ในตอนเช้าวันจันทร์ และช่วงปิดเทอมซึ่งตัวแทนจำหน่ายจะฝากส่งมาให้กับรถโดยสารประจำทางอาทิตย์ละ 2 ครั้ง สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ที่เป็นปัจจุบัน และสม่ำเสมอเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านวังสะแบงใต้ได้รับรางวัลชมเชย จากการประกวดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของจังหวัดอุบลราชธานีปี พ.ศ. 2531

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์บ้านวังสะแบงใต้

จากสภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ของที่อ่านแห่งนี้ อยู่ในสภาพที่ล้นออกมา มีเงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการคงสภาพดังนี้

1.2.1 ความเอาใจใส่และเห็นความสำคัญของการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของคณะกรรมการที่อ่าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน วัด และโรงเรียนได้ให้ความสำคัญเอาใจใส่ในระดับสูง ดังหลักฐานจากการร่วมกันแก้ไขปัญหาคัดส่งหนังสือพิมพ์ก่อน พ.ศ.

2531 การที่วัดได้เอื้อเฟื้อสถานที่ในการจัดสร้างที่อ่าน การที่บุคลากรของโรงเรียนได้ช่วยเหลือรับหน้าที่เป็นผู้รับส่งหนังสือพิมพ์ระหว่างอำเภอและหมู่บ้าน แสดงให้เห็นถึงศักยภาพขององค์กรหลักในหมู่บ้านในการปฏิบัติงานพัฒนาอยู่ในระดับสูงสอดคล้องกับหลักฐานจากแบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้าน (กชช.2 ก) ปี พ.ศ. 2533 ส่วนที่ 6 คุณภาพชีวิต ข้อ 36.28 กรรมการหมู่บ้านมีความสามารถวางแผน ดำเนินการตามแผน และจัดระบบการบำรุงรักษาผลงานด้วยตนเองได้ คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทระดับตำบล (กบต.) ตำบลหนองแสงใหญ่ ได้ประเมินให้หมู่บ้านนี้ผ่านแบบเทียบเกณฑ์ในข้อนี้

1.2.2 ความต้องการในการใช้บริการหนังสือพิมพ์ของประชาชนอยู่ในระดับสูงจากข้อมูลที่สำคัญบ้านและกรรมการที่อ่านให้สัมภาษณ์ จำนวนผู้ใช้บริการอย่างต่ำเฉลี่ยวันละ 30 คนขึ้นไป ซึ่งเกิดจากสาเหตุเบื้องหลังคือ

1.2.2.1 หมู่บ้านนี้มีการค้นคว้าทางการศึกษาสูง เช่น มีกลุ่มนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1 กลุ่ม ผู้เรียน 18 คน จะใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นสถานที่พบกลุ่มทุก ๆ วันเสาร์ - อาทิตย์

1.2.2.2 เงื่อนไขของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนปากมูล ซึ่งชาวบ้านได้รวมตัวคัดค้านและต่อต้านการสร้างเขื่อนอยู่ตลอดเวลา ประชาชนให้ข้อมูลว่าได้อาศัยข้อมูลและความรู้จากหนังสือพิมพ์ ซึ่งจะต้องติดตามข่าวสารอยู่ตลอดเวลาเป็นแรงผลักดันต่อระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้ดำเนินการเป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

1.2.3 บุคลากรผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์เอาใจใส่และรับผิดชอบต่อหน้าที่สูงจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ใหญ่บ้านพบว่า ในวันปกติทุก ๆ 08.00 - 09.00 น. ครูผู้ทำหน้าที่รับส่งจะนำหนังสือพิมพ์มามอบให้คนซึ่งเป็นผู้ดูแลทุกวัน นอกจากวันเสาร์ - อาทิตย์ และช่วงเวลาปิดภาคเรียนเท่านั้น

1.2.4 ตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ของอำเภอโขงเจียม มีความรับผิดชอบต่อหมู่บ้านที่ใช้บริการสูง จากการให้ข้อมูลของผู้ทำหน้าที่รับส่ง และกรรมการที่อ่าน และการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์จะถูกมัด แยกเป็นหมู่บ้าน ตำบล พร้อมระบุชื่อเพื่อเป็นการอ่านวย

ความสะดวกแก่ผู้รับหนังสือ ถ้าเป็นช่วงปิดภาคเรียน ตัวแทนจำหน่ายจะฝากหนังสือพิมพ์มากรวดโดยสารประจำทางมาลงไว้ที่ปากทางเข้าหมู่บ้าน และตลอดเวลาที่ผ่านมาจากการรับหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายแห่งนี้ ยังไม่ปรากฏมีหนังสือพิมพ์สูญหาย

1.2.5 เนื่องจากสถานที่อ่านตั้งอยู่ในวัด พระภิกษุสามเณรก็ได้มาใช้บริการด้วย ประกอบกับเจ้าอาวาสวัดให้การสนับสนุน เมื่อหนังสือพิมพ์จัดบริการไม่ทันเวลา จะได้รับการท้วงติงจากท่านเจ้าอาวาสวัดอยู่เสมอ และมีพระภิกษุสามเณรส่วนหนึ่งที่เป็นนักศึกษาสายสามัญหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิถีเรียนทางไกล ได้มีส่วนในการดูแลและจัดหนังสือพิมพ์บริการ

เงื่อนไขและปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอมานี้แล้ว ต่างส่งผลต่อการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านทั้งลักษณะโดยตรง และเป็นเงื่อนไขที่แอบแฝงเบื้องหลัง

2. บ้านห้วยสะคาม

2.1 สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์และวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์

ที่อ่านหนังสือบ้านห้วยสะคาม จัดตั้งในปี พ.ศ. 2528 ได้จัดตั้งครั้งแรกในบริเวณบ้านของกรรมการหมู่บ้านผู้หนึ่ง เนื่องจากสถานที่ตั้งไม่เหมาะสมจึงย้ายมาตั้งในบริเวณบ้านของ นายสมัย ซึ่งรับเป็นผู้ดูแลที่อ่านตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา จนถึงกลางปี 2531 การดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในช่วงเวลาความรับผิดชอบของบุคคลผู้นี้ สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์อยู่ในขั้นดีมาก สามารถบริการประชาชนได้อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เนื่องจากนายสมัยเป็นบุคคลที่มีนิสัยรักหนังสือ และชอบอ่านหนังสือทุกประเภทเป็นชีวิตจิตใจ และได้มอบให้หลานชายซึ่งเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาในตัวอำเภอโขงเจียมทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ หลังจากช่วงกลางปี พ.ศ. 2531 นายสมัยได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุและได้มอบหน้าที่ดูแลที่อ่านหนังสือให้กับภรรยาเป็นผู้ทำหน้าที่ต่อจากตน นับจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นต้นมา สภาพการบริการหนังสือพิมพ์ของที่อ่านแห่งนี้ก็ค่อยประสิทธิภาพลงตามลำดับ จนปัจจุบันสภาพหนังสือพิมพ์ในที่อ่านไม่อยู่ในสภาพพร้อมที่จะบริการประชาชน

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์บ้านห้วยสะคาม

ในกรณีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านห้วยสะคาม เป็นปรากฏการณ์ที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากที่อ่านหนังสือแห่งอื่นในประเด็นที่เคยเป็นที่อ่านหนังสือที่เค้นในระบบการจัดส่งและบริการหนังสือพิมพ์มาแล้ว แต่พัฒนาการของระบบนี้ได้ถดถอยลง จากข้อมูลที่ได้รับจากผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการและผู้นำที่รับส่งหนังสือพิมพ์พบว่าสาเหตุเกิดเนื่องจากปัจจัยดังนี้

2.2.1 สภาพที่เค้นของที่อ่านแห่งนี้ในอดีตเป็นผลเนื่องจากการปฏิบัติงานของบุคคลเพียง 2 คน คือ นายสมัย ซึ่งเป็นผู้ดูแลและจัดสร้างที่อ่านหนังสือกับหลายชายซึ่งเป็นผู้รับส่งหนังสือพิมพ์ คณะกรรมการที่อ่านไม่ได้มีบทบาทร่วมในการดำเนินงานแต่อย่างใดเมื่อนายสมัยอุปสมบท คณะกรรมการที่อ่านและผู้นำหมู่บ้านก็ไม่ได้ดำเนินงานสานต่อกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากทราบว่าทางพระภิกษุสมัยได้มอบให้อัครรรยาเป็นผู้ดูแลแทนแล้ว

2.2.2 บุคคลที่ทำหน้าที่ผู้ดูแลแทนพระภิกษุสมัย ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เหมือนเดิมที่ผ่านมาทำให้ที่อ่านอยู่ในสภาพทรุดโทรม จากข้อมูลของผู้นำที่จัดส่งหนังสือพิมพ์ได้นำหนังสือพิมพ์จากอำเภอมาส่งให้ทุกวัน แต่ผู้ดูแลไม่ได้จัดไว้บริการในที่อ่านแต่จะเอาไว้บนบ้าน ถ้าใครต้องการก็มาขอยืมอ่าน

2.2.3 ความต้องการในการใช้หนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านนี้อยู่ในเกณฑ์ต่ำมากที่อ่านประจำมีเพียง 2 คน อาจจะเนื่องจากฐานะส่วนใหญ่อยู่ในชั้นยากจน ต้องดิ้นรนทำมาหากิน แม้แต่กรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 2 คน ใน 6 คน ก็ต้องพาครอบครัวอพยพไปรับจ้างทำไร่ฮ้อยที่จังหวัดกำแพงเพชร จึงไม่เกิดพลังที่จะปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานที่อ่านได้

ปัจจัยสาเหตุดังกล่าวทำให้การดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านห้วยสะคามไม่ประสบผลสำเร็จ

อำเภอเมืองอุบลราชธานี

หมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของอำเภอเมืองอุบลราชธานี หมู่บ้านที่ดำเนินการประสบความสำเร็จคือบ้านหนองมุก หมู่ที่ 12 ตำบลหัวเรือ และหมู่บ้านที่ดำเนินการไม่ประสบความสำเร็จคือ บ้านเหล่าเสือโก้ก หมู่ 2 ตำบลเหล่าเสือโก้ก

1. บ้านหนองมุก

1.1 สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์และวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหนองมุกมีสภาพการได้รับหนังสือพิมพ์นับจากจัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2526 จนถึงปัจจุบันอยู่ในสภาพดีมาตลอด กล่าวคือ ได้รับหนังสือพิมพ์เป็นปัจจุบันสม่ำเสมอ สามารถบริการประชาชนได้อย่างต่อเนื่องทุกวันคงสภาพเช่นนี้มาตลอด ดังหลักฐานที่อ่านแห่งนี้เคยได้รับรางวัลชมเชยในการประกวดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในปี พ.ศ. 2529 และ พ.ศ. 2531

วิธีการรับส่งหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านหนองมุกในปัจจุบัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ทำหน้าที่ในการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เนื่องจากมีอาชีพเสริมคือ ขับรถรับส่งแม่ค้าไปส่งตลาดในตัวอำเภอเมืองอุบลราชธานี ทุก 02.30 น. และกลับถึงหมู่บ้าน 07.00 น. ทุกวัน จึงอาสาทำหน้าที่เป็นผู้จัดส่งหนังสือพิมพ์ให้กับหมู่บ้านด้วย ทุก ๆ เช้าจะนำหนังสือพิมพ์จากร้านค้าตัวแทนจำหน่ายซึ่งอยู่เส้นทางเดียวกับการเดินทางเข้าสู่หมู่บ้านไปมอบให้ผู้ดูแลที่อ่านซึ่งทำงานประจำอยู่ศูนย์สาธิตการตลาดของหมู่บ้าน ผู้ดูแลจะเป็นผู้จัดหนังสือเข้าไม้หนังสือและนำไปวางบนที่อ่านทุกวัน จากข้อมูลของประชาชนผู้ใช้บริการทราบว่า สภาพการบริการหนังสือพิมพ์ในด้านความเป็นปัจจุบันและสม่ำเสมอไม่เคยบกพร่อง ปัจจุบันที่อ่านแห่งนี้ได้รับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่าปัจจัยและเงื่อนไขของชุมชนที่ส่งผลให้การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบผลสำเร็จคือ

1.2.1 ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่สูง ผู้วิจัยสังเกตจากการที่บุคคลอาสาเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ผู้รับส่ง และจากการสอบถามกรรมการที่อ่านซึ่งเป็นผู้อ่านหนังสือพิมพ์ทราบว่าบุคคลนี้ไม่เคยบกร่องต่อหน้าที่ และตัวผู้ทำหน้าที่ให้ข้อมูลว่า ในฐานะที่เขาเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อีกทั้งยังเป็นกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การรับหนังสือพิมพ์มาไว้บริการเป็นหน้าที่ที่เขาจะต้องทำ ไม่เคยรู้สึกว่าเป็นภาระ และภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่นี้

1.2.2 การบริการจากตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ได้ให้ความสะดวกต่อการบริการแก่ผู้ทำหน้าที่รับส่งอย่างมาก จากข้อมูลที่ได้จากผู้รับส่งทราบว่า ตัวแทนจำหน่ายได้จัดพิมพ์หนังสือพิมพ์สำหรับหีบแต่ละหมู่บ้านไว้แล้วพามาจดหน้าร้านสามารถจัดหนังสือยื่นให้ได้ที่อื่นที่ อีกทั้งสถานที่ตั้งของตัวแทนจำหน่ายก็อยู่ห่างจากหมู่บ้านเพียง 10 กิโลเมตร สภาพการคมนาคมสะดวกมาก จึงส่งผลดีแก่กรรมการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน

1.2.3 ความต้องการใช้บริการหนังสือพิมพ์ของประชาชนในหมู่บ้านแห่งนี้ อยู่ในเกณฑ์สูง จากข้อมูลของกรรมการที่อ่านซึ่งเป็นผู้อ่านทราบว่าจำนวนผู้อ่านในแต่ละวัน ประมาณ 35 - 40 คน โดยเฉพาะตอนเที่ยงเด็กนักเรียนใช้บริการจำนวนมาก ความต้องการในการใช้หนังสือพิมพ์จะเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่จะผลักดันทั้งโดยตรงและโดยอ้อมให้การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์สามารถนำมาสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ

1.2.4 ศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้านหนองมุก อยู่ในระดับสูง ดังหลักฐานจากแบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้าน (กชช.2 ก) ส่วนที่ 6 คุณภาพชีวิต (จปฐ.3) ข้อ 36.28 กรรมการหมู่บ้านมีความสามารถวางแผนดำเนินการตามแผนและจัดระบบการบำรุงรักษาผลงานด้วยตนเองได้ คณะทำงานผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนการพัฒนาชนบทระดับตำบล (กบต.) ตำบลหัวเรือ ได้ประเมินให้หมู่บ้านนี้ผ่านแบบเทียบเกณฑ์ข้อนี้ ผลการพัฒนาที่ปรากฏเป็นรูปธรรมเด่นชัดคือ ศูนย์สาธิตการตลาดของหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ศักยภาพในการปฏิบัติงานของคณะผู้นำดังกล่าวย่อมจะส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

แก่ระบบการดำเนินงานของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้งหมด จนได้รับรางวัลในการประกวดในปี พ.ศ. 2529 และ 2531

1.2.5 ปัจจัยอำนวยความสะดวกด้านอาคารสถานที่ ซึ่งเป็นเอกเทศมั่นคงถาวร และมีอุปกรณ์การจัดเก็บหนังสือพิมพ์ สามารถอำนวยความสะดวกให้ความมั่นใจแก่การจัดบริการการจัดเก็บรักษาที่เป็นหลักแหล่งเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่เอื้อต่อการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์

1.2.6 ที่อ่านหนังสือบ้านหนองมุกมีระบบการควบคุมโดยเอกสารทั้งการรับ - การจ่ายหนังสือพิมพ์ ทำให้สามารถติดตามควบคุมหนังสือพิมพ์ที่ถูกจัดส่งเข้าหมู่บ้านได้

ปัจจัยเงื่อนไขดังกล่าวต่างเกี่ยวพันในลักษณะส่งเสริมสนับสนุนกันต่อความสำเร็จในการจัดระบบที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยเฉพาะในส่วนของ การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ด้วย

2. บ้านเหล่าเสือโก้ก

2.1 สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์และวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเหล่าเสือโก้ก จัดตั้งในช่วงที่เปลี่ยนการดำเนินงานจัดซื้อจัดส่งหนังสือพิมพ์ ปี พ.ศ. 2531 ให้หมู่บ้านรับโดยตรงจากตัวแทนจำหน่าย สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์นับจากปี พ.ศ. 2531 ให้หมู่บ้านรับโดยตรงจากตัวแทนจำหน่าย สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์จากปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา ผู้ใช้บริการที่อ่านและกรรมการที่อ่านให้ข้อมูลว่าหนังสือพิมพ์ที่ได้รับนำไปไว้ที่บริการในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในช่วงแรก แต่เกิดปัญหาหนังสือพิมพ์สูญหาย จึงนำมาจัดบริการและจัดเก็บไว้ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน วิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ทางหมู่บ้านไม่ได้มอบหมายให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำหน้าที่โดยเฉพาะ แต่มีผู้ช่วยในการรับส่งในปัจจุบัน 2 คน คือ คนขับรถของหมู่บ้าน และครูในหมู่บ้านที่ทำงานอยู่ตัวจังหวัดรับหนังสือพิมพ์ทุกวัน เมื่อรับหนังสือพิมพ์มาแล้วนำไปอ่านที่บ้าน จากนั้นก็มีการยืมต่อ ๆ กันไป ไม่สามารถนำมาคืนไว้แก่ผู้ดูแลเป็นส่วนใหญ่ สภาพเช่นนี้ทราบจากกรรมการว่าเกิดขึ้นมานานแล้วจนเป็นเรื่องปกติธรรมดา ใครที่ต้องการอ่านก็ไปติดตามหนังสือพิมพ์มาอ่านเองตามความสนใจ นับว่าผิดจากวัตถุประสงค์ของการจัดสรรหนังสือพิมพ์ สำหรับโครงการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์
เกิดจากเงื่อนไขต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและผู้นำหมู่บ้าน ขาดการ
เอาใจใส่ต่อการควบคุมการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ จากข้อมูลในการสัมภาษณ์กรรมการที่อ่าน
พบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมายังไม่เคยประชุมแก้ไขปัญหากับหนังสือพิมพ์ ความคิดเห็น
ของกรรมการกับสภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน เท่าที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเห็นว่าเป็นปกติ
ธรรมดา ไม่มีอะไรเสียหาย การที่ผู้รับส่งนำหนังสือไปอ่านส่วนตัวที่บ้านเป็นเรื่องปกติ เพราะคนอื่น
ก็สามารถไปยืมอ่านต่อได้ เมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
ที่มุ่งให้ที่อ่านหนังสือเป็นแหล่งบริการข่าวสารข้อมูล และเป็นสถานที่ที่เกิดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่าง
ประชาชนผู้ใช้บริการ จะพบว่าแนวคิดของกรรมการแตกต่างออกไป ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากกรรมการ
ที่อ่านชุดนี้ยังไม่เคยรับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ อีกทั้งนับจาก พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา ศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี ยังไม่เคยจัดการอบรมกรรมการที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้านเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด

2.2.2 จากการนิเทศติดตามผล จากหลักฐานการตรวจราชการของหมู่บ้าน
และจากการสอบถามกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ไม่พบว่าที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแห่งนี้
ได้รับการนิเทศติดตามผลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นับว่าเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้คณะกรรมการ
และผู้นำหมู่บ้าน เข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างออกไป
จากแนวปฏิบัติที่กำหนด

2.2.3 วิธีการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ที่หมู่บ้านดำเนินการ โดยที่ไม่
กำหนดบุคคลผู้รับส่ง ผู้ตรวจรับและระบบเอกสารการควบคุม ให้ชี้ชัดและเฉพาะเจาะจง ทำให้
ไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบหนังสือพิมพ์เข้าสู่หมู่บ้านได้

2.2.4 ประชาชนยังให้ความสำคัญสำหรับการใช้บริการหนังสือพิมพ์น้อย

จากข้อมูลที่ได้รับจากกรรมการ พบว่ามีผู้อ่านจริง ๆ หยิบยืมไปมาซึ่งกันและกัน 3 - 4 คน นอกนั้นเป็นลักษณะของการอ่านโดยบังเอิญ อีกทั้งหนังสือพิมพ์ไม่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอนจึงไม่สามารถคาดจำนวนผู้ใช้บริการแต่ละวันได้ การที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของหนังสือพิมพ์น่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ไม่สามารถกระตุ้นต่อการพัฒนาระบบการรับส่งหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน

จากปัจจัยทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยเห็นว่าสำหรับหมู่บ้านนี้ ปัจจัยในด้านของกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้นำที่เกี่ยวข้องโดยตรงเป็นปัจจัยอิทธิพลสูงสุดต่อการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยเฉพาะการจกระบบการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์

สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ในหมู่บ้านที่ดำเนินการประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ คือ

1. หมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จ

1.1 บ้านบัวยาง หมู่ที่ 8 ตำบลคูมใหญ่ อำเภอม่วงสามสิบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งคือ (1) ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่สูง (2) ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดส่ง (3) คณะกรรมการที่อ่าน และคณะกรรมการหมู่บ้านเอาใจใส่ต่อการควบคุมการจัดส่งและการใช้หนังสือพิมพ์ (4) ผู้นำไม่เป็นที่หางการของชุมชนที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน (5) ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนมีส่วนในการแนะนำวางรากฐานในการควบคุมการจัดส่งการรับ-จ่ายหนังสือพิมพ์ (6) ประชาชนเห็นความสำคัญและมีปริมาณความต้องการใช้หนังสือพิมพ์ในแต่ละวันสูง เป็นปัจจัยหลักต่อการรับส่งหนังสือพิมพ์ (7) ที่อ่านได้รับการนิเทศตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ และ (8) การประกวดที่อ่านหนังสือเป็นแรงกระตุ้นต่อการดำเนินการจัดส่ง

1.2 บ้านป่าหวาย หมู่ที่ 5 ตำบลไร่สีสุก อำเภอสว่างนิคม ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งคือ (1) บุคคลผู้รับส่งหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่สูง (2) ผู้นำและคณะผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ให้ความสำคัญต่อการควบคุมการจัดส่ง และการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง (3) ความต้องการในการใช้หนังสือพิมพ์ของประชาชนสูง เป็นแรงผลักดันต่อการดำเนินการจัดส่ง (4) ผลจากการจัดระบบที่อ่านของครูอาสาสมัครการศึกษาชนออกโรงเรียน (5) ผู้มีอำนาจรับผิดชอบในการดำเนินงานที่อ่านของอำเภอสว่างนิคมมีครอบครัวอยู่ในหมู่บ้าน (6) ผลอันเกิดจากการเป็นหมู่บ้านในโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ทำให้ประชาชนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองในกิจกรรมหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

1.3 บ้านโคกกลาง หมู่ที่ 5 ตำบลคงมะยาง อำเภอนานาจเจริญ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดส่งหนังสือพิมพ์คือ (1) ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่สูง (2) การเพิ่มตัวแทนจำหน่ายหลายแห่งในอำเภอทำให้สะดวกในการไปรับหนังสือพิมพ์ (3) ความต้องการใช้บริการหนังสือพิมพ์ของชาวบ้านมีสูงเป็นปัจจัยหลักต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้รับส่งหนังสือ (4) ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับหมู่บ้านเป็นแรงกระตุ้นต่อการพัฒนาที่อ่าน (5) ผู้นำและคณะผู้นำฝ่ายต่าง ๆ เห็นความสำคัญและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานของผู้รับหนังสือพิมพ์

1.4 บ้านหินท่อม หมู่ที่ 7 ตำบลสารภี อำเภอโพธิ์ไทร ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ คือ (1) ผู้รับส่งหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ (2) ผู้นำหมู่บ้านและครูใหญ่ของโรงเรียนให้ความเอาใจใส่ต่อการดำเนินงานของที่อ่านโดยเฉพาะในด้านการควบคุมการรับ - จ่ายหนังสือพิมพ์ (3) การประกวดที่อ่านและรางวัลที่ได้รับเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการดำเนินการรับส่งหนังสือพิมพ์ที่ต่อเนื่อง (4) มีระบบการควบคุมการจัดส่งหนังสือพิมพ์โดยประชาชน

1.5 บ้านวังสะแบงใต้ ผลสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ เนื่องจากปัจจัย (1) คณะกรรมการที่อ่านหนังสือ ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาส และอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาของหมู่บ้าน ให้ความสำคัญเอาใจใส่ต่อการดำเนินงานที่อ่าน (2) ความต้องการใช้บริการหนังสือพิมพ์ของประชาชนอยู่ในระดับสูง (3) บุคลากรผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ให้ความเอาใจใส่และรับผิดชอบต่อนหน้าที่สูง (4) ตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ให้ความเอาใจใส่และอำนวยความสะดวกต่อการจัดส่งหนังสือพิมพ์ (5) สถานที่ตั้งของที่อ่านหนังสืออยู่ในวัดได้รับการควบคุมดูแลจากภิกษุ-สามเณร

1.6 บ้านหนองมุก หมู่ที่ 12 ตำบลหัวเรือ อำเภอเมืองอุบลราชธานี ผลสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์เนื่องจากปัจจัย (1) บุคลากรผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ (2) ตัวแทนจำหน่ายให้การบริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับส่ง (3) ความต้องการในการใช้บริการหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับสูงเป็นปัจจัยหลักต่อการดำเนินการจัดส่ง (4) ศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาของผู้นำ และคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ อยู่ในระดับสูง (5) อาคารสถานที่ที่เป็นเอกเทศและมั่นคงถาวร สามารถอำนวยความสะดวกและมั่นใจต่อการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไปไว้บริการ (6) มีระบบการควบคุมโดยทะเบียน-เอกสาร

2. หมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบความสำเร็จ

2.1 บ้านปากทุ่ง หมู่ที่ 13 ตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากปัจจัย (1) ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ปฏิบัติหน้าที่ได้ในขอบเขตจำกัด (2) คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและประชาชนไม่เห็นความสำคัญ ขาดความเอาใจใส่ต่อการดำเนินงานที่อ่านหนังสือ (3) ขาดการนิเทศติดตามผลจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 บ้านนาอุดม หมู่ที่ 3 ตำบลหนองไฮ อำเภอเสนางคนิคม การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากปัจจัย (1) สถานที่ตั้งของตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์

ของอำเภอเสนางคนคมไม่อยู่ในเส้นทางสัญจรไปมาของประชาชนในหมู่บ้าน (2) ประชาชนให้ความสำคัญและสนใจต่อการใช้น้ำส้วมฟื้นน้อยมาก (3) ผู้นำและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องไม่ได้เอาใจใส่ต่อการแก้ปัญหาการรับส่งน้ำส้วมฟื้นอย่างจริงจัง (4) ขาดการอำนวยความสะดวกในการจัดส่งน้ำส้วมฟื้นจากตัวแทนจำหน่าย

2.3 บ้านม่วงโป้ หมู่ที่ 3 ตำบลหนองปรวน อำเภออำนาจเจริญ การดำเนินการจัดส่งน้ำส้วมฟื้นไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากสาเหตุ (1) คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และผู้นำไม่เห็นความสำคัญของน้ำส้วมฟื้นและขาดการเอาใจใส่ดูแลการดำเนินงาน (2) ความต้องการใช้บริการน้ำส้วมฟื้นของประชาชนอยู่ในระดับต่ำไม่เกิดแรงกระตุ้นต่อการปฏิบัติงานของผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง

2.4 บ้านสองคอน หมู่ที่ 1 ตำบลสองคอน อำเภอโพธิ์ไทย การดำเนินการจัดส่งน้ำส้วมฟื้นไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากปัจจัยสาเหตุคือ (1) วิธีการจัดส่งขาดประสิทธิภาพเนื่องจากไม่ได้มีการมอบหมายหน้าที่แก่บุคคลอย่างเฉพาะเจาะจงเป็นปัญหากับการติดตามน้ำส้วมฟื้น (2) การขาดอาคารสถานที่ที่เป็นเอกเทศทำให้ขาดหลักแหล่งที่จัดส่ง จัดเก็บ และจัดบริการน้ำส้วมฟื้น (4) การเห็นความสำคัญและความต้องการในการใช้บริการจากน้ำส้วมฟื้นของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ จึงขาดแรงผลักดันต่อการแก้ไข้ปัญหา

2.5 บ้านห้วยสะคาม หมู่ที่ 3 ตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม การดำเนินการจัดส่งน้ำส้วมฟื้นไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากสาเหตุ (1) การดำเนินงานในช่วงที่ประสบผลสำเร็จเป็นผลจากการปฏิบัติหน้าที่ส่วนบุคคล ไม่ใช่ผลการปฏิบัติงานโดยส่วนรวม (2) ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ที่เคยดำเนินการประสบผลสำเร็จคนเก่า ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่สานต่อกิจกรรมได้เหมือนเดิม (3) ความต้องการใช้บริการน้ำส้วมฟื้นของชาวบ้านอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก ไม่เกิดแรงผลักดันต่อการจัดส่ง

2.6 บ้านเหล่าเสือโก้ก หมู่ที่ 2 อำเภอเมืองอุบลราชธานี การดำเนินการ
จัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากปัจจัย (1) คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
ขาดการเอาใจใส่ต่อการควบคุมการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ (2) ขาดการนิเทศติดตามผลจาก
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (3) วิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ได้มอบหมายให้ใครคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ
ทำให้ไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบได้ (4) ประชาชนให้ความสำคัญและต้องการใช้บริการ
หนังสือพิมพ์น้อย ไม่สามารถกระตุ้นต่อการดำเนินการจัดส่ง

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จังหวัดอุบลราชธานี" เป็นการศึกษาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) ในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล มุ่งศึกษาเฉพาะพื้นที่ 12 หมู่บ้าน ในท้องที่ 6 อำเภอ ของจังหวัดอุบลราชธานี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์ และปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน ในหมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จและหมู่บ้านที่การดำเนินการไม่ประสบความสำเร็จ

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เจาะจงเลือกพื้นที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์จำนวน 12 หมู่บ้าน ใน 6 อำเภอ อำเภอละ 2 หมู่บ้าน แบ่งเป็นหมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จ 1 หมู่บ้าน และการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบความสำเร็จ 1 หมู่บ้าน จำนวนหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ทั้งสิ้น 12 หมู่บ้าน การศึกษาข้อมูลได้เกี่ยวโยงถึงการศึกษาสภาพต่าง ๆ ในด้านความเป็นมา เศรษฐกิจ การศึกษา และการคมนาคมของชุมชนและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแต่ละแห่ง เพื่อให้เห็นบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมของประเด็นที่ศึกษาวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key - Informants) ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ และประชาชนผู้ใช้บริการหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation and Observation) การสนทนากลุ่มย่อย (Group Interview) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้านและค้นคว้าจากเอกสาร เช่น แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้าน (กชช. 2 ค) บันทึกการนิเทศตรวจเยี่ยม และเอกสารทะเบียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์ 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ประกอบด้วย (1) สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้าน (2) สภาพทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตอนที่ 2 ประกอบด้วย (1) สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์และวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์ (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอภาพรวมทั้งหมดของการศึกษา ตั้งแต่สภาพพื้นฐานทั่วไปของหมู่บ้านและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ วิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการจัดส่ง เสนอเป็นรายหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ ดังนี้

1. หมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์อำเภอม่วงสามสิบ

1.1 บ้านบัวยาง หมู่ที่ 8 ตำบลคู่มือใหญ่ อำเภอม่วงสามสิบ ตั้งอยู่ทางทิศ

ตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอ อยู่ไม่ไกลจากอำเภอ การคมนาคมติดต่อสะดวกทุกฤดูกาลประชากรจำนวนทั้งสิ้น 822 คน 119 ครัวเรือน ประกอบอาชีพหลักคือการทำนา มีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 62.33 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมู่บ้าน ฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี บริการสาธารณะในหมู่บ้าน มีไฟฟ้า ไปรษณีย์เอกชนอนุญาตกองทุนยาและเวชภัณฑ์ ศูนย์สาธิตการตลาด หอกระจายข่าว และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านด้านการศึกษาและศาสนา มีโรงเรียนประถมศึกษาของหมู่บ้าน 1 โรงเรียน วัด 1 แห่ง สภาพทั่วไป หมู่บ้านแห่งนี้มีความตื่นตัวเห็นความสำคัญของการศึกษา นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นที่อ่านหนังสือดีเด่นที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานี เคยชนะเลิศการประกวดเมื่อ พ.ศ. 2531 สภาพอาคารสถานที่และอุปกรณ์มีบริการเหมาะสมกับสภาพของที่อ่าน สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ สามารถบริการหนังสือพิมพ์แก่ประชาชนได้อย่างเป็นปัจจุบันทุกวัน โดยสม่ำเสมอตลอดมา วิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์ คณะกรรมการหมู่บ้านได้มอบหมายให้บุคคลผู้ทำหน้าที่ไปรษณีย์เอกชนอนุญาตของตำบล ซึ่งเป็นบุคคลในหมู่บ้านทำหน้าที่เป็นผู้รับส่ง การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์สำหรับหมู่บ้านแห่งนี้ประสบผลสำเร็จอย่างต่อเนื่องตลอดมาจนถึงปัจจุบันเนื่องจากปัจจัย (1) ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่สูง (2) ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนในการควบคุมการจัดส่ง (3) คณะกรรมการที่อ่านและคณะกรรมการหมู่บ้านเอาใจใส่ต่อการควบคุมการจัดส่ง และการใช้หนังสือพิมพ์ (4) ผู้นำไม่เป็นทางการของชุมชนที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมที่อ่านหนังสือของหมู่บ้าน (5) ครูอาสาสมัครการศึกษา นอกโรงเรียนมีส่วนในการแนะนำวางรากฐานในการควบคุมการจัดส่ง การรับ - จ่ายหนังสือพิมพ์ (6) ประชาชนเห็นความสำคัญและมีปริมาณความต้องการการใช้หนังสือพิมพ์ในแต่ละวันสูง เป็นปัจจัยผลักดันต่อการรับส่งหนังสือพิมพ์ (7) ที่อ่านได้รับการนิเทศตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ (8) การประกวดที่อ่านหนังสือของจังหวัด เป็นแนวกระตุ้นต่อการดำเนินการจัดส่งอีกประการหนึ่ง

1.2 บ้านปากทุ่ง หมู่ที่ 13 ตำบลหนองไข่นก

สภาพหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ตั้งบ้านเรือนกระจายไปตามความยาวของถนนที่ตัดผ่านหมู่บ้าน การคมนาคมสามารถติดต่อกับอำเภอและจังหวัดได้สะดวก จำนวนครัวเรือน 33 ครัวเรือน ประชากร 183 คน ประกอบอาชีพหลักคือ การทำนา อาชีพเสริมในหน้าแล้งคือ ปลูกพริก ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ดี บริการสาธารณะในหมู่บ้านมี ศูนย์สาธิต การตลาด กองทุนยาและเวชภัณฑ์ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านการศึกษาไม่มีโรงเรียน ประถมศึกษา ต้องให้บุตรหลานไปเรียนร่วมกับหมู่บ้านใกล้เคียง ประชาชนส่วนใหญ่ จบการศึกษาภาคบังคับ

สภาพที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นอาคารเอกเทศ หอคิวโทรมไม่ได้จัดบริการหนังสือพิมพ์ ในที่อ่านเป็นเวลาหลายปีแล้ว วิธีการจัดส่ง ผู้ใหญ่บ้านได้มอบหมายให้บุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ เป็นผู้รับมาจากตัวแทนจำหน่ายมาเก็บไว้บริการภายในบ้านของผู้ใหญ่บ้านเอง ซึ่งต่างจากวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่ต้องการให้ที่อ่านหนังสือเป็นแหล่งที่จะบริการข่าวสารข้อมูลในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแห่งนี้ถือว่าไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งพบเงื่อนไขหรือปัจจัยเกิดจาก (1) ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ปฏิบัติหน้าที่ได้ในขอบเขตจำกัด (2) คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และประชาชนไม่เห็นความสำคัญ ขาดความเข้าใจใส่ต่อการดำเนินงานที่อ่านหนังสือ (3) ขาดการนิเทศติดตามผลจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. หมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ อำเภอเสนางนิคม

2.1 บ้านป่าหวาย หมู่ที่ 5 ตำบลไร่สีสุก เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพย.) ประชากร 447 คน จำนวนครัวเรือน 105 ครัวเรือน ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอ 8 กิโลเมตร การคมนาคมติดต่อกับอำเภอสะดวกทุกฤดูกาล อาชีพหลักของประชาชนคือ การทำนา อาชีพเสริม

ได้แก่ การสานกระติบข้าวจากไม้ไผ่ สภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง - ก่อนข้างดี มีบริการสาธารณะหลายกิจกรรมในหมู่บ้าน มีวัด 1 แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่ของหมู่บ้านจบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้ศึกษาต่อ และเคยได้รับการฝึกอบรมโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านป่าหวาย เป็นที่อ่านหนังสือที่เด่นแห่งหนึ่งของอำเภอเสนางนิคม และของจังหวัดอุบลราชธานี สภาพเป็นอาคารเอกเทศ รัมน้ำภายในประกอบด้วยอุปกรณ์ หนังสือพิมพ์ และวารสารต่าง ๆ การรับส่งหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านแห่งนี้ดำเนินการประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี สามารถจัดบริการหนังสือพิมพ์ได้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ วิธีการจัดส่ง คณะกรรมการที่อ่านมอบให้นักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ เป็นผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือ บังคับทำให้การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย (1) บุคคลผู้รับส่งหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบต่อนักที่ส่ง (2) ผู้นำและคณะผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ให้ความสำคัญต่อที่อ่าน ในการควบคุมการจัดส่ง และการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง (3) ความต้องการในการใช้หนังสือพิมพ์ของประชาชนมีสูง (4) ผลจากการจัดระบบที่อ่านของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนที่เคยมาปฏิบัติภายในหมู่บ้านแห่งนี้ (5) ผู้มีอำนาจรับผิดชอบในการดำเนินงานที่อ่านของอำเภอเสนางนิคม มีครอบครัวอยู่หมู่บ้านนี้ (6) ผลอันเกิดจากการเป็นหมู่บ้านในโครงการพิเศษ (อพป.) ทำให้ประชาชนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

2.2 บ้านนาอุดม หมู่ที่ 3 ตำบลหนองไฮ เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก 93 ครัวเรือน ประชากร 311 คน ตั้งอยู่สุดเขตของอำเภอเสนางนิคม การคมนาคมติดต่อกับอำเภอไม่สะดวก เนื่องจากจำนวนเที่ยวรถโดยสารมีจำกัด และประชาชนไม่นิยมเดินทางไปอำเภอ เนื่องจากอยู่ใกล้กับอำเภออำนาจเจริญ ซึ่งมีสภาพต่าง ๆ เจริญกว่า อาชีพหลักของประชาชนคือ การทำนา ประกอบอาชีพเสริมโดยการทำไร่มันสำปะหลัง และไร่ปอ ฐานะทางเศรษฐกิจโดยรวมจัดอยู่ในชั้นยากจน มีบริการสาธารณะหลายกิจกรรมในหมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ศึกษาจบภาคบังคับและมีส่วนน้อยเท่าเท่านั้นที่ศึกษาต่อในชั้นมัธยม ประชาชนในหมู่บ้านเคยได้รับการอบรมในโครงการหมู่บ้านกองทุนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติแล้ว 1 ครั้ง

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ได้อาศัยมุมหนึ่งของศาลาประชาคมเป็นที่จัดบริการแก่สภาพ
 ชาติสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ - อุปกรณ์ และเอกสารอันเหมาะสมแก่สภาพที่อ่านหนังสือพิมพ์
 ที่หมู่บ้านได้รับเกิดการสูญหาย ได้รับไม่สม่ำเสมอ ไม่สามารถส่งมาบริการในที่อ่านหนังสือได้อย่าง
 ต่อเนื่อง สาเหตุที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจาก (1) สถานที่ตั้งของตัวแทนจำหน่าย
 หนังสือพิมพ์อำเภอเสนางนิคม ไม่อยู่ในเส้นทางที่สัญจรไปมาของบุคคลในหมู่บ้าน (2) ประชาชน
 ให้ความสำคัญและความสนใจกับหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านน้อยมาก (3) ผู้นำและคณะกรรมการที่
 เกี่ยวข้องยังไม่ได้เอาใจใส่ต่อการแก้ปัญหาการรับส่งหนังสือพิมพ์อย่างจริงจัง (4) ขาดการอำนวยความสะดวก
 ในการจัดส่งหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่าย

3. หมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ อำเภออำนาจเจริญ

3.1 บ้านโคกกลาง หมู่ที่ 5 ตำบลดงมะยาง เป็นหมู่บ้านขนาดเล็กตั้งอยู่สองฟาก
 ถนนชยางกูร ทางทิศใต้ของอำเภออำนาจเจริญ การคมนาคมการติดต่อกับอำเภอและจังหวัด
 สะดวกมาก จำนวนครัวเรือน 83 ครัวเรือน ประชาชน 457 คน อาชีพหลัก คือ การทำนา ไม่มี
 อาชีพเสริมในฤดูแล้ง นอกจากการเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานที่อื่นฐานะทางเศรษฐกิจโดย
 ส่วนรวมของหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง - ค่อนข้างดี ในหมู่บ้านมีบริการสาธารณะและกิจกรรม
 พัฒนาหลายอย่าง ด้านการศึกษาและศาสนา มีวัด 1 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง ประชาชน
 ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านจบการศึกษาภาคบังคับ และศึกษาต่อในชั้นสูงขึ้นเป็นส่วนน้อย

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านโคกกลางเคยได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับที่ 3 ในการประกวด
 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2531 สภาพที่อ่านใช้ธนาคารร่วมกับศูนย์
 สาธิตของหมู่บ้าน โดยจัดตกแต่งเป็นสัดส่วน จัดวัสดุอุปกรณ์เอกสารหนังสือต่าง ๆ เหมาะสมกับสภาพ
 การเป็นที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านมีบริการอย่างเป็นปัจจุบันและสม่ำเสมอโดยต่อเนื่องตลอดมา
 ด้วยประสิทธิภาพของการดำเนินการจัดส่ง ซึ่งมีปัจจัยสนับสนุน คือ (1) ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์
 มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่สูง (2) การเพิ่มตัวแทนจำหน่ายหลายแห่งในอำเภอทำให้มีความสะดวก
 ในการไปรับหนังสือ (3) ความต้องการใช้บริการหนังสือพิมพ์ของชาวบ้านมีสูง เป็นปัจจัยหลักกัน

ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ส่งหนังสือ (4) ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับหมู่บ้านเป็นแรงกระตุ้นต่อการพัฒนาที่อ่าน (5) ผู้นำและคณะผู้นำฝ่ายต่าง ๆ ของหมู่บ้านเห็นความสำคัญและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานของผู้รับส่งหนังสือพิมพ์ ตลอดจนการดำเนินงานของที่อ่านทั้งหมด

3.2 บ้านม่วงโป้ หมู่ที่ 3 ตำบลเหล่าพรวน เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก จำนวนครอบครัว 86 ครอบครัว ประชากร 565 คน ห่างจากตัวอำเภออำนาจเจริญ 24 กิโลเมตร การคมนาคมติดต่อกับอำเภอไม่สะดวก เนื่องจากมีรถโดยสารเพียง 1 เที่ยวในแต่ละวัน ประชาชนประกอบอาชีพหลักโดยการทอผ้า ไม่มีอาชีพเสริม มีครอบครัวที่สมาชิกเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานที่กรุงเทพมหานครจำนวนมากถึงร้อยละ 39.53 ของจำนวนครอบครัวทั้งหมู่บ้าน ฐานะทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมจัดอยู่ในชั้นปานกลางค่อนข้างยากจน ด้านการศึกษาและศาสนา มีวัด 1 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นในระดับมัธยมศึกษาเพียงส่วนน้อยและประชาชนเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ 1 ครั้ง

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านม่วงโป้ ปัจจุบันอยู่ในสภาพทรุดโทรม ขาดการเอาใจใส่ดูแลรักษา หนังสือพิมพ์ไม่ถูกจัดส่งมาบริการในที่อ่านตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากความด้อยประสิทธิภาพของการดำเนินการงาน ซึ่งเกิดจากเงื่อนไขคือ (1) คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและผู้นำไม่เห็นความสำคัญของหนังสือพิมพ์ และขาดการเอาใจใส่ดูแลการดำเนินงานที่อ่านทั้งหมด ทั้งอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการจัดส่งหนังสือพิมพ์ (2) ความต้องการใช้บริการหนังสือพิมพ์ของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ จึงไม่เกิดแรงกระตุ้นต่อการปฏิบัติงานของผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง

4. หมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ อำเภอโพธิ์ไทย

4.1 บ้านหินท่อม หมู่ที่ 7 ตำบลสารภี เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนที่ราบเนินเขา ห่างจากตัวอำเภอโพธิ์ไทย 12 กิโลเมตร การคมนาคมติดต่อกับอำเภอไม่สะดวก เนื่องจากมีรถโดยสารมีเพียงวันละ 1 เที่ยว จำนวนครอบครัว 62 ครอบครัว ประชากร 362 คน ประกอบอาชีพหลักคือ การทอผ้า และอาชีพเสริมคือการปลูกมันสำปะหลัง ปอกระเจาและมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานที่ทำงานที่กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 30.65 ของจำนวนครอบครัวทั้งหมด ฐานะ

ทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของหมู่บ้านจัดอยู่ในฐานะยากจน ด้านการศึกษาและศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ และศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนน้อย หมู่บ้านมีโรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง และสำนักสงฆ์ 1 แห่ง

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหินท่อม เป็นที่อ่านที่เด่นแห่งหนึ่งของอำเภอโพธิ์ไทรเคยได้รับรางวัลชมเชยจากการประกวดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2531 สภาพที่อ่านยังคงได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี วัสดุอุปกรณ์ หนังสือวารสารที่ได้รับแจกจ่ายยังคงสภาพการบริการตลอดมา รวมทั้งหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือที่สามารถจัดบริการอย่างเป็นปัจจุบัน และต่อเนื่องสม่ำเสมอโดยตลอดอันเป็นผลจากความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งซึ่งมีปัจจัยที่เกื้อหนุนคือ (1) ผู้รับส่งหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ (2) ผู้นำหมู่บ้านและครูใหญ่ของโรงเรียนให้ความเอาใจใส่ต่อการดำเนินงานของที่อ่านโดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมการรับ - จ่ายหนังสือพิมพ์ (3) การประกวดที่อ่านและรางวัลที่ได้รับเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการดำเนินการที่ต่อเนื่อง (4) มีระบบการควบคุมการจัดส่งหนังสือพิมพ์โดยประชาชน

4.2 บ้านสองคอน หมู่ที่ 1 ตำบลสองคอน เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง ห่างจากตัวอำเภอโพธิ์ไทร 17 กิโลเมตร สภาพการคมนาคมติดต่อกับอำเภอสะเทวก จำนวนครอบครัว 174 ครัวเรือน ประชากร 1,230 คน อาชีพหลักส่วนใหญ่คือ การทำนา รองลงมาคือการทำประมงน้ำจืด มีสมาชิกจากครอบครัวในหมู่บ้านที่เคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 28.24 ฐานะทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง มีกิจกรรมที่เป็นบริการสาธารณะหลายอย่างในหมู่บ้าน ด้านการศึกษาและศาสนา มีโรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับและศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นมีจำนวนเล็กน้อย

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านสองคอน จัดบริการในอาคารที่พัสดุโดยสารของทางออกหมู่บ้าน สภาพที่ปรากฏหนังสือพิมพ์ส่วนน้อยเท่านั้นที่ได้จัดไปบริการ ส่วนมากแล้วหนังสือพิมพ์จะจัดส่งไม่ถึงที่อ่าน สูญหาย ทำให้การจัดบริการหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านนี้ไม่ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของโครงการ เกิดจากปัจจัยที่เป็นสาเหตุคือ (1) วิธีการจัดส่งขาดประสิทธิภาพเนื่องจาก ไม่ได้

มีการมอบหมายหน้าที่แก่บุคคลอย่างเฉพาะเจาะจง เป็นปัญหาแก่การติดตามหนังสือพิมพ์ (2) การขาดอาคารสถานที่ที่เป็นเอกเทศ ทำให้ขาดหลักแหล่งที่ จัดส่ง จัดเก็บ และจัดบริการหนังสือพิมพ์ (3) คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านขาดการเอาใจใส่ และ (4) การเห็นความสำคัญและความต้องการในการใช้บริการจากหนังสือพิมพ์หมู่บ้านอยู่ในระดับต่ำ จึงขาดแรงผลักดันต่อการแก้ไข้ปัญหา

5. หมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ อำเภอลำปาง

5.1 บ้านวังสะแบงใต้ หมู่ที่ 3 ตำบลหนองแสงใหญ่ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูลห่างจากอำเภอลำปาง 15 กิโลเมตร การคมนาคมติดต่อกับอำเภอลำปางทุกฤดูกาล จำนวนครัวเรือน 95 ครัวเรือน ประชากร 534 คน ประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก ครอบครัวยุคใหม่มีสมาชิกเคลื่อนย้ายแรงงานคิดเป็นร้อยละ 30.53 ที่ไปทำงานที่กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดโดยส่วนรวมอยู่ในขั้นดี ด้านการศึกษาประชาชนส่วนใหญ่แม้จะจบการศึกษามัธยมศึกษา แต่ก็มีความตื่นตัวทางการศึกษาสูง

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านวังสะแบงใต้เป็นที่ย่านที่เด่นแห่งหนึ่งของอำเภอลำปาง เคยได้รับรางวัลชมเชยจากการประกวดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2531 สภาพที่อ่านเป็นอาคารมั่นคงถาวร ตั้งอยู่ในบริเวณวัด มีวัสดุ - อุปกรณ์ที่เพียงพอเหมาะสมกับสภาพที่อ่าน และยังคงสภาพการบริการหนังสือพิมพ์แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบันตลอดมาจนถึงปัจจุบัน เป็นผลจากการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ที่ประสบความสำเร็จ อันเนื่องมาจากปัจจัยสนับสนุนคือ (1) คณะกรรมการที่อ่านหนังสือ ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาส และอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาของหมู่บ้าน ให้ความสำคัญเอาใจใส่ต่อการดำเนินงานที่อ่านในทุก ๆ ด้าน (2) ความต้องการใช้บริการหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับสูง (3) บุคลากรผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญและรับผิดชอบต่อนหน้าที่สูง (4) ตัวแทนจำหน่ายให้ความสำคัญและอำนวยความสะดวกต่อการจัดส่งหนังสือพิมพ์ (5) การที่สถานที่ตั้งของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่ในวัด ภูมิ - สามเณรมีส่วนในการควบคุมดูแลด้วย

4.2 บ้านห้วยสะคาม หมู่ที่ 3 ตำบลโขงเจียม สภาพหมู่บ้านขนาดเล็ก ตั้งอยู่ที่เนินสูงริมแม่น้ำโขง ห่างจากอำเภอ 4 กิโลเมตร การคมนาคมติดต่อกับอำเภอสะดวกมาก จำนวนครัวเรือน 48 ครัวเรือน ประชากร 264 คน อาชีพหลักคือ การทำนาและการทำการประมงน้ำจืดในแม่น้ำโขง ประชากรมีการเคลื่อนย้ายแรงงานจำนวนมาก ลักษณะเคลื่อนย้ายไปทั้งครอบครัว หลังฤดูการทำนา สภาพเศรษฐกิจโดยรวม จัดอยู่ในชั้นยากจน ด้านการศึกษาและศาสนา มีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรง ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ และมีส่วนน้อยที่ได้รับการศึกษาต่อด้านศาสนา หมู่บ้านมีสำนักสงฆ์ 1 แห่ง

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านห้วยสะคาม ในอดีตก่อนปี 2530 ที่อ่านแห่งนี้เคยเป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านคึกคักของอำเภอโขงเจียม แต่หลังจากนั้นเป็นต้นมา ที่อ่านแห่งนี้ได้ชำรุดทรุดโทรม ไม่สามารถที่จะจัดบริการในด้านหนังสือพิมพ์ได้ดีเหมือนที่ผ่านมา จากการศึกษาพบปัจจัยที่เป็นสาเหตุคือ (1) การดำเนินงานที่อ่านช่วงประสบผลสำเร็จเป็นผลจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลเพียงคนเดียวที่มีความรักในด้านการอ่าน ไม่ใช่เป็นผลจากการปฏิบัติงานโดยส่วนรวม (2) ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ที่เคยดำเนินการประสบผลสำเร็จคนเก่า ไม่สามารถทำหน้าที่ได้เหมือนเดิม (3) ความต้องการในการใช้หนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก ไม่เกิดแรงผลักดันต่อการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานที่อ่าน

6. หมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ อำเภอเมืองอุบลราชธานี

6.1 บ้านหนองมุก เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ใกล้กับตัวอำเภอเมืองอุบลราชธานีสภาพการคมนาคม สามารถติดต่อกับตัวอำเภอได้สะดวกตลอดเวลา สภาพเศรษฐกิจอาชีพหลักคือ การทำนา อาชีพเสริมคือ การปลูกพริกพันธุ์หัวเรือ ทำรายได้ให้แก่ประชาชนในแต่ละปีจำนวนมาก ฐานะทางเศรษฐกิจของหมู่บ้านแห่งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับหมู่บ้านทั่วไปของจังหวัดอุบลราชธานี จัดอยู่ในชั้นดี ในหมู่บ้านมีกิจกรรมและบริการสาธารณะหลาย ๆ อย่างที่ดำเนินการประสบผลสำเร็จ ด้านการศึกษาและศาสนา หมู่บ้านมีโรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง วัด 1 แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ จากสภาพเศรษฐกิจและการคมนาคมที่สะดวกกับตัวจังหวัด ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัวและเห็นความสำคัญของการศึกษา

ในส่วนของการอ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมา โดยตลอด เป็นที่อ่านหนังสือที่มีคุณภาพทั้งในด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์ เอกสาร หนังสือเสริม และสามารถจัดบริการหนังสือพิมพ์ได้อย่างเป็นปัจจุบันและต่อเนื่องโดยตลอด นับตั้งแต่ที่จัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2526 จนถึงปัจจุบัน วิธีการจัดส่งได้อาศัยผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งขับรถโดยสารส่งแม่ค้าในตลาดตัวเมืองเป็นผู้ทำหน้าที่รับส่ง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน ได้แก่ (1) ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ (2) ตัวแทนจำหน่ายให้การบริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับส่ง (3) ความต้องการในการใช้บริการหนังสือพิมพ์ของประชาชนอยู่ในระดับสูง (4) ศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาของผู้นำและกรรมการหมู่บ้านอยู่ในระดับสูง (5) อาคารสถานที่เป็นเอกเทศและมั่นคงถาวร สามารถอำนวยความสะดวกและมั่นใจในการจัดบริการ (6) มีระบบการควบคุมโดยเอกสาร

6.2 บ้านเหล่าเสือโก้ก เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ ห่างจากตัวจังหวัด 21 กิโลเมตร สภาพการคมนาคม ติดต่อกับตัวอำเภอเมืองอุบลราชธานีได้สะดวกมาก ในด้านเศรษฐกิจประชาชนทำนาเป็นอาชีพหลัก ฐานะทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง มีบริการสาธารณะหลายกิจกรรมในหมู่บ้าน ด้านการศึกษาและศาสนา มีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน 1 โรงเรียน 1 แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษามัธยมศึกษา เป็นหมู่บ้านที่มีความสำคัญและมีความต้องการทางด้านการศึกษาสูง

ในด้านที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ได้จัดสร้างเป็นอาคารเอกเทศขนาดเล็กไว้ใจกลางหมู่บ้าน เป็นสถานที่เหมาะสมและสะดวกต่อการไปใช้บริการ แต่สภาพปัจจุบันไม่สามารถจัดบริการหนังสือพิมพ์แก่ประชาชนได้ สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์สามารถจัดส่งถึงหมู่บ้าน แต่ไม่ได้จัดส่งที่อ่าน เกิดการสูญหาย ไม่มีสภาพที่จะบริการแก่ประชาชนอื่นเนื่องจากสาเหตุคือ (1) คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและผู้นำหมู่บ้านขาดการเอาใจใส่ต่อการควบคุมการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ (2) ขาดการนิเทศติดตามผล จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (3) วิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ได้มอบหมายให้ใครคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่โดยเฉพาะ ทำให้ไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบได้ (4) ประชาชนให้ความสำคัญ และมีความต้องการใช้บริการหนังสือพิมพ์น้อย ไม่สามารถกระตุ้นต่อการพัฒนาระบบการจัดส่ง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากันพบว่า มีข้อค้นพบบางประการที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. วิธีการจัดซื้อ - จัดส่งหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของจังหวัดอุบลราชธานี ได้ดำเนินการในวิธีที่ 1 คือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี จัดซื้อหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (Agent) โดยวิธีพิเศษ และตัวแทนจำหน่ายรับผิดชอบในการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไปยังที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ภายในเวลา 2 วัน วิธีดำเนินการของตัวแทนจำหน่ายในจังหวัดปฏิบัติคือ จะแจ้งให้ร้านค้าที่เคยเป็นตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ของตนอยู่เดิมแล้วในอำเภอต่าง ๆ ให้ปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน (Sub - Agent) อีกหน้าที่หนึ่งด้วย การศึกษาพบว่า

1.1 ข้อดีของวิธีการจัดซื้อ - จัดส่งหนังสือพิมพ์ วิธีที่ 1

1.1.1 หนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (Agent) สามารถจัดส่งถึงตัวแทนจำหน่ายในอำเภอได้อย่างรวดเร็ว เป็นปัจจุบัน จากการดำเนินการที่ผ่านมา ยังไม่ปรากฏเกิดการเสียหายในการจัดส่งช่วงนี้

1.1.2 ประชาชน หรือผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์มีความสะดวกในการมารับหนังสือพิมพ์จากร้านค้าหรือตัวแทนจำหน่ายในอำเภอ (Sub - Agent) มากกว่าการดำเนินงานในรูปแบบเดิมที่ต้องไปรับจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

1.2 ข้อจำกัดของวิธีการจัดซื้อ - จัดส่งหนังสือพิมพ์วิธีที่ 1

1.2.1 การคัดเลือกตัวแทนจำหน่ายในอำเภอ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือก เนื่องจากเป็นอำนาจหน้าที่ของตัวแทนจำหน่าย (Agent) โดยตรง

1.2.2 สภาพการดำเนินการในปัจจุบัน ตัวแทนจำหน่ายระดับอำเภอ (Sub - Agent) เกือบทั้งหมดเป็นร้านค้าที่จำหน่ายหนังสือพิมพ์และสินค้าอื่น ๆ โดยส่วนตัวอยู่แล้ว การมอบ

หน้าที่การแจกจ่ายหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านต่าง ๆ ให้ปฏิบัติจึงทำไม่ได้เต็มที่ แม้จะมีค่าตอบแทนที่เป็นเปอร์เซ็นต์ส่วนแบ่งในค่าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับก็ตาม ผู้วิจัยได้พบปัญหาในการปฏิบัติงานหลายประการ ได้แก่ ความเอาใจใส่ต่อหนังสือพิมพ์ในส่วนที่เป็นของหมู่บ้านยังมีน้อย ไม่จัดแยกหนังสือพิมพ์ในส่วน of หมู่บ้านให้เป็นสัดส่วนต่างหากจากหนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายโดยปกติของร้านค้า ไม่ได้ควบคุมต่อการลงนามรับหนังสือพิมพ์อย่างจริงจัง และหน้าที่ในการเป็นผู้จัดส่งให้หมู่บ้าน อำนวยความสะดวกในการจัดฝากหรือผู้ทำหน้าที่รับส่ง ตัวแทนจำหน่ายแทบจะไม่ได้ดำเนินการ ลักษณะการปฏิบัติงานจะเพียงแต่การรับหนังสือพิมพ์ที่ฝากมาจากตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด แล้วจัดวางบนโต๊ะรอผู้มารับ เช่นเดียวกันกับลักษณะการค้าขายโดยปกติ

1.2.3 ตามที่ปรากฏในข้อสัญญาการจัดซื้อ - จัดส่งหนังสือพิมพ์ ที่

ตัวแทนจำหน่าย (Agent) ทำกับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ตัวแทนจำหน่ายในอำเภอ (Sub - Agent) จะไม่ปรากฏชื่อเกี่ยวข้องกับแต่ประการใด ดังนั้น การควบคุมการดำเนินงานของตัวแทนจำหน่ายในอำเภอจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (Agent) เท่านั้น เจ้าหน้าที่จากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในอำเภอ ไม่มีอำนาจเป็นทางการที่จะติดตามควบคุมหรือตรวจสอบการปฏิบัติงานของตัวแทนจำหน่ายในระดับอำเภอ (Sub - Agent)

1.2.4 โดยปกติแล้ว ตัวแทนจำหน่ายในอำเภอ (Sub - Agent)

จะรับผิดชอบจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในอำเภอนั้น ๆ ทุกแห่ง การผูกพันในลักษณะนี้ทำให้บางหมู่บ้านประสบปัญหาในการมารับหนังสือพิมพ์ เนื่องจากเส้นทางระหว่างหมู่บ้านกับอำเภอที่สังกัดสภาพการคมนาคมไม่สะดวก หรือไม่ใช้เส้นทางที่ประชาชนในหมู่บ้านนิยมเดินทาง

1.2.5 การเพิ่มจุดจ่ายย่อยสำหรับอำเภอที่มีพื้นที่กว้างขวาง จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดส่งหนังสือพิมพ์ เนื่องจากจุดจ่ายย่อยจะอยู่ใกล้กับหมู่บ้านเป้าหมายมากขึ้น และเป็นการอำนวยความสะดวกต่อการรับส่งของแต่ละหมู่บ้าน

2. ปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ที่สำคัญที่สุด คือ ผู้ทำหน้าที่ผู้รับส่งหนังสือพิมพ์ระหว่างตัวแทนจำหน่ายในอำเภอกับหมู่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการในปัจจุบันการจัดส่งในส่วนของตัวแทนจำหน่ายยังไม่ได้ปฏิบัติแต่อาศัยการมารับหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายโดยบุคลากรผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือซึ่งเป็นคนกลางผู้เชื่อมระหว่างตัวแทนจำหน่ายกับหมู่บ้าน จากปรากฏการณ์ที่ค้นพบ ทุกหมู่บ้านที่การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ดำเนินการประสบผลสำเร็จ เป็นผลจากความรับผิดชอบเอาใจใส่ต่อการรับส่งของบุคลากรผู้ทำหน้าที่นี้

3. เงื่อนไขที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินการจัดส่ง หรือรับหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านคือ คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งประธานโดยตำแหน่งคือผู้ใหญ่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้งหมด ถ้าหากกรรมการสามารถคัดเลือกบุคคลผู้มีคุณภาพมาทำหน้าที่ผู้รับส่ง ติดตามควบคุมและตรวจสอบการรังส่งอย่างสม่ำเสมอ การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ย่อมประสบความสำเร็จ แต่ถ้าคณะกรรมการขาดความรับผิดชอบและเอาใจใส่แล้ว ผลย่อมปรากฏในลักษณะตรงกันข้าม

4. วิธีการคัดเลือกบุคคลโดยเป็นมติของประชาชนหรือคณะกรรมการหมู่บ้านและมีการระบุบุคคลผู้ทำหน้าที่นี้โดยเฉพาะเจาะจง จะทำให้การดำเนินการรับส่งหนังสือพิมพ์ประสบผลดี เนื่องจากส่วนหนึ่งจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนของหมู่บ้าน และบุคคลผู้ทำหน้าที่นี้ควรจะมีคุณสมบัติสำคัญคือ เป็นผู้รักการอ่านและเห็นความสำคัญของหนังสือพิมพ์ มีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานกิจกรรมของส่วนรวม และควรเป็นบุคคลภายในหมู่บ้าน

5. การควบคุมการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์โดยประชาชนในหมู่บ้าน เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะกระตุ้นเตือนบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ แต่ทั้งนี้ก็จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อหนังสือพิมพ์เข้าไปอยู่ในฐานะสิ่งที่เขามีความจำเป็นที่จะต้องอ่านเห็นความสำคัญ และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ สภาพเช่นนี้จะเกิดในแต่ชุมชนได้ต้องใช้เวลา แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ย่อมหมายถึงหนังสือพิมพ์ได้เข้าไปอยู่ในส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของบุคคลในชุมชนหรือหมู่บ้านนั้น ๆ และชุมชนจะมีกลวิธีในการควบคุมของเขาเอง ดังตัวอย่างในหน่วยการศึกษาวิเคราะห์ที่ได้นำเสนอมาแล้ว

6. ในการจัดสรรหนังสือพิมพ์สำหรับหมู่บ้านต่าง ๆ ในแต่ละปีงบประมาณ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานโครงการนี้โดยตรง คือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดยังขาดการเตรียมบุคคลในหมู่บ้านที่จะเข้ามาดำเนินงานที่อ่าน ทำให้หนังสือพิมพ์ที่จัดเข้าสู่หมู่บ้านขาดการดำเนินการที่ถูกต้อง เช่นเอาไปใช้ส่วนตัว จัดส่งสถานที่อื่นที่ไม่ใช่ที่อ่าน เป็นต้น ถ้าสภาพที่เกิดขึ้นนี้ปล่อยไปนาน ๆ จนประชาชนเห็นว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาแล้ว การดำเนินการแก้ไขเพื่อให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของโครงการในภาพหลังจะทำได้ยาก

7. สภาพที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ได้แก่ ความเป็นเอกเทศ สภาพมั่นคงถาวร ตั้งอยู่ในสถานที่อันเหมาะสม มีวัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่ควรแก่สภาพที่อ่าน ผู้วิจัยเห็นว่ามีผลสำคัญที่จะก่อให้เกิดความมั่นคงและมั่นใจต่อการที่จะจัดส่งหนังสือพิมพ์ไปไว้บริการ อีกทั้งเป็นสัญลักษณ์ของโครงการ และเป็นการแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาระหว่างราชการกับประชาชนอีกด้านหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนถ้าเปรียบเทียบสภาพดังกล่าวระหว่างหมู่บ้านที่ดำเนินการประสบความสำเร็จกับที่ไม่ประสบความสำเร็จ

8. ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน เป็นผู้มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จากการสังเกตของผู้วิจัย พบความสำเร็จในการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในท้องถิ่นอื่น ๆ ที่มีครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่อยู่ เช่นเดียวกับหมู่บ้านที่เป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์บางแห่งที่ได้เสนอมา

9. การดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งรวมทั้งระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กันกับศักยภาพในการพัฒนาตนเองและชุมชนของประชาชนและคณะกรรมการหมู่บ้าน ดังผลการประเมินจากคณะกรรมการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต) ตำบลต่าง ๆ ของหมู่บ้านที่ศึกษาวิเคราะห์ จะผ่านแบบเทียบเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ. 3) ข้อ 36.23 หมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ข้อ 36.24 หมู่บ้านร่วมกันบำรุงรักษาสาธารณะสมบัติที่รัฐและชุมชนสร้างขึ้น และข้อ 36.28 กรรมการหมู่บ้านมีความสามารถวางแผนดำเนินการตามแผน และจัดระบบการบำรุงรักษาผลงานด้วยตนเองได้ และในหมู่บ้านที่ดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จ ส่วนใหญ่จะไม่ผ่านแบบเทียบเกณฑ์ข้อดังกล่าว

10. การนิเทศติดตามผลการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นวิธีการสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องกับการ
ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยเห็นว่า ช่วงเวลาในปัจจุบันนี้ สื่อที่เป็นหลักสำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในการ
ให้บริการแก่ประชาชนคือหนังสือพิมพ์ การที่จะจัดส่งหนังสือพิมพ์เพื่อนำไปบริการในที่อ่านของหมู่บ้าน
แต่ละแห่งได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดผู้เป็นเจ้าของโครงการ ตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ในจังหวัด (Agent) ผู้รับผิดชอบการจัดส่ง
ตัวแทนจำหน่ายระดับอำเภอ (Sub - Agent) ผู้จัดส่งและบริการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ทำหน้าที่
รับส่ง คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ผู้มีหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินงานที่อ่าน และ
ตรวจรับหนังสือพิมพ์ และประชาชนผู้ใช้บริการที่จะต้องช่วยกันปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องเกื้อหนุนซึ่งกัน
และกัน ตลอดจนการรายงานผลที่ปรากฏจริงในแต่ละหมู่บ้านให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อ
ประโยชน์สูงสุดตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่ว่าจะจัดสร้างเอกเทศ
มันคงถาวร หรือใช้งบประมาณจำนวนมากร้างก็ทำได้ แต่หากไม่สามารถจัดส่งหนังสือพิมพ์ไปไว้
บริการได้แล้ว ที่อ่านหนังสือแห่งนั้นก็ถืออาคารร้างแห่งหนึ่งของหมู่บ้านนั่นเอง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การคัดเลือกผู้แทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ระดับอำเภอ (Sub - Agent) ควรพิจารณาการ
ที่จะให้ได้ตัวแทนที่มีความรับผิดชอบเอาใจใส่ต่อการบริการและการจัดส่งเป็นอย่างดี เพราะการที่
จะสามารถกระจายหนังสือพิมพ์ออกไปสู่หมู่บ้านเป้าหมายได้มากนักน้อยเพียงใด ส่วนสำคัญส่วนหนึ่งก็คือ
ประสิทธิภาพในการบริการและอำนวยความสะดวกจากตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ในระดับอำเภอ
2. ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรจัดประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติระหว่าง
ผู้แทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ในจังหวัด (Agent) ผู้แทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ระดับอำเภอ (Sub -

Agent) และผู้มีหน้าที่ควบคุมติดตามผลในระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อวางแผนงานในการปฏิบัติร่วมกัน โดยเฉพาะในด้านการควบคุม การตรวจสอบ ตามพันธะสัญญาที่ระบุไว้ในสัญญาการจัดซื้อ - จัดส่ง

3. ก่อนที่จะมีการจัดสรรหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านในหมู่บ้านใด ๆ ก็ตาม ควรจะต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนในหมู่บ้านแห่งนั้นก่อน ทั้งในส่วนกรรมการที่อ่านผู้รับผิดชอบและประชาชนผู้ใช้บริการ โดยศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอาจจะจัดเจ้าหน้าที่ออกไปประชุมชี้แจงในหมู่บ้าน เพื่อให้ทราบแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานที่ถูกต้อง

4. ในพื้นที่อำเภอที่มีอาณาเขตกว้างขวาง หรือไม่อยู่ในเส้นทางที่เหมาะสมต่อการมารับหนังสือพิมพ์ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดควรพิจารณาเพิ่มจุดจ่ายที่เป็นตัวแทนจำหน่าย (Sub - Agent) โดยประสานงานกับตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด ทั้งนี้ จะต้องเลือกสถานที่ที่มีความสะดวกเหมาะสม ในด้านการคมนาคม สามารถอำนวยความสะดวกต่อการมารับหรือจัดส่งหนังสือพิมพ์แก่หมู่บ้านในกลุ่มพื้นที่นั้นจริง

5. การเลือกบุคลากรผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ของแต่ละหมู่บ้าน ควรดำเนินการเป็นทางการโดยมติของที่ประชุมประชาชน หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน และควรระบุมอบหมายแก่บุคคลหรือคณะบุคคลเป็นการเฉพาะเจาะจงแล้วแต่งตั้งเป็นกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ เพื่อเป็นการยกย่องให้คุณค่าซึ่งเป็นขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานสะดวกในการติดตามและควรเป็นบุคคลภายในหมู่บ้าน

6. การนิเทศติดตามผลโดยบุคลากรผู้เกี่ยวข้องโดยสม่ำเสมอ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการควบคุมการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะในส่วน of ตัวแทนจำหน่ายระดับอำเภอ (Sub - Agent) และในหมู่บ้านซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการดำเนินการจัดส่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดที่ใช้วิธีการจัดซื้อ จัดส่งหนังสือพิมพ์ วิธีที่ 1 ซึ่งศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนเป็นผู้ซื้อจากตัวแทนจำหน่าย แล้วตัวแทนจำหน่ายรับผิดชอบจัดส่ง กับ วิธีที่ 2 ซึ่งศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้จัดซื้อจากตัวแทนจำหน่ายในจังหวัดและรับผิดชอบจัดส่งเอง เพื่อให้ทราบข้อดี ข้อบกพร่องและประสิทธิภาพของการดำเนินการแต่ละวิธี

2. ควรศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณตามปัจจัย หรือองค์ประกอบที่กั้นพบในการศึกษาคั้งนี้ เพื่อจัดระดับความสำคัญของปัจจัยแต่ละตัวว่าเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้านมากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. คู่มือการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน.

กรุงเทพฯ : กองปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2529. ช.

_____. แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนฉบับที่ 6 (2530 - 2534). กรุงเทพฯ :

กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2529. ก.

_____. หนังสือด่วนมาก ที่ ศธ 1104/ว 0378 เรื่อง การพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดส่ง

. หนังสือพิมพ์. ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2530. อักสำเนา.

_____. หนังสือที่ ศธ 1104/4300 เรื่อง การพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดส่งหนังสือพิมพ์.

ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2530. อักสำเนา.

_____. หนังสือที่ ศธ 1104/0462 เรื่อง การพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดส่งหนังสือพิมพ์.

ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2530. อักสำเนา.

_____. หนังสือที่ ศธ 1104/9152 เรื่อง การจัดซื้อหนังสือพิมพ์รายวันในปีงบประมาณ 2532.

ลงวันที่ 30 กันยายน 2531. อักสำเนา.

_____. วิวัฒนาการทางการศึกษานอกโรงเรียนของไทย. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน, 2527.

_____. สรุปย่องานวิจัย ประเมินผล ติดตามผลการศึกษานอกโรงเรียนที่ดำเนินงานโดยศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง ภาคเหนือ และกองแผนงานและวิจัยกรมการศึกษา
นอกโรงเรียน 2520 - 2524. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2525.

_____. องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน.

กรุงเทพฯ : กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2528.

การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี, ศูนย์. คู่มืออบรมคณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์
ประจำหมู่บ้าน. อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี,
2524. อักสำเนา.

การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี, ศูนย์. แผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2531.

อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี, 2531. อักสำเนา.

_____. สรุปผลการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ปี 2529. อุบลราชธานี :

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี, 2529. อักสำเนา.

_____. สรุปผลการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ปี 2530. อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษา

นอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี, 2530. อักสำเนา.

การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ศูนย์. ผลกระทบของที่อ่านต่ออัตราการล้มหนังสือ
จำนวนหนังสือ และการพัฒนาตนเองของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2527.

อักสำเนา.

การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ, ศูนย์. รายงานผลการประเมินผลที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2523. ลำปาง : ฝ่ายแผนงานและวิจัย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ภาคเหนือ, 2524. อักสำเนา.

กุหลาบ หวังศิริกุล. ความคงอยู่ของการรู้หนังสือของผู้จบการศึกษาจากโครงการแก้ไขการ
ไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2517. อักสำเนา.

เก็บ ศรีสง่า. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของ
ประชาชนในเขตชนบทพื้นที่ยากจน อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อักสำเนา.

โกวิท วรพิพัฒน์. "จากใจถึงใจ" ใน 9 ปีกรมการศึกษานอกโรงเรียน. หน้า 111. กรุงเทพฯ :
กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2531.

จินดา นูเร. ปัญหาการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน : กรณีศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. อักสำเนา.

นรินทร์ บุญวงศ์. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการรับรู้ข่าวสารของประชาชน
ในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในอำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร.

ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
อัครสำเนา.

ประสิทธิ์ ฤทธาภิรมย์. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของชาวบ้าน
ในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในอำเภอกวนขน จังหวัดพัทลุง.

ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.
อัครสำเนา.

ไพรัตน์ เคชะรินทร์. "การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีรัฐบาลและเอกชน กรณีศึกษาจาก
มหกรรมหุ่นฟางนกและกรรنگ จังหวัดชัยนาท," ใน การศึกษานอกระบบ. 3(7) :
22 - 23; มกราคม 2531.

ทวี นาคบุตร. "ความจำเป็นในการรับรู้ข่าวสารข้อมูลของประชาชน," ใน ข่าวสารข้อมูลกับ
การพัฒนาคุณภาพชีวิต. หน้า 290 - 291. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน,
2529. (รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 6)

✓ รหัน แดงจวง และรัตนา บุรพาภูล. "ผลกระทบของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่มีต่อการพัฒนา
ตนเองเพื่อเพิ่มพูนทักษะการอ่าน และการเขียนของชาวชนบท," ใน วิจัยสนเทศ.
8(87) : 29 ; ธันวาคม 2530.

สิริ เทศประสิทธิ์. การบริหารโครงการที่หนังสือสู่สถาบันและโครงการการศึกษาเคลื่อนที่
เพื่อมวลชน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2529.

สุนทร สุนันท์ชัย. "ผลงานของนักการศึกษาผู้ใหญ่ดีเด่น," ใน การศึกษานอกโรงเรียน.
24(139) : 17 - 26 ; สิงหาคม - กันยายน 2530.

สุภางค์ จันทวนิช. ชุดฝึกอบรมการวิจัยและการประเมินผลเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ :
กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2531. อัครสำเนา.

สมน ชูประสิทธิ์. การศึกษาเปรียบเทียบการรับข่าวสารและความรู้ระหว่างผู้ใช้กับไม่ใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน อำเภอตัวคั่นอง อำเภอสากเหล็ก และอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร.

วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

ศึกษานิพนธ์, กระหวาง. คู่มือการจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2518.

อาภรณ์ จันทรสว่าง. คำบรรยายลักษณะทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. 2522. อัดสำเนา.

อุดม เขยแก้วศ์. ความรู้เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2527.

Guillermo, Artemic Romos. "Readership of TABILA, the Philippines Newspaper," Dissertation Abstracts. 34 : 1307-A, September, 1973.

International Labour Office. Participation by Employes and Work, Organization in Economic and Social Planning. Geneva : International Labour Office, 1971.

Sadsad, Gloria Tabor. Mass Media Habit of Rural People in Philippines Municipality. Unpublished : Master's Thesis, University of Philippines Los Banos, 1977.

Schram, Wilbour and Donald E. Robert. The Process and Effects of Mass Communication. Revise ed., California : Standford, 1971.

UNESCO, Adult Education Information Notes. Paris, The UNESCO Press, 1975.

Reeder, William W. Some Aspects of the Informal Social Participation of Farm Families in New York State. Unpublished : Ph.D Dissertation, Cornell University, 1974.

တရားဥပဒေ

- 4.2 ความสะดวกในการติดต่อกับตัวอำเภอ
-
- 4.3 สภาพการติดต่อกับอำเภอ/จังหวัดในด้านจำนวนเที่ยวรถ และบุคคลผู้ติดต่อ
-
5. จำนวนครัวเรือน ครอบครั้ว
6. สภาพการจัดตั้งบ้านเรือนของหมู่บ้าน
-
-
7. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ
- 7.1 อาชีพหลักและอาชีพรองของประชาชน
-
- 7.2 รายได้เฉลี่ยต่อครอบครั้วต่อปี
- 7.3 การเคลื่อนย้ายแรงงาน
- ข้อมูลเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ
-
8. ข้อมูลด้านประชากรและการศึกษา
- 8.1 จำนวนประชากร คน แยกเป็นชาย คน หญิง คน
- 8.2 จำนวนประชากรแยกตามระดับการศึกษา
- ต่ำกว่าประถมศึกษา คน
- ประถมศึกษา คน
- มัธยมศึกษาตอนต้น คน
- มัธยมศึกษาตอนปลาย คน
- สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย คน
- อัตราการศึกษาต่อของผู้จบป.6 %

8.3 ข้อมูลอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูลที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

1. สถานที่ตั้ง

.....

2. ปี พ.ศ. ที่จัดตั้ง

3. มูลเหตุในการจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

.....

4. สภาพอาคาร ขนาด และสภาพบริเวณ

.....

.....

5. สภาพอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

5.1 โต๊ะเก้าอี้

5.2 ชั้นวางหนังสือพิมพ์

5.3 ตู้เก็บหนังสือพิมพ์เก่า

5.4 อื่น ๆ

.....

6. สภาพความเื้อออ่านวยต่อการนำส่งหนังสือพิมพ์ และการดูแลรักษา

.....

7. ข้อมูลอื่น ๆ

.....

แนวทางในการสัมภาษณ์คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

โครงการวิจัย : การศึกษาการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ในโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลพื้นฐาน

1. จำนวนกรรมการ คน
2. วุฒิการศึกษา ประถมศึกษา คน
 มัธยมศึกษา คน
 สูงกว่ามัธยมศึกษา คน
3. อาชีพ ทานา คน
 รับราชการ คน
 อื่น ๆ (ระบุ) คน
4. ระยะเวลาที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
5. มูลเหตุ/ขั้นตอนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการที่อ่าน
6. เคยได้รับการอบรมคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหรือไม่
-

การดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน

1. รูปแบบการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ดำเนินการอย่างไร ?
-
2. การจัดบุคคลผู้ทำหน้าที่จัดส่งหนังสือพิมพ์ ดำเนินการอย่างไร ?
-

3. จำนวนผู้ทำหน้าที่รับส่งมีกี่คน ได้มีการระบุบุคคลให้ทำหน้าที่นี้โดยเฉพาะหรือไม่ ?

.....

4. หมู่บ้านที่ได้จัดผลประโยชน์ตอบแทนผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์หรือไม่ อย่างไร ?

.....

สภาพ/ผลการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์

1. ความเป็นปัจจุบันในการรับหนังสือพิมพ์ ได้รับเร็วที่สุดภายในกี่วัน ช้าที่สุดภายในกี่วัน ?

.....

สภาพดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยหรือไม่อย่างไร ?

.....

2. ชนิดของหนังสือพิมพ์ที่ได้รับถูกต้องตามสัญญาหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่อย่างไร ?

3. จำนวนหนังสือพิมพ์ที่ได้รับครบ 2 ฉบับ/วันหรือไม่ ถ้าไม่ครบได้ดำเนินการแก้ไขอย่างไร ?

4. จุดแรกที่หนังสือพิมพ์ถูกนำไปส่งคืนที่อ่านใช่หรือไม่ ถ้าไม่ใช่ หนังสือพิมพ์ถูกนำไปส่งที่ใด เพราะอะไร และได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่อย่างไร ?

.....

.....

5. กรณีที่หนังสือพิมพ์ไม่ถูกนำไปส่งที่อ่าน กรณีเช่นนี้เกิดเป็นประจำ/บ่อยครั้งหรือไม่ หนังสือพิมพ์จะถูกนำไปส่งภายในเวลาเท่าใด ?

.....

6. กรณีที่อ่านหนังสือพิมพ์ ผู้รับส่งหนังสือพิมพ์ไม่ได้ทำหน้าที่รับส่งทุกวัน หนังสือพิมพ์เก่าที่ค้างการจัดส่ง ถูกนำไปส่งภายหลังหรือไม่ ถ้าไม่มีการจัดส่งเนื่องจากสาเหตุอะไร ทางคณะกรรมการได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่อย่างไร ?

.....

7. เมื่อเปรียบเทียบสภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ของที่อ่านแห่งนี้ โดยวิธีการจัดส่งในรูปแบบเดิมกับวิธีการที่รับจากตัวแทนจำหน่ายในปัจจุบัน ผลเป็นอย่างไร มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ?

.....

ข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจรับและควบคุมการจัดส่งหนังสือพิมพ์

1. การลงนามตรวจรับหนังสือพิมพ์ ได้ดำเนินการทุกวันหรือไม่อย่างไร เพราะอะไร ?

.....

2. การตรวจรับทุกครั้งท่านได้ตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนหรือไม่ เพราะอะไร ?

.....

3. ที่อ่านแห่งนี้ จัดให้มีทะเบียนคุมการรับจ่ายหนังสือพิมพ์หรือไม่ เพราะอะไร ? ..

.....

4. ที่อ่านแห่งนี้ ได้รับแบบฟอร์มตรวจรับหนังสือพิมพ์ของตัวแทนจำหน่ายหรือไม่

เพราะอะไร ?

.....

.....

5. กรุณาระบุ ๓ ข้อ ปัญหาในการลงนามตรวจรับหรือไม่ เพราะอะไร ?

6. กรณีที่หนังสือพิมพ์ไม่ถูกนำส่งที่อ่าน กรณีเช่นนี้เกิดเป็นประจำ/บ่อยครั้งหรือไม่

หนังสือพิมพ์จะถูกนำส่งภายในเวลาเท่าใด ?

.....

7. กรณีที่ที่อ่านหนังสือพิมพ์ ผู้รับส่งหนังสือพิมพ์ไม่ได้ทำหน้าที่รับส่งทุกวัน หนังสือพิมพ์เก่าที่ค้างการจัดส่ง ถูกนำส่งภายหลังหรือไม่ ถ้าไม่มีการจัดส่งเนื่องจากสาเหตุอะไร ทางคณะกรรมการได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่อย่างไร ?

8. ผู้รับส่งหนังสือพิมพ์ได้เอาใจใส่ต่อหน้าที่มากนักน้อยเพียงใด และท่านมีส่วนในการควบคุมการรับส่งหนังสือพิมพ์มากนักน้อยเพียงใด ?

9. เคยมีการนำประเด็นเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเข้าสู่ที่ประชุมของหมู่บ้านหรือไม่อย่างไร ?

10. เคยมีการรายงานปัญหาที่เกิดขึ้นกับที่อ่าน เช่น การไม่ได้รับหนังสือพิมพ์ หรือหนังสือพิมพ์สูญหายแก่บุคคลผู้เกี่ยวข้องหรือไม่ ถ้าเคยได้รายงานหน่วยงานใด ?

ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่มีต่อระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์

1. ท่านรู้สึกลำบากใจ หรือเป็นภาระยุ่งยากใจหรือไม่กับการเป็นผู้ดูแลการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ?

2. ปัญหาในการตรวจรับหนังสือพิมพ์ของคณะกรรมการมีหรือไม่อย่างไร ?

3. วิธีการรับส่งหนังสือพิมพ์ในรูปแบบปัจจุบัน มีข้อดีหรือปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง ?

5. จำเป็นหรือไม่ที่หนังสือพิมพ์จะต้องถูกนำส่งไปไว้ที่อ่านเท่านั้น ?

6. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร กรณีที่ประชาชนบางคนนำหนังสือจากที่อ่านไปอ่านที่บ้าน ?

แนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน

โครงการวิจัย : การศึกษาการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ในโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. การศึกษา
3. อายุ ปี
4. อาชีพหลัก
5. ที่พักอาศัยในปัจจุบัน
6. มุมเหตุที่ได้ทำหน้าที่ผู้รับส่งหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน
-

ข้อมูลเกี่ยวกับการรับส่งหนังสือพิมพ์

1. ท่านทราบข้อสัญญาในการรับส่งหนังสือพิมพ์หรือไม่ ?
.....
2. ท่านได้รับหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านที่ท่านรับผิดชอบอย่างไร ?
.....
3. ท่านได้ไปรับหนังสือพิมพ์ทุกวันหรือไม่ เพราะอะไร ?
.....
4. สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์
 - 4.1 ครบ 2 ฉบับ ทุกวันหรือไม่ เพราะอะไร ?
.....

4.2 ชนิดของหนังสือพิมพ์ถูกต้องตามสัญญาหรือไม่ เพราะอะไร ?

.....

5. กรณีที่ท่านไม่ได้ไปรับหนังสือพิมพ์ทุกวัน ตัวแทนจำหน่ายได้จัดหนังสือพิมพ์ที่ค้างจัดส่งในวันก่อน ๆ หรือไม่ เพราะอะไร ?

.....

6. ท่านได้รับการอำนวยความสะดวกจากตัวแทนจำหน่ายอย่างไร ?

6.1 จัดแบ่งหนังสือเป็นหมู่บ้าน/ตำบลชัดเจนหรือไม่ ?

.....

6.2 หนังสือพิมพ์ได้รับการบรรจุหีบห่อหรือไม่ ?

.....

6.3 มีการระบุชื่อหมู่บ้านบนหน้าหนังสือพิมพ์หรือไม่ ?

.....

7. หลักฐานเอกสารการรับหนังสือพิมพ์

7.1 ท่านเซ็นชื่อรับหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายทุกครั้งหรือไม่ ถ้าไม่ได้เซ็นชื่อรับลงรับหนังสือพิมพ์ได้ เพราะอะไร ?

.....

7.2 เมื่อหนังสือพิมพ์ถึงหมู่บ้านได้มีการลงบัญชีรับหนังสือพิมพ์หรือไม่ โดยใคร ถ้าไม่สามารถลงรับหนังสือพิมพ์ เพราะอะไร ?

.....

8. กรณีที่ท่านเป็นผู้รับหนังสือพิมพ์เพียงคนเดียว เมื่อติดธุระจำเป็น ได้มีการมอบหมายบุคคลอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

9. การนำส่งหนังสือพิมพ์ของผู้รับส่งหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน

9.1 ท่านได้นำหนังสือพิมพ์ส่งที่อ่านทันทีหรือไม่ ? ถ้าไม่นำส่งทันที หนังสือพิมพ์ถูกนำไปส่งไว้ที่ใด ? เพราะอะไร ?

- 9.2 กรณีที่หนังสือพิมพ์ถูกนำไปส่งที่อื่นนอกเหนือจากที่อ่าน หนังสือพิมพ์จะถูกนำไปส่งที่อ่านอีกเมื่อใด ?
- 9.3 กรณีที่หนังสือพิมพ์ถูกนำไปส่งที่อื่น มีคนคอยทวงถามจากท่านหรือไม่ ? เพราะอะไร ?

ความคิดเห็นต่อการจัดส่งหนังสือพิมพ์

1. ท่านรู้สึกเป็นภาระ ยุ่งยากใจหรือไม่ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ผู้รับส่งหนังสือพิมพ์ ?
.....
 2. วิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในรูปแบบปัจจุบัน มีปัญหาอุปสรรคหรือข้อดี ข้อเสียอย่างไร ?
.....
.....
 3. จากข้อ 2 ถ้าเห็นว่ามีปัญหาอุปสรรค ท่านเห็นว่าควรดำเนินการแก้ไขอย่างไร ?
.....
.....
 4. ท่านเห็นว่าจำเป็นหรือไม่ที่หนังสือพิมพ์หมู่บ้าน จะต้องถูกนำไปส่งไว้เฉพาะที่อ่านหนังสือของหมู่บ้านเท่านั้น ?
 5. ประชาชนในหมู่บ้านของท่านมีความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์มากน้อยเพียงใด ?
.....
 6. กรณีที่มีการนำหนังสือพิมพ์ไปอ่านนอกที่อ่าน ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ?
 7. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับระบบการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้านของท่าน
-
-
-
-
-

แนวทางในการสัมภาษณ์กลุ่มประชาชนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

โครงการวิจัย : การศึกษาการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ในโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้ข้อมูล

1. เพศ ชาย คน
หญิง คน
2. อายุ ต่ำกว่า 14 ปี คน
14 - 20 ปี คน
21 - 50 ปี คน
51 ขึ้นไป คน
3. อาชีพ ห่านา คน
อื่น ๆ (ระบุ) คน
4. การศึกษา ประถมศึกษา คน
มัธยมศึกษา คน

สภาพการได้รับหนังสือพิมพ์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

1. ที่อ่านแห่งนี้ ได้รับหนังสือพิมพ์เร็วที่สุดภายในกี่วัน ช้าที่สุดภายในกี่วัน ถ้าได้รับล่าช้า
ท่านทราบหรือไม่สาเหตุเพราะอะไร ?
.....
.....
2. ชนิดของหนังสือพิมพ์ถูกต้องตามสัญญาทุกวันหรือไม่ ? เพราะอะไร ?
.....

3. จำนวนหนังสือพิมพ์ได้รับครบ 2 ฉบับ ทุกวันหรือไม่เพราะอะไร ?

การควบคุมการรับส่งหนังสือพิมพ์โดยประชาชนผู้ใช้บริการ

1. มีการนำหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านไปใช้เป็นการส่วนตัวหรือไม่ ?

2. คณะกรรมการได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมให้มีหนังสือพิมพ์ไว้บริการในที่อ่านมากน้อยเพียงใด และท่านทราบหรือไม่ว่า ใครบ้างเป็นกรรมการที่อ่าน ?

3. ท่านทราบหรือไม่ว่าใครคือผู้มีหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์มายังที่อ่าน และบุคคลผู้นี้ได้เอาใจใส่ต่อหน้าที่มากน้อยเพียงใด ?

4. เคยมีการนำเรื่องเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์หมู่บ้านเข้าสู่ที่ประชุมหรือไม่ อย่างไร ? ...

5. หากพบปัญหาหนังสือพิมพ์สูญหาย ไม่ได้รับครบตามจำนวน หรือไม่ตรงตามสัญญา ผู้ใช้บริการเคยรายงานต่อคณะกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ผู้อื่นที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ? อย่างไร ?

ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ

1. จำเป็นหรือไม่ที่หนังสือพิมพ์จะต้องถูกนำส่งไว้เฉพาะที่อ่านเท่านั้น

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่นำหนังสือพิมพ์ไปอ่านนอกที่อ่านหนังสือของหมู่บ้าน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงระบบการรับส่งหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านอื่น ๆ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

พ.ศ. 2530

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2515 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 23 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2530"

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2515

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านและป้องกันการลืมนหนังสือ

(2) เพื่อให้มีศูนย์รวมหนังสือในหมู่บ้าน ที่จะให้ข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์

ต่อการดำเนินชีวิต

(3) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดและบริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

(4) เพื่อให้เป็นศูนย์รวมการจัดกิจกรรม เสริมความรู้ และประสบการณ์แก่ประชาชนในหมู่บ้าน

ข้อ 5. สถานที่จัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน อาจจะใช้ศาลาวัด ศาลาประชาคม ศาลาร่วมใจ ที่มีอยู่เดิมในท้องถิ่น หรือก่อสร้างขึ้นใหม่ก็ได้ สำหรับขนาดและวัสดุครุภัณฑ์ให้พิจารณาตามแนวทางที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดไว้

ข้อ 6. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการจัดตั้ง ย้าย หรือยุบเลิกที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ข้อ 7. การย้ายหรือยุบเลิกที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จะกระทำได้ด้วยเหตุข้อหนึ่งข้อใด ดังนี้

- (1) ไม่มีผู้มาใช้บริการ
- (2) ขาดผู้ดูแลรับผิดชอบ
- (3) ไม่ได้รับความร่วมมือจากท้องถิ่น
- (4) อาคารสถานที่ไม่เหมาะสม
- (5) เหตุอื่นที่ผู้มีอำนาจอนุมัติจัดตั้งเห็นว่าควรย้ายหรือยุบเลิก

ข้อ 8. ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกลาง อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง เป็นคณะกรรมการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยให้มีผู้ทำหน้าที่เป็นประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน นอกนั้นเป็นกรรมการ

คณะกรรมการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีระยะเวลาดำเนินงานตามที่จังหวัดจะกำหนด

คณะกรรมการตามข้อนี้ อาจแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้ตามที่เห็นควร

ข้อ 9. คณะกรรมการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีหน้าที่ดังนี้

(1) เลือกสถานที่จัดตั้ง จัดสร้าง หาววัสดุ ครุภัณฑ์ ตามแนวทางที่กรมการศึกษา นอกโรงเรียนได้เสนอแนะไว้

- (2) พิจารณาเลือกหนังสือพิมพ์รายวัน หรือวารสาร สำหรับที่อ่านหนังสือ

ประจำหมู่บ้าน

- (3) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านให้ความร่วมมือ และใช้บริการ

- (4) จัดหาหนังสือและวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ มาให้บริการในที่อ่านหนังสือ

ประจำหมู่บ้าน

- (5) จัดให้มีผู้รับผิดชอบ ดูแล บำรุงรักษา ซ่อมแซม ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ให้มีสภาพใช้งานได้เป็นปัจจุบัน

- (6) จัดกิจกรรมเสริมความรู้ และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ตามโอกาสอันควร

- (7) ประชุม พิจารณา หาแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค เพื่อปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง

- (8) ตรวจสอบให้มีการจัดส่งหนังสือพิมพ์หรือวารสารมายังที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หนังสือพิมพ์ หรือวารสาร ได้มิได้รับบริการในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นประจำครบถ้วน

- (9) ประสานงานกับสภาตำบล โรงเรียนประถมศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมมือกันดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทั้งในด้านการปรับปรุง พัฒนา และจัดหาทุน

ข้อ 10. ให้จังหวัดมีหน้าที่ควบคุม ดูแล การดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ของจังหวัด

ให้ศึกษาธิการเขต ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออก โรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีหน้าที่ส่งเสริม แนะนำ การดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ข้อ 11. ให้จังหวัดจัดทำทะเบียนรายชื่อที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ที่ตั้งในเขตจังหวัด ให้เป็นปัจจุบัน และรายงานผลการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนทราบ ปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนตุลาคมของแต่ละปี ตามแนวที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

ข้อ 12. ให้อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียนรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 18 มีนาคม 2530

สัมพันธ์ ทองสมัคร

(นายสัมพันธ์ ทองสมัคร)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำเนา

ที่ ศธ 1104/4300

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

13 พฤษภาคม 2530

เรื่อง การพัฒนาระบบจัดซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

อ้างถึง หนังสือกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ ศธ 1104/2488 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2530

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0203/ว.51
ลงวันที่ 2 เมษายน 2527
 2. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0502/9670
ลงวันที่ 2 มีนาคม 2527
 3. แบบสัญญาซื้อขายหนังสือพิมพ์รายวัน

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมการศึกษานอกโรงเรียนขอให้จังหวัดแจ้งให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดดำเนินการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ตามแนวปฏิบัติที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดในเงินงวดที่ 3 ทั้งความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

กรมการศึกษานอกโรงเรียน มีนโยบายในการพัฒนาระบบการจัดซื้อและจัดส่งหนังสือพิมพ์ สำหรับโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยจะจัดรูปแบบการซื้อและการส่งหนังสือพิมพ์ในลักษณะต่าง ๆ กัน ตามสภาพของแต่ละจังหวัด กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้หารือกับบริษัทสำนักพิมพ์หลาย ๆ ฉบับ และสรุปว่าจะดำเนินการลักษณะใดลักษณะหนึ่ง กล่าวคือ

วิธีที่ 1 จัดซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับละไม่เกิน 3 บาท จากตัวแทนจำหน่ายในจังหวัดหรืออำเภอ โดยตัวแทนจำหน่ายรับผิดชอบส่งถึงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ภายใน 2 วัน การตรวจรับของกระทำที่ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยให้จังหวัดแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น เป็นกรรมการตรวจรับ และเมื่อรวบรวมหลักฐานการส่งของเรียบร้อยแล้ว จะเบิกเงินได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสัญญาซื้อขายตามแบบสัญญาซื้อขายหนังสือพิมพ์รายวันที่แนบมา

วิธีที่ 2 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จัดซื้อหนังสือพิมพ์กับตัวแทนจำหน่ายหนังสือระดับจังหวัด โดยตัวแทนจำหน่ายระดับจังหวัดส่งมอบหนังสือถึงตัวแทนจำหน่ายระดับอำเภอ ส่วนการจัดส่งไปยังที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการเอง ในราคาฉบับละไม่เกิน 2.30 บาท การตรวจรับของและเบิกจ่ายเงิน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะเบิกจ่ายเงินให้เดือนละ 1 ครั้ง ส่วนเงินที่เหลือฉบับละ .70 บาท ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอาจซื้อหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือสิ่งพิมพ์ในรูปแบบอื่น เพื่อเสริมในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านต่าง ๆ และ หรือจ่ายเป็นค่าบริการขนส่งหนังสือพิมพ์ให้ถึงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการจ้างผู้รับจ้างเหมาในการจัดส่ง โดยการกำหนดผูกพัน และการตรวจรับงานการจัดส่งจนถึงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุฯ

สำหรับวิธีที่ 2 การขนส่งต้องปฏิบัติตามมติ กรม. ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0203/ว.51 ลงวันที่ 2 เมษายน 2527 ที่แนบมา คือ หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ต้องใช้บริการขนส่งของ ร.ส.พ. นอกจาก

1. กรณีความจำเป็นโดยรีบด่วน หรือภายในระยะเวลาที่กำหนด และ ร.ส.พ. แจ้งว่าไม่สามารถบริการขนส่งให้ได้ตามต้องการ ก็ให้จ้างรายอื่นได้

2. ในกรณีมีความจำเป็นต้องใช้บริการขนส่งโดยรีบด่วน หรือภายในระยะเวลาที่กำหนด และ ร.ส.พ. แจ้งว่าสามารถให้บริการได้ จะว่าจ้างรายอื่นได้ต่อเมื่อค่าบริการต่ำกว่า และ ร.ส.พ. ไม่อาจลดราคาลงมาให้เท่ากันได้

ทั้งนี้ โดยได้รับอนุมัติจากหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ว่าราชการจังหวัด

อนึ่ง หากจังหวัดใดได้ซื้อหนังสือท้องถิ่น ขอให้สำนักพิมพ์ยืนยันราคาเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ส่วนกลางด้วย และแจ้งให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนทราบ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอได้โปรดพิจารณาสั่งการให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดดำเนินการการจัดซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์ ตามวิธีที่ 1 หรือวิธีที่ 2 ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้วางหลักการไว้ และแจ้งให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

วิเวก ปางพุทธิพงศ์

(นายวิเวก ปางพุทธิพงศ์)

อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กองปฏิบัติการ

โทร.2829836

สำเนา

ที่ ศธ 1104/ว. 4775

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

22 พฤษภาคม 2530

เรื่อง การพัฒนาจัดซื้อหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ ศธ 1104/4300 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2530

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสัญญาซื้อขายหนังสือพิมพ์รายวัน 2 ฉบับ

2. แนวปฏิบัติในการจัดซื้อหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 2 ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมการศึกษานอกโรงเรียนขอให้จังหวัดแจ้งให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดดำเนินการจัดซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์ ตามวิธีที่ 1 หรือวิธีที่ 2 ในเงินงวดที่ 3 ดังความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

บัณฑิตกรรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำแนวปฏิบัติในการจัดซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์สำหรับ
 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และสัญญาซื้อขายหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้ง 2 วิธีแล้ว และได้จัดส่งมาพร้อมนี้
 จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอได้โปรดพิจารณาแจ้งให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทราบ
 และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

วิเวก ปางพุดพิงศ์

(นายวิเวก ปางพุดพิงศ์)

อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กองปฏิบัติการ

โทร. 2829836

แนวปฏิบัติในการจัดซื้อหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

วิธีที่ 1

1. การจัดซื้อ

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จัดซื้อหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (เอเยนต์) โดยวิธีพิเศษ ตามคำสั่งกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ 144/2530 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2530 ในราคาฉบับละไม่เกิน 3 บาท

2. การจัดส่ง

ตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (เอเยนต์) รับผิดชอบในการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไปยังที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ภายใน 2 วัน

3. การตรวจรับ

ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับหนังสือพิมพ์ (ตามแนวปฏิบัติที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้แจ้งแล้วตามหนังสือกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ ศธ 1104/1300 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2530) เมื่อคณะกรรมการตรวจรับหนังสือพิมพ์ได้ตรวจรับเรียบร้อยแล้วให้รวบรวมหลักฐานการส่งของ การตรวจรับ ส่งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เพื่อเบิกจ่ายเงินให้เดือนละ 1 ครั้ง

4. การทำสัญญา

ให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้ทำสัญญาตามแบบสัญญาซื้อขายหนังสือพิมพ์รายวัน (กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดส่งมาแล้ว ตามหนังสือกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ ศธ 1104/4300 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2530) เป็นรายเดือน โดยทำสัญญากับตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (เอเยนต์) ที่เป็นผู้แทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์จากส่วนกลางโดยตรง ทั้งนี้ตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (เอเยนต์) ต้องมีหนังสือมอบหมายการเป็นผู้แทนจำหน่ายเป็นหลักฐานด้วย

5. การจัดซื้อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

สำหรับการดำเนินการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ขอให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดดำเนินการจัดซื้อตามข้อ 1 - 4 ด้วย

แนวปฏิบัติในการจัดซื้อหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

วิธีที่ 2

1. การจัดซื้อ

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จัดซื้อหนังสือพิมพ์จากตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (เอเยนต์) โดยวิธีพิเศษ ตามคำสั่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ 144/2530 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2530 ในราคาฉบับละ 2.30 บาท โดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้จัดส่งไปยังที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตามวิธีการในข้อ 2

สำหรับเงินที่เหลือจากการดำเนินการจัดซื้อให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนำมาจัดซื้อหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือสิ่งพิมพ์ในรูปแบบอื่น เพื่อเสริมในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านต่าง ๆ และ/หรือจ่ายเป็นค่าจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้ถึงที่อ่านประจำหมู่บ้านตามข้อ 5

2. การจัดส่ง

ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้จัดส่งไปยังที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ และตามมติ กรม. ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0203/051 ลงวันที่ 2 เมษายน 2527

ในกรณีที่บางอำเภอเป็นเส้นทางขนส่งหนังสือพิมพ์ของสำนักพิมพ์ ขอให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดประสานงานกับตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (เอเยนต์) เพื่อขอความร่วมมือให้แจ้งรถขนส่งหนังสือพิมพ์จัดส่งหนังสือพิมพ์ให้แก่สับเอเยนต์ในอำเภอนั้น ตามจำนวนที่ระบุไว้ในแต่ละอำเภอ

3. การตรวจรับ

ให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 3 คน เป็นกรรมการตรวจรับหนังสือพิมพ์ และเบิกจ่ายเงินให้เดือนละ 1 ครั้ง

4. การทำสัญญา

ให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้ทำสัญญาตามแบบสัญญาซื้อขายหนังสือพิมพ์รายวัน (วิธีที่ 2) เป็นรายเดือน โดยทำสัญญากับตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (เอเจนต์) ที่เป็นผู้แทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์จากส่วนกลางโดยตรง ทั้งนี้ตัวแทนจำหน่ายในจังหวัด (เอเจนต์) ต้องมีหนังสือมอบหมายการเป็นผู้แทนจำหน่ายเป็นหลักฐานด้วย

5. การบริการขนส่ง

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้บริการขนส่งในการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไปยังที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตามข้อ 2 ขอให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดแต่งตั้งกรรมการตรวจการจ้างจำนวน 3 คน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นจำนวน 1 คน หรือในกรณีที่การจ้างขนส่งอยู่ในวงเงินค่าจ้างไม่เกิน 10,000 บาท จะแต่งตั้งข้าราชการคนเดียวหรือหลายคน โดยให้คนใดคนหนึ่งเป็นผู้ตรวจการจ้างก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ และเบิก-จ่ายเงินใช้เดือนละ 1 ครั้ง

6. การจัดซื้อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

สำหรับการดำเนินการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ขอให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดประสานงานกับสำนักพิมพ์ เพื่อยืนยันราคาเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ส่วนกลางด้วย แล้วให้ดำเนินการตามข้อ 1 - 5

สำเนา

ควานมาก

ที่ ศธ 1104/ว 0378

กองปฏิบัติการ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ กทม.10300

4 มิถุนายน 2530

เรื่อง การพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดส่งหนังสือพิมพ์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี

อ้างถึง หนังสือกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ ศธ 1104/ว.4775 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2530

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดส่งแนวปฏิบัติในการจัดซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และสัญญาซื้อขายหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 2 วิธี ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

การดำเนินงานจัดซื้อหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในวิธีที่ 2 จำเป็นต้องใช้เวลาในการเตรียมการเพื่อวางระบบการดำเนินงานการจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้พร้อม แต่เนื่องจากระยะเวลานี้ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีเวลาจำกัดมากที่จะดำเนินการเรื่องนี้ให้ทันตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไป ประกอบกับการประสานงานระหว่างบริษัทหนังสือพิมพ์ ในส่วนกลางกับผู้แทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ (เอเยนต์) ในจังหวัดยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับข้อตกลงต่าง ๆ เช่น ราคา

ในการจัดซื้อ เงื่อนไขการจัดซื้อ เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้การดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ล่าช้าได้ ฉะนั้น ถ้าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดยังไม่พร้อมด้วยเหตุใด ๆ ก็ตามที่จะดำเนินการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ ในวิธีที่ 2 ก็อาจชะลอไว้ก่อน โดยดำเนินการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ในวิธีที่ 1 ไปพลางก่อน ในขณะเดียวกัน ก็อาจจะเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ในวิธีที่ 2 ในเคื่นต่อ ๆ ไปก็ได้

อนึ่ง กองปฏิบัติการ ขอเรียนย้าให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดพิจารณาให้ความสำคัญในเรื่องของการเลือกหนังสือพิมพ์ให้กับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยขอให้มีข้อมูลเป็นหลักฐานว่าการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ให้กับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแต่ละแห่งเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านนั้น ๆ อย่างแท้จริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และดำเนินการต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

บุญเลิศ มาแสง

(นายบุญเลิศ มาแสง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองปฏิบัติการ

งานอุปกรณ์การศึกษาและสื่อการสอน

โทร. 2829836

สำเนา

ที่ อบ 0030/17134

ศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี

ถนนอุปราษ อำเภอเมืองอุบลฯ 34000

12 มิถุนายน 2530

เรื่อง การพัฒนาระบบจัดซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์

เรียน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

อ้างถึง หนังสือกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ ศธ 1104/4300 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2530

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมการศึกษานอกโรงเรียนขอให้จังหวัดแจ้งให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ดำเนินการจัดซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์ให้แก่ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี โดยให้
ดำเนินการในลักษณะใดลักษณะหนึ่งคือ วิธีที่ 1 และวิธีที่ 2 ความละเอียดแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ จังหวัดได้พิจารณาแล้วให้ดำเนินการโดยวิธีที่ 1 เนื่องจากเป็นวิธีเดิมที่เคยใช้มาก่อนแล้ว
และได้ผลอยู่ในขั้นพอใช้ ไม่ยุ่งยากในการรับส่งและหนังสือพิมพ์ไปถึงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตามวันที่
ทางราชการกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

เรือตรี คนัย เกตุสิริ

(คนัย เกตุสิริ)

ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ฝ่ายการศึกษามวลชน

โทร. อุบลราชธานี 255001, 255320

สำเนา

ที่ ศธ 1104/ว.0463

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

16 กรกฎาคม 2530

เรื่อง การพัฒนาระบบการซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี

อ้างถึง หนังสือกองปฏิบัติการด่วนมาก ที่ ศธ 1104/ว.0378 ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2530

ตามหนังสืออ้างถึง กองปฏิบัติการได้เรียนย้าขอให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพิจารณาให้ความสำคัญในเรื่องการเลือกซื้อหนังสือพิมพ์ให้กับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยขอให้ข้อมูลเป็นหลักฐานว่าการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ให้กับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแต่ละแห่ง เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านนั้น ๆ อย่างแท้จริง พร้อมทั้งให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดดำเนินการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ตามวิธีที่ 1 ไปพลางก่อน และขอให้เตรียมพร้อมสำหรับการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ในวิธีที่ 2 ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

กองปฏิบัติการไคร้ขอเรียนเพิ่มเติมว่า จากการติดตามการจัดซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในหลายจังหวัดทราบว่า มีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดหลายแห่งได้ดำเนินการจัดซื้อตามวิธีที่ 2 ไปแล้ว และมีอีกหลายศูนย์ฯ จังหวัดกำลังเตรียมการที่จะดำเนินการจัดซื้อตามวิธีที่ 2 ความพยายามดังกล่าวนี้นับว่าเป็นการกระทำที่อำนวยการประโยชน์แก่ทางราชการสมควรที่จะสนับสนุนให้ดำเนินการต่อไป

อนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงการจัดซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์ ขอให้
 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดแจ้งผลการดำเนินการจัดซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์ที่กำลังดำเนินการอยู่
 พร้อมทั้งปัญหาอุปสรรคและแนวทางที่จะดำเนินการต่อไป ว่าได้ดำเนินการจัดซื้อหนังสือพิมพ์
 โดยวิธีที่ 1 วิธีที่ 2 หรือวิธีอื่น ๆ โปรดแจ้งให้กองปฏิบัติการทราบโดยด่วนที่สุด จะขอบคุณยิ่ง
 จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

บุญเลิศ มาแสง

(นายบุญเลิศ มาแสง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองปฏิบัติการ

งานอุปกรณ์การศึกษาและสื่อการสอน

โทร. 2829836

สำเนา

ที่ อบ 0030.07/954

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี
ถ.แจ้งสนิท อ.เมืองอุบลฯ จ.อุบลราชธานี 34000

17 สิงหาคม 2530

เรื่อง การพัฒนาระบบการจัดซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์

เรียน ผู้อำนวยการกองปฏิบัติการ

อ้างถึง หนังสือกองปฏิบัติการ ที่ ศธ 1104/ว.0463 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2530

ตามหนังสือที่อ้างถึง กองปฏิบัติการให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแจ้งผลการ
ดำเนินการจัดซื้อ-จัดส่งหนังสือพิมพ์รายวันให้แก่ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่กำลังดำเนินการอยู่นั้น
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี ได้จัดดำเนินการจัดซื้อตามวิธีที่ 1 เนื่องจากเป็น
วิธีเดิมที่ใช้มาก่อนแล้ว และได้ผลอยู่ในขั้นพอใช้ไม่ยุ่งยากในการรับส่ง หนังสือพิมพ์ไปถึงที่อ่าน
หนังสือประจำหมู่บ้านตามวันเวลาที่ทางราชการกำหนด ส่วนปัญหาและอุปสรรคนั้นเกิดจากผู้ตรวจรับ
เนื่องจากจังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ จะให้ครู กปค. คนเดียวคุมทั้งตำบลย่อมมีปัญหา
และอุปสรรค จึงทำให้ผู้ตรวจรับไม่มีเวลาตรวจสอบและดูแลอย่างทั่วถึง ส่วนผู้ตรวจรับรายอื่นไม่มี
ปัญหาเพราะอยู่ในหมู่บ้านที่รับหนังสือพิมพ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ ร.ต. ธนวัฒน์ ภาพยนต์

(ธนวัฒน์ ภาพยนต์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดขอนแก่น

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี

ฝ่ายการศึกษามวลชน

โทร. (045)255001, 255320

สำเนา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานโครงการพิเศษ โทร.2810061

ที่ ศธ 0212/4766 วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2530

เรื่อง ขอความร่วมมือให้ผู้แทนกระทรวงระดับตำบลร่วมเป็นกรรมการตรวจรับหนังสือพิมพ์

เรียน อธิการกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

ตามบันทึกของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ ศธ 1104/1399 ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2530 ขอรื้อเพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาอนุมัติเป็นหลักการในการอนุมัติให้ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการระดับตำบล (ครูใน กปต.) เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับหนังสือพิมพ์ ประจำที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง นั้น

กระทรวงฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าในฐานะที่ครูทำหน้าที่เป็นผู้แทนกระทรวงระดับตำบล จะต้องรับรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน ให้งานของภาคกระทรวงศึกษาธิการที่ลงไปดำเนินการในพื้นที่ดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยบทบาทหน้าที่ของครูทำหน้าที่ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการระดับตำบล พ.ศ. 2528 อยู่แล้ว จึงอนุมัติให้ครูดังกล่าวได้รับการแต่งตั้งตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการ โดยให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนแจ้งให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนได้ประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งกระทรวงฯ ได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทราบและประสานงานตามลำดับขั้นแล้ว

อนึ่ง หากการให้ความร่วมมือ สนับสนุน และการปฏิบัติงานของครูดังกล่าวได้ผลเป็น
ประการใด โปรดแจ้งให้กระทรวงฯ ทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์

(นายชำเลื่อง วุฒิจันทร์)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายจรูญ หิมศิริ

เกิดวันที่ 21 เดือนกันยายน

สถานที่เกิด

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

พุทธศักราช 2503

อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

บ้านพักข้าราชการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน

จังหวัดอุบลราชธานี ถนนแจ้งสนิท ตำบลในเมือง

อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

อาจารย์ 1

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดอุบลราชธานี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2520 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช

พ.ศ. 2522 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี

พ.ศ. 2525 พ.ม. จากกรมการฝึกหัดครู

พ.ศ. 2527 กศ.บ. (วิทยาศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

พ.ศ. 2534 กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ ในโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
จังหวัดอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

ของ

จรรยา พิมพ์ศิริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2534

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงวิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์ และปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้แก่ผู้อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นการศึกษาวิเคราะห์เชิงบรรยาย ใช้วิธีการเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

หน่วยในการศึกษาวิเคราะห์คือ หมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประเภทละ 6 หมู่บ้าน ใน 6 อำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งสิ้น 12 หมู่บ้าน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ และประชาชนผู้ใช้บริการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่มย่อย

ผลการวิจัยพบว่า

1. หมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จมีวิธีการจัดส่งหนังสือที่ระบุบุคคลผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะเจาะจง และพบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ (1) ผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์ เอาใจใส่และรับผิดชอบต่อนหน้าที่สูง (2) คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อการควบคุมการจัดส่ง (3) ประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุม (4) การที่ประชาชนให้ความสำคัญและมีความต้องการใช้หนังสือพิมพ์ในระดับสูงจะเป็นแรงผลักดันต่อการดำเนินการจัดส่ง (5) ตัวแทนจำหน่ายในระดับอำเภออำนวยความสะดวกในการจัดส่ง (6) มีการนิเทศตรวจเยี่ยมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (7) บทบาทในการพัฒนาและวางรากฐานจากครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน (8) การเพิ่มตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ในอำเภอเป็นการอำนวยความสะดวกต่อการจัดส่ง (9) ผลกระตุ้นจากการประกวดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน (10) องค์กรและผู้นำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการให้ความ

สำคัญและเอาใจใส่ในระดับสูง (11) มีระบบการควบคุมโดยทะเบียน - เอกสาร (12) สภาพ
อาคารที่มั่นคงถาวรก่อให้เกิดความมั่นใจในการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไปให้บริการ

2. หมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ไม่ประสบผลสำเร็จ วิธีการจัดส่งหนังสือพิมพ์
ส่วนใหญ่ไม่ได้มอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งปฏิบัติหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์เป็นการเฉพาะเจาะจง
จากการศึกษาพบปัจจัยที่ส่งผล คือ (1) คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่เห็นความสำคัญ
ขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดความเอาใจใส่รับผิดชอบต่อการควบคุมการจัดส่ง (2) วิธีการ
จัดส่งที่ไม่ระบุบุคคลเป็นการเฉพาะเจาะจง ก่อให้เกิดปัญหาในการควบคุมและการติดตามตรวจสอบ
(3) ผู้ปฏิบัติหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ในระดับต่ำ (4) ประชาชน
ไม่เห็นความสำคัญ มีความต้องการใช้บริการหนังสือพิมพ์ในระดับต่ำ ไม่ก่อให้เกิดแรงผลักดันต่อการ
ดำเนินการจัดส่ง (5) ขาดการนิเทศติดตามผลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (6) สถานที่ตั้งของ
ตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ในอำเภอ ไม่สัมพันธ์กับเส้นทางการคมนาคมโดยปกติของชาวบ้าน
(7) ตัวแทนจำหน่ายในบางอำเภอไม่อำนวยความสะดวกในการจัดส่ง (8) สภาพอาคารที่ไม่มั่นคง
ถาวร และขาดอุปกรณ์ที่เหมาะสมแก่สภาพของที่อ่านหนังสือ ทำให้ขาดความมั่นใจในการจัดส่งหนังสือ
พิมพ์ไปให้บริการ (9) การดำเนินงานในลักษณะส่วนบุคคล เกิดปัญหาต่อการสานต่อกิจการ เมื่อ
บุคคลเดิมไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

A STUDY OF ORGANIZING NEWSPER'S DISTRIBUTION
IN VILAGE READING - CENTER PROJECT
IN CHANGWAT UBON RATCHATHANI

AN ABSTRACT

BY

CHAROON PIMSIRI

Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot Univesity

March 1991

The purpose of this study were to findout an organizing newspaper's distribution and factors that effected on succeeded and unsucceeded in village reading center. Qualitative approach was performed to collect and analyse the data.

The sample units were six succeeded and six unsucceeded villagers in distributing newspaper in Changwat Ubon Ratchathani. The data were given by the key in formants which were the committees of village reading center, distributors and the villagers.

The result revealed that :

1. The villages that succeeded in distribution the newspaper almost had the specific distributors and the factors that made it successful were (1) the distributors had high responsibility (2) the committee paid attention to newspaper's distribution (3) the villagers took part in controlling the newspaper's distribution (4) the need of the villagers in using the newspaper forced to control the distribution (5) the newspaper's sub-Agents were convenient for the newspaper's distribution (6) the officer always visited and gave the supervision (7) Teachers in adult functional literacy had a role for developing and settle down the basic processes of administering the village reading center (8) adding the newspaper sub-agents were convenient for the newspaper's distribution. (9) the effect on competition of the village reading center (10) the formal and informal leader groups paid attention

to distribute the newspaper at a high level (11) recording system - and documentation and (12) permanent building caused certainly to distribution the newspaper for service.

2. The villages that did not succeed in distributing the newspaper almost had no specific distributor. The factors which effected distributing the newspaper were (1) the committees of village reading center lacked of responsibility for distributing the newspaper (2) the distribution of newspaper without specify a distributor might have problems about of controlling and examining (3) the distributor had a responsibility at a low level (4) The villagers did not pay attention to the village reading center so it did no force to distribute the newspaper (5) lacked of a supervision from authorities (6) the newspaper sub-agents did not site on the same way the villagers travelled (7) some of newspaper sub-agents did not give a convenience to the newspaper's distribution (8) temporary building and lacked of the suited material of the village reading center caused uncertainly to distribute the newspaper for service (9) working in personality causing problem in continuing the activity when the same person stopped working.